

ე. გვენეტაძე

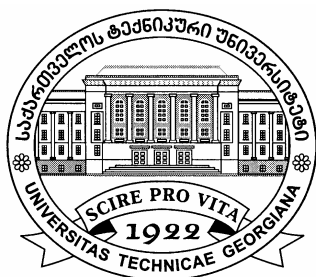
საერთაშორისო უსაფრთხოება
და საერთაშორისო კონფლიქტები

„ტექნიკური უნივერსიტეტი“

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი

ე. გვენეტაძე

საერთაშორისო უსაფრთხოება
და საერთაშორისო კონფლიქტები

რეგისტრირებულია სტუ-ს
სარედაქციო-საგამომცემლო საბჭოს
მიერ. 02.07.2009, ოქმი №6

თბილისი
2009

რედაქტორი პროფ. ვ. შუბითიძე

რეცენზენტი ასოც. პროფ. ზ. კვეტენაძე

© საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“, 2009

ISBN 978-9941-14-690-9

<http://www.gtu.ge/publishinghouse/>

ყველა უფლება დაცულია. ამ წიგნის არც ერთი ნაწილი (იქნება ეს ტექსტი, ფოტო, ილუსტრაცია თუ სხვა) არანაირი ფორმით და საშუალებით (იქნება ეს ელექტრონული თუ მექანიკური), არ შეიძლება გამოყენებულ იქნას გამომცემლის წერილობითი ნებართვის გარეშე.

სავტორო უფლებების დარღვევა ისჯება კანონით.

ჩრდილოატლანტიკური ხელშეკრულების ორგანიზაცია (North-Atlantic Treaty Organization) წარმოადგენს ჩრდილოეთ ამერიკისა და ევროპის 26 ქვეყნის ალიანსს, რომელიც 1949 წლის 4 აპრილს დაარსდა. ის იცავს დემოკრატias, ადამიანის უფლებებსა და კანონის უზენაესობას, წევრი-სახელმწიფოების თავისუფლებასა და უსაფრთხოებას პოლიტიკური და სამხედრო საშუალებებით. ნატო წარმოადგენს ტრანსატლანტიკურ კავშირს, რომლითაც ჩრდილოეთ ამერიკის უსაფრთხოება ევროპის უსაფრთხოებასთან არის გადაჯაჭვული. ალიანსის ფუნდამენტურ პრინციპს წარმოადგენს საერთო უსაფრთხოების პრინციპზე დაფუძნებული წევრი სახელმწიფოების ორმხრივი თანამშრომლობისათვის მუდმივი მზადყოფნა. ალიანსის სოლიდარობა და ერთიანობა იმის გარანტია, რომ უსაფრთხოების პრობლემების შემთხვევაში წევრი ქვეყანა მხოლოდ საკუთარ შესაძლებლობებს არ დაეყრდნობა. ერთი წევრი-სახელმწიფოს საფრთხის დამუქრების შემთხვევაში, ჩრდილოატლანტიკური შეთანხმება ალიანსის ყველა წევრი ქვეყნის კოლექტიურ რეაგირებას ითვალისწინებს.

ჩრდილო-ატლანტიკური შეთანხმების მე-5 მუხლში წერია:

"მხარეები შეთანხმდნენ, რომ ევროპის რომელიმე ქვეყანაზე, ან ჩრდილოეთ ამერიკაზე შეიარაღებული თავდასხმა განხილულ იქნება, როგორც შეტევა ყველას წინააღმდეგ. შესაბამისად, ასეთი შეიარაღებული თავდასხმის შემთხვევაში, თითოეული მათგანი, ინდივიდუალური თუ კოლექტიური თავდაცვის უფლებაზე დაყრდნობით (გაერთიანებული

ერების ქარტიის 51-ე მუხლის მიხედვით), დაუყოვნებლივ დაეხმარება მხარეს, ან მხარეებს ინდივიდუალურად და სხვებთან ერთად, თუ ასეთი მოქმედება გახდება საჭირო, მათ შორის, შეიარაღებული ძალების გამოყენებით, რათა აღდგეს და შენარჩუნდეს ჩრდილო-ატლანტიკური მხარის უსაფრთხოება".

უსაფრთხოებასა და სამხედრო სფეროებში თანამშრომლობასთან ერთად, წევრ სახელმწიფოებს შორის პოლიტიკური და ეკონომიკური, ასევე სამეცნიერო და სხვა არასამხედრო სფეროებში კონსულტაციებისათვის ალიანსს შესაბამისი სტრუქტურები გააჩნია.

მოკლედ, ალიანსი არის თავისუფალ სახელმწიფოთა გაერთიანება, სადაც ორმხრივი გარანტიისა და სხვა ქვეყნებთან სტაბილური ურთიერთობის საშუალებით დაცულია მათი თავისუფლება.

პარტნიორობა მშვიდობისათვის (PfP)

პარტნიორობა მშვიდობისათვის არის ინიციატივა, რომელიც 1994 წლის იანვარში ნატოს ჩრდილო ატლანტიკური საბჭოს ბრიუსელის სამიტზე იქნა მიღებული. პარტნიორობის მიზანია NATO-ს, ევროპის სხვა ქვეყნებსა და ყოფილ საბჭოთა რესპუბლიკებს შორის ნდობის გაღრმავებით ევროპის ქვეყნებში სტაბილურობისა და უსაფრთხოების განმტკიცება. პარტნიორობა მშვიდობისათვის აქცენტს თავდაცვის სფეროზე აკეთებს. ის ასევე მოიცავს ყველა იმ სფეროს, რაც აუცილებელია თითოეულ პარტნიორ ქვეყანასა და ნატოს შორის რეალური პარტნიორობის ჩამოყალიბებისა და გაღრმავებისათვის. ის ევროპის უსაფრთხოების სისტემის მნიშვნელოვანი და უცვლელი

ელემენტი გახდა. პარტნიორობა მშვიდობისათვის ხელს უწყობს სტაბილურობას, საფრთხეების შემცირებასა და უსაფრთხოების სფეროში ურთიერთობების გაღრმავებას, დემოკრატიულ პრინციპებზე დაყრდნობილ პრაქტიკულ თანამშრომლობას, რაც, თავის მხრივ, ალიანსის საფუძველს წარმოადგენს.

ევროატლანტიკური პარტნიორობის საბჭო (EAPC)

ევროატლანტიკური პარტნიორობის საბჭო ჩრდილოატლანტიკური თანამშრომლობის საბჭოს ნაცვლად 1997 წელს დაარსდა. ფორუმი აერთიანებს ალიანსის 26 წევრ და 20 პარტნიორ ქვეყანას და ელჩების, საგარეო და თავდაცვის მინისტრების დონეზე პერიოდულად იკრიბება.

ევროატლანტიკური პარტნიორობის საბჭოს საქმიანობა პარტნიორობა თანამშრომლობისათვის პროგრამას შეესაბამება. საბჭოს საქმიანობა ორწლიან სამოქმედო გეგმაზეა აგებული, სადაც ყურადღება მახვილდება პოლიტიკასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე, თანამშრომლობასა და კონსულტაციებზე, მათ შორისაა რეგიონალური საკითხები, შეიარაღების კონტროლი, საერთაშორისო ტერორიზმი, სამშვიდობო ოპერაციები, თავდაცვის ეკონომიკის საკითხები, საგანგებო სიტუაციების მართვა, სამეცნიერო და გარემოს დაცვის საკითხები.

ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმა (IPAP)

ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმის შექმნა 2002 წლის პრადის სამიტზე გამოცხადდა. იგი ღიაა იმ ქვეყნებისათვის, რომლებსაც NATO-სთან ურთიერთობების გაღრმავების პოლიტიკური ნება და შესაძლებლობა გააჩნიათ. გეგმა ორ წელზეა გაწერილი და შეიქმნა, რათა თავი მოუყაროს თანამშრომლობის იმ მექანიზმებს, რომელთა საშუალებით პარტნიორი სახელმწიფო ალიანსთან თანამშრომლობს. ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმა (**IPAP**) პარტნიორი ქვეყნის თანამშრომლობის მიზნებსა და პრიორიტეტებს წარმოაჩენს და მათი გათვალისწინებით სხვადასხვა მექანიზმების ამოქმედებას უზრუნველყოფს. ქვეყნის თავისებურებებიდან გამომდინარე NATO პარტნიორ ქვეყანას რეფორმების მიზნებთან დაკავშირებით კონკრეტულ რჩევებს აძლევს. ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმის კომპონენტი NATO-სა და პარტნიორ ქვეყანას შორის ინტენსიური პოლიტიკური დიალოგი შეიძლება იყოს. ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმის საშუალებით ალიანსის წევრი სახელმწიფოს მიერ პარტნიორი ქვეყნისათვის გაწეული ორმხრივი დახმარებებისა და სხვადასხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებთან ურთიერთობების კოორდინირება გაცილებით მარტივდება.

ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმის ამოცანები მოიცავს შემდეგ საკითხებს:

- პოლიტიკურ და უსაფრთხოების;
- თავდაცვის, უსაფრთხოებისა და სამხედრო;

- საზოგადოების ინფორმირების;
- მეცნიერებისა და გარემოს დაცვის;
- საგანგებო სიტუაციების მართვის;
- ადმინისტრაციულ, საინფორმაციო უსაფრთხოებისა და რესურსების.

2004 წლის 29 ოქტომბერს საქართველო გახდა პირველი ქვეყანა, რომელმაც NATO-სთან ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმის ფორმატში დაიწყო თანამშრომლობა.

NATO-ს

გაფართოება

ჩრდილოატლანტიკური ხელშეკრულების ხელმოწერის დღიდან, 12 დამფუძნებელ ქვეყანას 14 ქვეყანა შეუერთდა და NATO-ს მოკავშირეთა რიცხვი 26-ით განისაზღვრა.

სამომავლოდ, ალიანსი მის რიგებში გასაწევრიანებლად მოიწვევს იმ ქვეყნებს, რომლებსაც იმის სურვილი და შესაძლებლობა გააჩნიათ, რომ წევრობიდან გამომდინარე პასუხისმგებლობა და მოვალეობები თავის თავზე აიღონ. ეს მაშინ მოხდება, როდესაც ალიანსი ჩათვლის, რომ ამა თუ იმ სახელმწიფოს გაწევრიანება ორგანიზაციის პოლიტიკურ და სტრატეგიულ ინტერესებს ემსახურება და ხელს შეუწყობს ევროატლანტიკურ უსაფრთხოებასა და სტაბილურობას.

ნატოს ლიდერებმა NATO-ში ინტეგრაციის მსურველ ქვეყნებისთვის სპეციალურად შეიმუშავეს გაწევრიანების სამოქმედო გეგმა (MAP).

დამფუძნებელი წევრი სახელმწიფოები (სპრილი 4, 1949)

- [ბელგია](#)
- [კანადა](#)
- [დანია](#)
- [საფრანგეთი \(საფრანგეთი 1966 წელს გამოვიდა ნატოს გაერთიანებული სარდლობიდან \)](#)
- [ისლანდია](#)
- [იტალია](#)
- [ლუქსემბურგი](#)
- [ნიდერლანდები](#)
- [ნორვეგია](#)
- [პორტუგალია](#)
- [გაერთიანებული სამეფო](#)
- [ამერიკის შეერთებული შტატები](#)

სახელმწიფოები, რომლებიც NATO-ში გაწევრიანდა ცივი ომის დროს

- [საბერძნეთი \(18 თებერვალი, 1952\)](#)
- [თურქეთი \(18 თებერვალი, 1952\)](#)
- [გერმანია \(9 მაისი, 1955 როგორც დასავლეთ გერმანია\)](#)

- [ესპანეთი \(30 მაისი, 1982\)](#)

ყოფილი აღმოსავლეთის ბლოკის სახელმწიფოები, რომლებიც
გაწევრიანდნენ ნატო-ში ცივი ომის შემდეგ

1990

- [გერმანია \(3 ოქტომბერი, 1990 აღმოსავლეთ და დასავლეთ
გერმანია გაერთიანდნენ და ჩამოყალიბდა დღევანდელი გერმანია\)](#)

1999

- [ჩეხეთის რესპუბლიკა \(27 მაისი, 1999\)](#)
- [უნგრეთი \(27 მაისი, 1999\)](#)
- [პოლონეთი \(27 მაისი, 1999\)](#)

2004

- [ბულგარეთი \(29 მარტი, 2004\)](#)
- [ესტონეთი \(29 მარტი, 2004\)](#)
- [ლატვია \(29 მარტი, 2004\)](#)
- [ლიტვა \(29 მარტი, 2004\)](#)
- [რუმინეთი \(29 მარტი, 2004\)](#)

- [სლოვაკეთი \(29 მარტი, 2004\)](#)
- [სლოვენია \(29 მარტი, 2004\)](#)

NATO-ს სტრუქტურა

სამოქალაქო სტრუქტურა

ჩრდილოატლანტიკური საბჭოს შეხვედრებს NATO-ს გენერალური მდივანი უძღვება. გადაწყვეტილების მიღება კონსენსუსით ხდება. გადაწყვეტილებების მიღება უმრავლესობის ან ხმის მიცემის პრინციპით არ მიიღება. თითოეული სახელმწიფოს წარმომადგენელს საბჭოს შეხვედრებსა და არსებულ კომიტეტებში თავისი ადგილი აქვს და გადაწყვეტილებების მიღებისას სრული სუვერენიტეტი ენიჭება. შესაბამისად, მიღებულ გადაწყვეტილებებზეც სრული პასუხისმგებლობა ეკისრებათ.

სამხედრო სტრუქტურა

წევრი-ქვეყნების დელეგაციების მეორე მნიშვნელოვანი რგოლი სამხედრო

წარმომადგენელია, რომელიც თითოეული სახელმწიფოს შეიარაღებული ძალების მაღალი დონის ოფიცერია. სამხედრო წარმომადგენლები ერთად სამხედრო კომიტეტს ქმნიან. კომიტეტი ნატოს პოლიტიკურ ხელმძღვანელობას თავდაცვის უზრუნველსაყოფად რეკომენდაციებს აწვდის. მისი მთავარი ფუნქცია სამხედრო პოლიტიკისა და სტრატეგიის მიმართულებისა და რჩევების განსაზღვრაა. ის ასევე აწვდის რჩევებს NATO-ს სტრატეგიულ სარდლობას.

სარდლობის წარმომადგენლები კომიტეტის სხდომებს ესწრებიან და ალიანსის სამხედრო ურთიერთობებზე მუშაობენ. საბჭოს მსგავსად, სამხედრო კომიტეტი პერიოდულად მაღალ დონეზე იკრიბება. კერძოდ, შეხვედრებზე ყველა წევრი სახელმწიფოს თავდაცვის ხელმძღვანელი პირებისა და შეიარაღებული ძალების მაღალი რანგის ოფიცრები მონაწილეობენ.

ნატო 26 წევრი სახელმწიფოს მიერ იმართება. ამასთან, გადაწყვეტილების მიღების წესი ჩრდილოატლანტიკური ხელშეკრულებითა და სხვა არსებული შეთანხმებებით განისაზღვრება. თითოეული წევრი-სახელმწიფო NATO-ს შტაბ-ბინაში - ბრიუსელში თავის დელეგაციას ან მისიას აგზავნის. თითოეული დელეგაციის ხელმძღვანელი პირი ცნობილია, როგორც მუდმივი წარმომადგენელი. მუდმივი წარმომადგენლები ერთად ჩრდილოატლანტიკურ საბჭოს (NAC-North-Atlantic Council) წარმოადგენენ, რომელიც კვირაში ერთხელ იკრიბება და NATO-ში გადაწყვეტილებების მიღების პოლიტიკური უფლებამოსილება აქვს. პერიოდულად საბჭო უფრო მაღალი დონის შეხვედრებს მართავს, სადაც უკვე საგარეო საქმეთა და თავდაცვის მინისტრები, ან მთავრობების ხელმძღვანელები

მონაწილეობენ. ამ შეხვედრებზე ძირითადად მიიღება გადაწყვეტილებები NATO-ს პოლიტიკის შესახებ. იმის მიუხედავად, თუ რა დონის შეხვედრები იმართება საბჭოში, მის მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებებს თანაბარი ძალა აქვს.

88888

საინფორმაციო ცნობა საქართველო-NATO-ს ურთიერთობების შესახებ

- **1992 წელს** საქართველო გახდა ჩრდილო-ატლანტიკური თანამშრომლობის საბჭოს წევრი (NACC);
- **1994 წლის 23 მარტს** საქართველო შეუერთდა NATO-ს “პარტნიორობა მშვიდობისათვის“ პროგრამას (PFP);
- **1995 წლის 18 ივლისს** საქართველო შეუერთდა “შეთანხმებას ჩრდილო-ატლანტიკური ხელშეკრულების წევრ-ქვეყნებსა და “პარტნიორობა მშვიდობისათვის“ პროგრამაში მონაწილე სხვა სახელმწიფოებს შორის ძალების სტატუსის შესახებ“ (SOFA);
- **1996 წელს** საქართველომ შეიმუშავა და წარადგინა NATO-ში პირველი “ინდივიდუალური პარტნიორობის“ პროგრამა (Individual Partnership Program IPP);
- **1997 წლის 1 მაისს** საქართველოს პარლამენტმა გაუკეთა რატიფიცირება “ჩრდილო-ატლანტიკური ხელშეკრულების წევრ ქვეყნებსა და “პარტნიორობა მშვიდობისათვის“ პროგრამაში მონაწილე ქვეყნებს შორის მათი შეიარაღებული ძალების სტატუსის შესახებ“ შეთანხმებას (SOFA);
- **1997 წლის 30 მაისს** შეიქმნა ევრო-ატლანტიკური პარტნიორობის საბჭო (EAPC) და საქართველო გახდა მისი ერთ-ერთი დამფუძნებელი წევრი;
- **1998 წლის 22 აპრილს** NATO-ში საქართველოს დიპლომატიური მისია

გაიხსნა და საქართველოს ელჩმა რწმუნებათა სიგელი გადასცა NATO-ს გენერალურ მდივანს;

• **1999 წლის** მარტში საქართველო მიუერთდა „პარტნიორობა მშვიდობისათვის“ პროგრამის "დაგეგმვისა და ანალიზის პროცესს" ანუ როგორც შემოკლებით უწოდებენ პარპ-ს (Planning and Review Process – PARP). საქართველომ აიღო ვალდებულება 25 “თავსებადობის ამოცანის“ განხორციელების თაობაზე. ამასთან, დოკუმენტში საქართველოს გაცხადებული აქვს მსუბუქ ქვეითთა ერთი ბატალიონი (იგულისხმება კოჯრის სასწავლო ცენტრი), რომლის ერთი ოცეული მზად უნდა ყოფილიყო სამშვიდობო ოპერაციებში მონაწილეობის მისაღებად 1999 წლის დასასრულისათვის, რაც პრაქტიკულად განხორციელდა და ამით პარპ-ის პირველი საფეხური რეალურად იქნა დაძლეული;

• **2000 წლის** 19 ოქტომბერს საქართველოს პარლამენტმა გაუკეთა რატიფიცირება “ჩრდილო-ატლანტიკური ხელშეკრულების წევრ ქვეყნებსა და “პარტნიორობა მშვიდობისათვის“ პროგრამაში მონაწილე ქვეყნებს შორის მათი შეიარაღებული ძალების სტატუსის შესახებ“ შემდგომ დამატებით ოქმს;

• **2001 წელს** დაიწყო პარპ-ის ახალი ციკლი, რაც თავსებადობის მიზნების საპარტნიორო ამოცანებად შეცვლას ითვალისწინებს. საპარტნიორო ამოცანები უფრო დაწვრილებითი ხასიათისაა და უფრო მომთხოვნია საქართველოს შეიარაღებული ძალების მიმართ. ნატომ უკვე შეიმუშავა საპარტნიორო ამოცანების პროექტი საქართველოსთვის. მათი განხილვა თბილისში 2001 წლის აპრილში ნატოელ კოლეგებთან ერთად მოხდა, ხოლო საბოლოოდ იმავე წლის მაისში დამტკიცდა. ამგვარად მიღწეული თავსებადობით საქართველო შეძლებს, სრულფასოვანი გახადოს თავისი მონაწილეობა ნატოს ხელმძღვანელობით განხორციელებულ სამშვიდობო ოპერაციებში;

- **2001 წლის** მარტში დაინერგა NATO-ს საერთაშორისო სამსახურთან რეგულარული პოლიტიკური კონსულტაციების პრაქტიკა, რასაც ჩვენი ქვეყნისათვის უდიდესი პრაქტიკული მნიშვნელობა აქვს. ეს კონსულტაციები ძირითადად ტარდება საქართველოს მხრიდან საგარეო საქმეთა მინისტრის მოადგილის, ხოლო NATO-ს მხრიდან პოლიტიკური დირექტორატის ხელმძღვანელის დონეზე;
- რეგულარულად ტარდება მაღალი დონის შეხვედრები შეიარაღებაზე კონტროლისა და განიარაღების საკითხებზე 26+1 ფორმატში;
- **2001 წლის** 11-23 ივნისს საქართველოში ჩატარდა (ქ. ფოთი) NATO-ს და პარტნიორი ქვეყნების ერთობლივი მსხვილმასშტაბიანი მრავალეროვნული სამხედრო წვრთნები “კოოპერატივ პარტნერ-2001“ (Cooperative Partner-2001);
- **2002 წლის** 17-28 ივნისს საქართველოში (ქ. თბილისი) ჩატარდა თ -ს და პარტნიორი ქვეყნების ერთობლივი მსხვილმასშტაბიანი მრავალეროვნული სამხედრო წვრთნები ~კოოპერატივ ბესტ ეფორტ-2002~ (CooperativeBestEffort-2002”);
- **2002 წლის** ივნისში საქართველომ დაიწყო თანამშრომლობა NATO-ს უზრუნველყოფისა და მომარაგების სააგენტოსთან ((NAMSA – NATO Maintenance and Supply Agency) “პარტნიორობა მშვიდობისათვის“ პროგრამის ნდობის ფონდის ეგიდით განხორციელებული პროგრამების ფარგლებში (PfP Trust Fund);
- **1995 წლიდან** წარმოებს თანამშრომლობა განათლების სფეროში. NATO-ს სკოლაში ობერამერგაუში (გერმანია) ნატო-ს თავდაცვის კოლეჯში (რომი, იტალია) ყოველწლიურად კვალიფიკაციას იმაღლებენ ქართველი მსმენელები;
- საქართველოს პარლამენტის **2002 წლის** 13 სექტემბერის №1661-ის დადგენილებით, საქართველოს კონსტიტუციის 48-ე მუხლის შესაბამისად, საქართველოს NATO-ში გაწევრიანების პროცესის დაჩქარებისა და

ეფექტურად წარმართვისათვის, ქვეყნის საშინაო და საგარეო პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებების განსაზღვრის მიზნით დაადგინა, რომ საქართველოს აღმასრულებელ ხელისუფლებას დაევალოს საქართველოს პარლამენტის შესაბამის სტრუქტურებთან ერთად დაიწყოს NATO-ში გაწევრიანების პროცესი;

• **2002 წლის** 21-22 ნოემბერს ქ. პრაღაში გამართული NATO-ს უმაღლესი დონის სამიტზე საქართველომ გააკეთა განცხადება NATO-ში გაწევრიანებისკენ სწრაფვის შესახებ და სურვილი გამოთქვა ახალ პროგრამაში - „ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმაში“ მონაწილეობის მიღების თაობაზე;

• **2002 წლის** 28 დეკემბერს საქართველოს ეროვნული უშიშროების საბჭომ დაამტკიცა “საქართველოს ევრო-ატლანტიკური ინტეგრაციის სახელმწიფო პროგრამა“. პროგრამა შედგება ხუთი ძირითადი ნაწილისგან:1) პოლიტიკური და ეკონომიკური საკითხები; 2) თავდაცვის და სამხედრო საკითხები; 3) რესურსებით უზრუნველყოფის საკითხები; 4) უსაფრთხოების საკითხები; 5) სამართლებრივი საკითხები;

• **2003 წლის** 14 მარტს ქ. ბრიუსელში გაიმართა თ -საქართველოს პოლიტიკური კონსულტაციების მე-3 რაუნდი, სადაც მონაწილეობდნენ საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრი და ნატო-ს გენერალური მდივნის მოადგილე პოლიტიკურ საკითხებში;

• **2003 წლის** 27 მაისს საქართველოს პრეზიდენტის №235 ბრძანებულების შესაბამისად შეიქმნა ევრო-ატლანტიკური ინტეგრაციის ეროვნული საკოორდინაციო საბჭო, NATO-ში საქართველოს ინტეგრაციის პროცესში სახელმწიფო სტრუქტურების შეთანხმებულ მოქმედებათა და ძალისხმევის კოორდინაციის გაძლიერების მიზნით. საბჭოს თავმჯდომარეობს საქართველოს პრეზიდენტი;

• **2003 წლის** სექტემბერში (ქ. თბილისი) ჩატარდა NATO-ს და პარტნიორი

ქვეყნების ერთობლივი მსხვილმასშტაბიანი მრავალეროვნული სამხედრო-სამედიცინო წვრთნები “მედ კეირ —რესკურერ 03“ (Med Care-Rescuer-03);

- 2003 წლის დეკემბერში შემუშავდა “საქართველოს ინდივიდუალური პარტნიორობის გეგმის“ დოკუმენტის პროექტი;

- 2004 წლის 7 აპრილს ქ. ბრიუსელში გაიმართა საქართველო-NATO-ს მაღალი დონის წარმომადგენელთა შეხვედრა ფორმატით “26+1“, სადაც საქართველოს პრეზიდენტმა ბატონმა მიხეილ სააკაშვილმა NATO-ს გენერალურ მდივანს ბატონ იაპ დე ჰოპ სხეფერს გადასცა ქვეყნის “ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმის“ საპრეზენტაციო დოკუმენტი;

- 2004 წლის 23-24 აპრილს ქ. თბილისში გაიმართა ეაპს-ის “ატლანტიკური პოლიტიკის საკითხებში მრჩეველთა ჯგუფის“ (Atlantic Policy Advisor Group) სესია, რომელსაც თავმჯდომარეობდა NATO-ს გენერალური მდივნის მოადგილე პოლიტიკურ საკითხებში, ელჩი გიუნტერ ალტენბურგი;

- 2004 წლის 7 ივნისს ბრიუსელში, NATO-ს შტაბ-ბინაში გაიმართა ნატო-ს მაღალი დონის პოლიტიკური კომიტეტის (Senior Political Committee Reinforced - SPCR) 26+1 ფარგლებში საქართველოსთან შეხვედრა. შეხვედრას თავმჯდომარეობდა ნატო-ს გენერალური მდივნის მოადგილე უსაფრთხოების საკითხებში, ელჩი გიუნტერ ალტენბურგი. შეხვედრის მიზანს წარმოადგენდა “საქართველოს ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმის“ განხილვა;

- 2004 წლის 28-29 ივნისს სტამბოლში გამართულ NATO-ს უმაღლესი დონის სამიტზე საქართველო, აზერბაიჯანი და უზბეკეთი ოფიციალურად შეუერთდნენ “ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმის“ ინიციატივას;

- 2004 წლის აგვისტოში NATO-ში ოფიციალურად გაიგზავნა

საქართველოს “ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმა“;

- 2004 წლის 29 ოქტომბერს NATO-ს უმაღლესმა ორგანომ ჩრდილო-ატლანტიკურმა საბჭომ (NAC) ე.წ. “დუმილის პროცედურის“ საფუძველზე დაამტკიცა საქართველოს “ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმა“ და საქართველო გადავიდა ევრო-ატლანტიკური ინტეგრაციის ე.წ. “მეორე ეტაპზე“;
- ჩრდილოატლანტიკურ ხელშეკრულების ორგანიზაციასთან საქართველოს თანამშრომლობის გაღრმავების, მასთან სრული პოლიტიკური, სამართლებრივი, სამხედრო ინტეგრაციის ხელშეწყობის, სახელმწიფო სტრუქტურებში ინტეგრაციის პროცესის ეფექტური კოორდინაციისა და მონიტორინგის უზრუნველყოფის მიზნით, 2004 წლის 31 დეკემბერს (საქართველოს მთავრობის დადგენილება №133) ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციის საკითხებში სახელმწიფო მინისტრის აპარატი შეიქმნა;
- საქართველოს ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმა ოთხი ნაწილისაგან შედგება: 1. პოლიტიკური და უსაფრთხოების საკითხები, 2. თავდაცვის, უსაფრთხოებისა და სამხედრო საკითხები, 3. საზოგადოებრივი ინფორმაცია, სამეცნიერო და გარემოს დაცვის საკითხები და სამოქალაქო კრიზისული სიტუაციების დაგეგმვა, 4. ადმინისტრაციული თავდაცვითი უშიშროებისა და რესურსების მართვის საკითხები. ზემოთჩამოთვლილი საკითხები ზოგადად არის განხილული გეგმის პირველ ნაწილში, ხოლო მეორე ნაწილი შეიცავს დასმული საკითხების და მიზნების განხორციელებითვის აუცილებელი ღონისძიებების კონკრეტულ, დროში გაწერილ გეგმას. აღნიშნული გეგმა შეეხება თავდაცვის და უსაფრთხოების საკითხებთან დაკავშირებულ ფართო სფეროს, როგორცაა, თავდაცვის პოლიტიკა, ტერორიზმთან ბრძოლა, მეზობელ ქვეყნებთან ურთიერთობა, თავდაცვის დაგეგმვა,

თავდაცვის სისტემის დაფინანსება, კრიზისული სიტუაციები და სამოქალაქო თავდაცვა;

• ამჟამად მიმდინარეობს ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმის (IPAP) იმპლემენტაციის პროცესი. ამასთან დაკავშირებით, **2005 წლის 7-11 მარტს** თბილისში იმყოფებოდა ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმის (IPAP) იმპლემენტაციის შუალედური შეფასების ჯგუფი. **2005 წლის 18 მაისს** ქ. ბრიუსელში შედგა IPAP-ის იმპლემენტაციის შეფასების განხილვა;

• **2005 წლის 26-29 სექტემბერს** თბილისში იმყოფებოდა ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმის (IPAP) იმპლემენტაციის შუალედური შეფასების ჯგუფი I -ის არაოფიციალურ შეფასებასთან დაკავშირებით. **2005 წლის 5 ოქტომბერს** გაიმართა კონსულტაციები ნატო-ს საერთაშორისო სამსახურის წარმომადგენლებთან;

• ამასთანავე, საქართველოს პრეზიდენტის გადაწყვეტილებით **2005 წელს** შეიქმნა ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმის განმახორციელებელი სახელმწიფო კომისია, რომელიც წარმოადგენს უწყებათაშორის ჯგუფს პრემიერ-მინისტრის ხელმძღვანელობით. კომისიას დაევალია ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმის განხორციელების კოორდინირება და კონტროლი;

• **2005 წლის 14 თებრვლიდან** ძალაში შევიდა შეთანხმება “NATO-ს “პარტნიორობა მშვიდობისათვის“ პროგრამის მეკავშირე ოფიცრის მოვლინების შესახებ საქართველოსა და ჩრდილოატლანტიკური ხელშეკრულების ორგანიზაციას შორის“, რის საფუძველზეც საქართველოში მოვლინებულ იქნა სამხრეთ კავკასიისთვის მეკავშირე ოფიცერი;

• **2005 წლის 2 მარტს** ხელი მოეწერა შეთანხმებას “საქართველოსა და ჩრდილოატლანტიკური ხელშეკრულების ორგანიზაციას შორის NATO-ს

ძალებისა და ნატო-ს პერსონალისთვის მასპინძელი ქვეყნის მხარდაჭერისა და ტრანზიტის უზრუნველყოფის შესახებ;

- 2006 წლის 13 აპრილს ბრიუსელში ჩრდილოატლანტიკური საბჭოს სხდომა 26+1 ფორმატში (ნატო-ს 26 წევრი ქვეყანა და საქართველო) გაიმართა, სადაც საქართველოს ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმის (IPAP) განხორციელების შეფასების ანგარიში განიხილეს. ჩრდილოატლანტიკური საბჭოს სხდომაზე ნატოს წევრმა ყველა ქვეყანამ საქართველოს ნატოში ინტეგრაციის მისწრაფების მხარდაჭერა გამოხატა. ხაზგასმით აღინიშნა, რომ ქვეყანაში მიმდინარე რეფორმების განხორციელების კუთხით მიღწეულია მნიშვნელოვანი პროგრესი. განსაკუთრებით დადებითად შეფასდა IPAP-ის განხორციელების კოორდინაციის მექანიზმი, რაც ინტეგრაციის პროცესისა და რეფორმების განხორციელების მდგრადობას უზრუნველყოფს;
- 2006 წლის 21 სექტემბერს ნიუ-იორკში NATO-ს საგარეო საქმეთა მინისტრების შეხვედრაზე მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება საქართველოს NATO-სთან თანამშრომლობის მომდევნო ეტაპზე – ინტენსიურ დიალოგზე (Intensified Dialogue) გადავსვლასთან დაკავშირებით.

88888

ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმა(IPAP) / რა არის IPAP-ი

რა არის IPAP-ი?

საქართველოს NATO-სთან ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმა (IPAP) NATO-სთან პარტნიორობისა და თანამშრომლობის ახალ მექანიზმს წარმოადგენს. NATO-ს 2002 წლის პრადის სამიტის შემდეგ, სახელმწიფოებს შესაძლებლობა მიეცათ სურვილი გამოეთქვათ აღნიშნული დოკუმენტის განხორციელების შესახებ. საქართველო გახდა პირველი ქვეყანა, რომელთანაც NATO-მ IPAP-ის ფორმატში დაიწყო თანამშრომლობა (2004 წლის 29 ოქტომბერს).

აღნიშნული დოკუმენტის ეფექტურად განხორციელება საქართველო-- NATO-ს ურთიერთობებში უმნიშვნელოვანეს ეტაპს წარმოადგენს და მასზე მნიშვნელოვნად არის დამოკიდებული საქართველოს ჯერ MAP-ში (გაწევრიანების სამოქმედო გეგმა) ჩართვის, ხოლო საბოლოოდ NATO-ს წევრობის პერსპექტივა.

IPAP-ი ძალზე სასარგებლო ინსტრუმენტს წარმოადგენს სახელმწიფოში მიმდინარე რეფორმების წარმატებით განხორციელების თვალსაზრისით. იგი კომპლექსური დოკუმენტია, რომელიც გულისხმობს რეფორმებს მთელ რიგ სფეროებში და მისი ეფექტური განხორციელება საქართველოს მთავრობის ერთიან და მაღალ დონეზე კოორდინირებულ ძალისხმევას მოითხოვს.

IPAP-ი ოთხი თავისაგან შედგება: პოლიტიკისა და უსაფრთხოების საკითხები (1 თავი), თავდაცვის, უსაფრთხოებისა და სამხედრო საკითხები (2 თავი), საზოგადოების ინფორმირების, მეცნიერების, გარემოს დაცვისა და საგანგებო სიტუაციების მართვის საკითხები (3 თავი), ადმინისტრაციული, ინფორმაციის უსაფრთხოებისა და

რესურსების

საკითხები

(4თავი).

მიუხედავად იმისა, რომ თითქმის ყველა ქვეყანაში, რომელმაც ო -ში ინტეგრაციის გზა გაიარა, მსგავსი დოკუმენტები საზოგადოებისათვის დახურული იყო, საქართველოს მთავრობამ 2005 წლის ივნისში გადაწყვიტა მისი გამოქვეყნება, რასაც მიესალმა NATO-ს მხარე.

დოკუმენტის გახსნა საქართველოს NATO-ში ინტეგრაციის პროცესის გამჭვირვალობისა და საზოგადოების ინფორმირებულობის უზრუნველყოფისათვის მეტად მნიშვნელოვანი ნაბიჯი იყო და რაც საზოგადოებას აღნიშნული პროცესის განხორციელების ეფექტური კონტროლის საშუალება მიეცა.

888888

**ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმა(IPAP) / IPAP-ის
ადაპტირებული ვერსია**

**საქართველოს ვალდებულებები ნატოსთან ინდივიდუალური
პარტნიორობის სამოქმედო გეგმის ფარგლებში 2004-2006**

თავი I: პოლიტიკური და უსაფრთხოების საკითხები

1.1. ევრო-ატლანტიკური ინტეგრაციის
გაწევრიანება და ევროკავშირში ინტეგრაცია
საქართველოს საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკის
სტრატეგიულ მიზნებს წარმოადგენს. 2004 წლის
განმავლობაში საქართველო გეგმავს ეროვნული
უსაფრთხოების კონცეფციის მიღებას, სადაც ხსენებული
მიზნები აისახება. ნატოში გაწევრიანების გზაზე,
საქართველო აცნობიერებს სათანადო პროგრესის
მიღწევის აუცილებლობას.

1.2. მეზობლებთან ურთიერთობა

საქართველოს მტკიცედ აქვს გადაწყვეტილი, განავითაროს კეთილმეზობლური და კონსტრუქციული ურთიერთობა ყველა მეზობელთან. განსაკუთრებული მნიშვნელობისაა თანამშრომლობა აზერბაიჯანთან ენერგომატარებლების ტრანსპორტირების სფეროში. საქართველოს სურს ხელი შეუწყოს რეგიონულ თანამშრომლობას სამხრეთ კავკასიის და შავი ზღვის რეგიონებში.

1.3. ტერორიზმთან ბრძოლა

საქართველო მონაწილეობს საერთაშორისო თანამეგობრობის მიერ ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლაში, მათ შორის, ავღანეთის კამპანიის განმავლობაში საერთაშორისო კოალიციის მხარდაჭერის მიზნით საკუთარი საჰაერო სივრცის და აეროდრომების შეთავაზებით. საქართველო გააგრძელებს შესაბამისი ინფორმაციის გაცვლას მოკავშირეებთან და პარტნიორებთან. საქართველოს სამხედრო შესაძლებლობები ტერორისტულ დაჯგუფებებთან საბრძოლველად მნიშვნელოვნად გაიზარდა და საქართველო გააგრძელებს საზღვარზე გაძლიერებულ საკონტროლო და საპოლიციო ღონისძიებებს.

1.4. დემოკრატია, ადამიანის უფლებები, კანონის უზენაესობა, ბრძოლა

საქართველო ისწრაფის დემოკრატიული სახელმწიფოს აშენებისკენ, სადაც კანონის უზენაესობა და ადამიანის უფლებების პატივისცემა იქნება გარანტირებული. საქართველოს მთავრობა შეიმუშავებს რეფორმირების და განვითარების პროგრამას, რომელშიც სათანადო საკანონმდებლო და სტრუქტურული ცვლილებების განსახორციელებლად საჭირო დეტალური მიზნები იქნება გაწერილი. საქართველო გააგრძელებს საკუთარი კანონმდებლობის ევროკავშირისა და ევროსაბჭოს სტანდარტებთან ჰარმონიზაციას. საქართველოს მთავრობას მტკიცედ აქვს გადაწყვეტილი კორუფციასთან ბრძოლა. ამ თვალსაზრისით განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა სახელმწიფო რესურსების არამიზნობრივ გამოყენებას და ადმინისტრაციული სტრუქტურების უკანონო ჩარევას ბიზნესში.

1.5. კონტროლი შეიარაღებულ ძალებზე

საქართველოს უკვე ჰყავს თავდაცვის სამოქალაქო მინისტრი. საქართველო მიზნად ისახავს სამინისტროზე მუდმივი დემოკრატიული კონტროლისა და ხელმძღვანელობის დამკვიდრებას, თავდაცვის სამინისტროსა და გენერალური შტაბის ფუნქციების გამიჯვნას 2004 წლის ბოლომდე. შესაბამისი საკანონმდებლო პაკეტი პარლამენტს წარედგინება 2005 წლის განმავლობაში.

1.6. ეკონომიკური განვითარება და პოლიტიკის პრიორიტეტები

საქართველო ფუნქციონირებადი და გამჭვირვალე საბაზრო ეკონომიკის დამკვიდრებისაკენ ესწრაფის. რეფორმირების და განვითარების პროგრამაში, რომლის შემუშავებაც 2004 წლის ბოლოსთვის იგეგმება, ზემოაღნიშნული მიზნის მისაღწევად რიგი ღონისძიებები, მათ შორის გაიწერება: კორუფციის ინსტიტუციური აღმოფხვრა, ფინანსური სტაბილურობის შექმნა, უცხოური ინვესტიციების მოზიდვა და დაცვა, ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენისათვის რეალური ეკონომიკური მოტივაციის შექმნა.

1.7. შიდა კონფლიქტები

გაყინული კონფლიქტები აფხაზეთსა და ცხინვალის რეგიონში (სამხრეთ ოსეთი) აბრკოლებენ ქვეყნის სტაბილურ განვითარებას. ისინი აგრეთვე ემუქრებიან ქვეყნის შიდა და საერთაშორისო უსაფრთხოებას, რადგან ქმნიან ხელსაყრელ პირობებს ტერორიზმის, ორგანიზებული დანაშაულის, იარაღით და ნარკოტიკებით უკანონო ვაჭრობისათვის. საქართველოს მთავრობა მოწოდებულია, მშვიდობიანი გზით გადაჭრას აღნიშნული პრობლემები სათანადო საერთაშორისო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობით და საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად.

1.8. თანამშრომლობა საერთაშორისო ორგანიზაციებთან

საქართველო მოწოდებულია, ითანამშრომლოს გაეროსა და ეუთოსთან საკუთარ ტერიტორიაზე არსებული კოფლიქტების მოგვარებასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებულ სხვა შესაბამის საკითხებში. ქვეყანა მოწოდებულია, გააფართოს თანამშრომლობა ევროკავშირთან და დანერგოს ევროსაბჭოს სტანდარტები.

1.1. უსაფრთხოების პოლიტიკა

1.1.1. ეროვნული უსაფრთხოების კონცეფციის მიღება, რომელშიც ასახული იქნება ძირითადი მიზნები, მათ შორის ნატო-ში ინტეგრაციასთან დაკავშირებული ამოცანები.

მოქმედება 1. ეროვნული უსაფრთხოების კონცეფციაზე მუშაობის დასრულება

1.1.2. დეტალური, გაზომვადი და დროში გაწერილი საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკის მიზნების ჩამოყალიბება, რაც საფუძვლად

დაედება შემდგომ შეფასებას.

1.2. მეზობლებთან ურთიერთობა

1.2.1. პრაქტიკული რეგიონული თანამშრომლობის განვითარება სამხრეთ კავკასიის და შავი ზღვის რეგიონის პარტნიორ ქვეყნებთან მოქმედება 1. სამხრეთ კავკასიაში რეგიონული თანამშრომლობის ხელშემწყობი პრაქტიკული ნაბიჯების განსაზღვრა. მოქმედება 2. პარტნიორობა მშვიდობისათვის პროგრამის ფარგლებში განსახორციელებელი ღონისძიებების რეგიონული განზომილების გაზრდა კავკასიის და შავი ზღვის რეგიონული თანამშრომლობის პერსპექტივების შესახებ საგანგებო სამუშაო ჯგუფის მიერ შეთანხმებულ სფეროებში.

1.2.2. მეზობელ ქვეყნებთან ერთობლივი კვლევების წარმოების მეშვეობით რეგიონულ უსაფრთხოებაში წვლილის შეტანა მოქმედება 1. საქართველოს ექსპერტების ტრენინგი წყლის ინტეგრირებული მენეჯმენტის მეთოდის საკითხებში

1.2.4. რეგიონული თანამშრომლობის მხარდაჭერა საერთო გარემოსდაცვითი უსაფრთხოების საკითხებში მოქმედება 1. ეუთო-სთან თანამშრომლობით მეცნიერება მშვიდობისათვის პროექტის მონიტორინგი/მენეჯმენტი კავკასიის ქვეყნების მოსაზღვრე მდინარეებისთვის, პროექტის გაფართოება და მასში რადიოაქტივობის პრობლემის გათვალისწინება.

1.3. ტერორიზმთან ბრძოლა

1.3.1. ტერორიზმთან ბრძოლის პარტნიორული სამოქმედო გეგმის ფარგლებში ტერორიზმთან ბრძოლასთან დაკავშირებულ ევრო ატლანტიკური პარტნიორობის საბჭოს (ეაპს)-ის სათანადო ღონისძიებებში მონაწილეობა

მოქმედება 1. ტერორიზმთან ბრძოლის მიზნით ქვეყნის შესაძლებლობების გაძლიერება.

მოქმედება 2. საზღვრის კონტროლისა და პოლიციის გაძლიერება
მოქმედება 3. ამუნიციისა და მცირე და მსუბუქი შეიარაღების მარაგის რევიზია მათი შენახვის უსაფრთხოების უზრუნველყოფისა და ზედმეტი მარაგის უსაფრთხოდ განადგურების მიზნით (იხ. მიზანი 2.5.1, ნაბიჯი 2).

1.3.2. სამეცნიერო კვლევის საშუალებით ტერორიზმთან ბრძოლაში საქართველოს წვლილის გაზრდა

მოქმედება 1. პარტნიორებთან თანამშრომლობით კვლევის ჩატარება

ტერორიზმის წინააღმდეგ თავდაცვის გასაუმჯობესებლად

1.3.3. საქართველოს წვლილის გაზრდა ტერორიზმთან ბრძოლაში მოქმედება 1.

- ტერორიზმის, იარაღითა და ნარკოტიკებით უკანონო ვაჭრობის, ფულის გათეთრების და არალეგალური მიგრაციის აღმკვეთი ზომების მიღება;
- მილსადენის უსაფრთხოების ზომების შემუშავება;
- შიდა რესურსების და უცხოეთიდან მატერიალური და ტექნიკური მხარდაჭერის მობილიზება.

მოქმედება 2. საკვების უსაფრთხოებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე გამოცდილებისა და ცოდნის გაზიარება ეაპს-ის ქვეყნების ექსპერტებთან მოქმედება 3. ეკო-ტერორიზმთან დაკავშირებულ საკითხებზე გამოცდილებისა და ცოდნის გაზიარება ეაპს-ის ქვეყნების ექსპერტებთან

1.4. დემოკრატია, ადამიანის უფლებები, კანონის უზენაესობა, ბრძოლა კორუფციის წინააღმდეგ

1.4.1. ადამიანის უფლებების დაცვასთან დაკავშირებული ეროვნული კანონმდებლობის საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობაში მოყვანა მოქმედება 1. პარლამენტის მიერ ევროსაბჭოს შესაბამისი კონვენციების - “რეგიონული და ეროვნული უმცირესობების ენის ქარტია“, “ეროვნული უმცირესობების სოციალური ქარტია“ და “ეროვნული უმცირესობების დაცვა“-რეატიფიკაცია; მოქმედება 2. „სინდისისა და რელიგიური

გაერთიანებების შესახებ“ კანონის პარლემენტისთვის წარდგენა.

1.4.2. ბრძოლა კორუფციის წინააღმდეგ

მოქმედება 1. ანტიკორუფციული საკანონმდებლო აქტების პაკეტის შემუშავება და პარლემენტისთვის წარდგენა, მათ შორის:

- კანონპროექტი “უძრავ ნივთებზე გირავნობის უფლებათა რეგისტრაციის შესახებ“
- საქართველოს კანონი „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ შესახებ (საერთო სასამართლოებისა და ადმინისტრაციის მიერ მიღებული გადაწყვეტილებების განხორციელების წესები და პირობები),
- ცვლილებები საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსში,
- საქართველოს სამოქალაქო კოდექსში ცვლილებების შეტანის შესახებ საკანონმდებლო პაკეტზე მუშაობის დასრულება,
- გენერალური ინსპექციების შესახებ კანონის პროექტის მომზადება (თითოეულ სამთავრობო სტრუქტურაში გენერალური ინსპექციის ჩამოყალიბება, რომელიც სტრუქტურაში დისციპლინარულ და ფინანსურ საკითხებს გაუწევს მონიტორინგს)
- საარბიტრაჟო ტრიბუნალის შესახებ კანონპროექტის მომზადება,
- ნოტარიუსის შესახებ კანონში ცვლილებების შეტანა,
- საჯარო სამსახურში კორუფციისა და ინტერესთა შეუთავსებლობის შესახებ კანონში ცვლილებების შეტანა.

მოქმედება 2. სხვადასხვა უწყებათა ფუნქციების ოპტიმიზაცია/საჯარო სამსახურის რეფორმა

მოქმედება 3. გრეკოსთან (ქვეყნების ჯგუფი კორუფციის წინააღმდეგ) და ეკონომიური თანამშრომლობის და განვითარების ორგანიზაციასთან თანამშრომლობით ანტიკორუფციული სტრატეგიისა და პრევენციული

პროგრამების შემუშავება და მათი განხორციელების მონიტორინგი.

1.5. დემოკრატიული კონტროლი შეიარაღებულ ძალებზე

1.5.1. საქართველოს თავდაცვისა და უსაფრთხოების სისტემის რეორგანიზაციისას დემოკრატიული წესებისა და პრინციპების უზრუნველყოფა.

მოქმედება 1. თავდაცვის სექტორზე არსებული საკანონმდებლო და იურიდიული ზემდახედველობის რევიზია, სათანადო სამართლებრივი პროცესის მექანიზმების ჩათვლით (თავდაცვის ინსტიტუციონალური აღმშენებლობის პარტნიორობის სამოქმედო გეგმა. მიზანი 5.3.)

მოქმედება 2. სახელმწიფოს მეთაურს, მთავრობას, შეიარაღებულ ძალებს და სხვა პოტენციურ აქტორებს შორის ძალების კონტროლის სფეროში ხელმძღვანელობისა და მხარდაჭერის არსებული მექანიზმების რევიზია (თავდაცვის ინსტიტუციონალური აღმშენებლობის პარტნიორობის სამოქმედო გეგმა. მიზანი 5.1.)

1.6. ეკონომიკური განვითარება და პოლიტიკის პრიორიტეტები

1.6.1. დაბალანსებული ეკონომიკური განვითარების და ეკონომიკის სტრუქტურული ტრანსფორმაციის უზრუნველყოფა

მოქმედება 1. სახელმწიფო ეკონომიკის რეფორმირების მიზნით განსახორციელებელი ღონისძიებები:

- საჯარო მოსამსახურეების სახელფასო ანაზღაურების სისტემა;
- საჯარო დაწესებულებების მენეჯმენტი;
- პრივატიზაციის პროცესი;
- სახელმწიფო შესყიდვების პროცესი;
- საგადასახადო შემოსავლების სტატისტიკური მაჩვენებლები;
- საგარეო ვაჭრობა და საგადასახადო სტატისტიკის ბალანსი;
- ანტომონოპოლიური კანონმდებლობა და კონკურენციის პოლიტიკა.

1.6.2. კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლა და ჩრდილოვანი ეკონომიკის მოცულობის შემცირება

მოქმედება 1. საგარეო დახმარების სათანადოდ და რაციონალურად გამოყენების უზრუნველყოფა.

მოქმედება 2. სახელმწიფოს ფინანსური რესურსების არამიზნობრივი ხარჯვის აღკვეთა, სამსახურეობრივი უფლებების ბოროტად გამოყენების ჩათვლით.

1.7. შიდა კონფლიქტები

1.7.1. საქართველო გააგრძელებს კონფლიქტების მშვიდობიანი გზით

მოგვარების

პოლიტიკას

მოქმედება 1. მოკავშირეების ინფორმირება აღნიშნული საკითხების მიმდინარეობის შესახებ გაეროს და ეუთოს წამყვანი როლის გათვალისწინებით.

მოქმედება

2.

- ავტონომიური ერთეულების სტატუსის განსაზღვრა;
- ლტოლვილთა და იძულებით გადაადგილებულ პირთა დაბრუნების ხელშეწყობა;
- კონფლიქტის ზონების რეაბილიტაცია

1.8. თანამშრომლობა საერთაშორისო ორგანიზაციებთან

1.8.1. საქართველოში არსებული საერთაშორისო ორგანიზაციების მოქმედებათა თანხვდომის ხელშეწყობა

თავი 2: თავდაცვის, უსაფრთხოებისა და სამხედრო საკითხები

2.1 თავდაცვისა და უსაფრთხოების სფეროების რეფორმა

საქართველოს მიზანს წარმოადგენს ქვეყნის სამხედრო და გასამხედროებული ძალების ძირეული რეორგანიზაციისა და რეფორმირების განხორციელება, რათა მიღწეულ იქნას ქვეყნის უსაფრთხოების სისტემის ქმედითუნარიანობა და შეირაღებული ძალების თავსებადობა ნატოს-თან, საერთაშორისო ოპერაციებში ეფექტურად მონაწილეობის მიზნით.

2.2 თავდაცვის დაგეგმვის საკითხები

საქართველოს მიზანს წარმოადგენს სათანადო პროფესიული შესაძლებლობების უზრუნველყოფა, რომელიც აუცილებელია თავდაცვის სისტემის სტრატეგიული მიმოხილვის (თსსმ) შედეგებზე დამყარებული შესაბამისი რესტრუქტურირების განსახორციელებლად, როგორც ჯარების ცალკეულ სახეობებში, ასევე კონკრეტულ სფეროებში, როგორცაა ქვეყნის საჰაერო სივრცის კონტროლი, სამობილიზაციო და სარეზერვო პოლიტიკა. ასევე, აუცილებელია შემუშავდეს საკადრო პოლიტიკა და მისი სხვადასხვა ასპექტი, როგორებიცაა პერსონალის მართვა, ხელფასები და სოციალური პირობები, რათა ჩამოყალიბდეს შეირაღებული ძალების ეფექტური შემადგენლობა.

2.3 სამხედრო და ურთიერთთავსებადობის საკითხები

საქართველოსთვის მნიშვნელოვანია როგორც წვრთნების მართვის პოლიტიკისა და პროცედურების შემუშავება, ასევე შეირაღებული ძალების სტანდარტებისა და პროცედურების განვითარების მიზნით

შესაბამისი რგოლების ჩამოყალიბება. ყოველივე ზემოაღნიშნული დიდ როლს ასრულებს თავსებადობისა და პროფესიონალ ოფიცერთა კორპუსის ჩამოყალიბების საქმეში.

2.4 თავდაცვის ეკონომიკური საკითხები
საქართველო მოწოდებულია გააუმჯობესოს თავდაცვის ხარჯების მართვისა და ბიუჯეტების პროცესის ეფექტიანობა და მონიტორინგი ფინანსური თვალსაზრისით მდგრადი თავდაცვითი შესაძლებლობების ჩამოყალიბების მიზნით.

საქართველოს დაგეგმილი აქვს შეიმუშაოს შეიარაღებული ძალების რიცხოვნობის შემცირებასა და სამხედრო ბაზების კონვერსიის შედეგებთან დაკავშირებული გრძელვადიანი ეკონომიკური გეგმა.

2.1. თავდაცვისა და უსაფრთხოების სფეროს რეფორმა

2.1.1. თავდაცვის სისტემის სტრატეგიული მიმოხილვის (თსსმ) ჩატარება მოქმედება 1 მიზნების განსაზღვრა და თავდაცვის სისტემის სტრატეგიული მიმოხილვის ჩატარებისათვის სათანადოდ მომზადება მოქმედება 2 საფრთხეების შეფასების შემუშავება მოქმედება 3 სასიცოცხლო ციკლის ხარჯთაღრიცხვის შესაძლებლობათა განვითარება

მოქმედება 4 თსსმ-ს შემუშავება

მოქმედება 5 თსსმ-ის განსახორციელებელი გეგმის შემუშავება

2.1.2. თავდაცვისა და ძალების დაგეგმვის სისტემის შექმნა
მოქმედება 1 შესაბამისი პერსონალისათვის სწავლების ჩატარება
თავდაცვის დაგეგმვის სფეროში (თავდაცვის სამინისტრო/ჟ5)
მოქმედება 2 ძირითადი დოკუმენტების შემუშავება

2.2. თავდაცვის დაგეგმვის საკითხები

2.2.1. თავდაცვის სფეროს რესტრუქტურირება
მოქმედება 1 საჭირო კანონმდებლობის ამოქმედება თავდაცვის მართვის, სახელმწიფო შესყიდვების, სამხედრო სამსახურის და სამხედრო მოსამსახურეთა სტატუსის სფეროებში.
მოქმედება 2 სახმელეთო ძალების რეორგანიზაცია და რესტრუქტურირება; თსსმ-ის განხილვის საგანი
მოქმედება 3 საზღვაო ძალების სამხედრო შესაძლებლობების ოპტიმიზაცია/საზღვაო და სანაპირო ძალების რეორგანიზაცია და რესტრუქტურირება; თსსმ-ის განხილვის საგანი.
მოქმედება 4. საჰაერო ძალების რეორგანიზაცია და რესტრუქტურირება; თსსმ-ის განხილვის საგანი
მოქმედება 5.ნატო-ს „საჰაერო ვითარების მონაცემთა გაცვლის“ პროგრამაში ჩართვა
მოქმედება 6 საჰაერო კონტროლის თანამედროვე სისტემის ჩამოყალიბება
მოქმედება 7 ხმელეთზე განლაგებული საჰაერო თავდაცვის

შესაძლებლობათა განვითარება; თსსმ-ის განხილვის საგანი მოქმედება 8 ეროვნული გვარდიის ახალი ფუნქციის და მისიის განსაზღვრა; თსსმ-ის განხილვის საგანი მოქმედება 9 მობილიზაციისა და რეზერვის ახალი სისტემის ჩამოყალიბება მოქმედება 10 უსაფრთხოების სფეროს სხვა სექტორების (სხვა გასამხედროებული ძალები) შესწავლა და რეორგანიზაცია; თსსმ-ის განხილვის საგანი

2.2.2. თავდაცვის სამინისტროს სათანადო პერსონალით უზრუნველყოფა მოქმედება 1 სამოქალაქო პერსონალის მართვის სისტემის ჩამოყალიბება და განვითარება მოქმედება 2 თავდაცვის სამინისტროს სამოქალაქო პერსონალის სწავლება მათ ფუნქცია-მოვალეობებთან დაკავშირებულ საკითხებზე გრძელვადიანი სასწავლო პროგრამის შემუშავება; მოქმედება 3 სამხედრო პერსონალის მართვის სისტემის ჩამოყალიბება მოქმედება 4 სამოქალაქო და სამხედრო პერსონალისათვის თანაბარი სახელფასო სისტემის ჩამოყალიბება

2.3. სამხედრო და ურთიერთთავსებადობის საკითხები

2.3.1. სამხედრო განათლებისა და წვრთნის სისტემის შემუშავება მოქმედება 1 ინდივიდუალური და მცირე დანაყოფების წვრთნის სტანდარტების შემუშავება პარალელურად ნატო-ს დოქტრინების, ტაქტიკის, ტექნიკისა და

პროცედურების განხილვა მათი სშმ-ში შესაძლო გამოყენებისათვის მოქმედება 2 ოფიცრების, სერჟანტებისა და კაპრალების პროფესიული განვითარებისა და განათლების პროგრამების შემუშავება მოქმედება 3 უცხო ენის სწავლების სისტემის მართვის გაუმჯობესება

2.3.2. მასპინძელი ქვეყნის მხარდაჭერის (მქმ) შესაძლებლობის უზრუნველყოფა ნატო-ს ეგიდით სწავლებებისა და ოპერაციების ჩასატარებლად

მოქმედება 1 მქმ-ს ეროვნული კატალოგის მონაცემთა ბაზის განვითარება მოქმედება 2 ნატო-თან ურთიერთგაგების მემორანდუმის შესახებ მოლაპარაკება

2.4. თავდაცვის ეკონომიკური საკითხები

2.4.1. რესურსების მართვა

მოქმედება 1 რესურსების მართვის სისტემის ჩამოყალიბება

მოქმედება 2 თავდაცვის სამინისტროს საფინანსო დეპარტამენტის რეორგანიზაცია

მოქმედება 3 საფინანსო დეპარტამენტის პერსონალის სწავლება ბუღალტრული აღრიცხვისა და შესყიდვების პროცედურების სფეროში

მოქმედება 4 თავდაცვითი რესურსების მართვის ახალი მეთოდის შემუშავება

2.4.2. სამხედრო ბაზების კონვერსია და მართვა მოქმედება 1 ლოგისტიკისა და ინფრასტრუქტურის მართვის სისტემის ჩამოყალიბება

მოქმედება 2 თავდაცვის ინფრასტრუქტურის კატალოგიზაცია და შეფასება (დასრულებულია აქტივების შესწავლა, საჭიროა შეფასება და თსსმ-ის შემდგომ გადაწყვეტილების მიღება მათი გამოყენების შესახებ)

მოქმედება 3 სამხედრო ბაზების მდგომარეობის გაუმჯობესება ან ლიკვიდაცია დროებითი საჭიროებებიდან გამომდინარე

მოქმედება 4 დახურვისათვის გამიზნული ბაზების ეკონომიკური განვითარების პოტენციალის შესწავლის დაწყება

მოქმედება 5 დარჩენილი სამხედრო ბაზების შენარჩუნება და განვითარება

2.4.3. სამხედრო მოსამსახურეთა გადამზადების პროექტები მოქმედება 1 მიმდინარე გადამზადების პროექტის გაფართოება

2.4.4. თავდაცვის სისტემის მდგრადობისა და ფინანსური უზრუნველყოფის შესაძლებლობა

მოქმედება 1 თავდაცვისათვის ხელმისაწვდომი ეკონომიკური რესურსების შეფასებისათვის საჭირო პროგნოზირების მექანიზმების ჩამოყალიბება

2.5. თავდაცვისა და უსაფრთხოების სფეროში ინვესტირების საკითხები

2.5.1. თანამშრომლობა შეიარაღების სფეროში
მოქმედება 1 საბრძოლო მასალებისა და აღჭურვილობის სრული
ინვენტარიზაციის ჩატარება
მოქმედება 2 გამოყენებადი საბრძოლო მასალების უსაფრთხო შენახვის
გეგმის შემუშავება და განხორციელება; ჭარბი და არაუსაფრთხო
საბრძოლო მასალების ლიკვიდაცია
მოქმედება 3 აღჭურვილობის სტანდარტიზაციისა და კატეგორიზაციის
გეგმის განხორციელება
მოქმედება 4 შეიარაღების შესყიდვის პოლიტიკისა და პროცედურების
შემუშავება.

2.6 ლოგისტიკა

2.6.1. საქართველოს შეიარაღებული ძალების ლოგისტიკური თავსებადობის
გაზრდა ნატო-ს ძალებთან
მოქმედება 1 ლოგისტიკის სისტემის რესტრუქტურისა
მოქმედება 2 თავსებადობის ეროვნული კონცეფციის შემუშავება
მოქმედება 3 ლოგისტიკის პირადი შემადგენლობიდან ლოგისტიკის
მეკავშირე ოფიცერთა წვრთნა

2.6.2. ნატო-ს სტანდარტების შესაბამისად მასპინძელი ქვეყნის მხარდაჭერის
შესაძლებლობების მიღწევა
მოქმედება 1 მასპინძელი ქვეყნის მხარდაჭერის კონცეფციის შემუშავება და

განხორციელება

მოქმედება 2 მასპინძელი ქვეყნის მხარდაჭერის ეროვნული კატალოგის

მონაცემთა

ბაზის

შექმნა

მოქმედება 3 ნატო-სთან მოლაპარაკება ურთიერთგაგების მემორანდუმის

შესახებ

2.6.3. ლოგისტიკის კოდიფიკაციის სტანდარტიზებული და

კოორდინირებული

სისტემის

ჩამოყალიბება

მოქმედება 1 კოდიფიკაციის სახელმწიფო ბიუროს ჩამოყალიბება

2.6.4. უსასყიდლოდ მიღებული აღჭურვილობის გამოყენების გეგმის

შემუშავება და განხორციელება (ლოგისტიკური უზრუნველყოფის

თვალსაზრისით)

მოქმედება 1 პარტნიორი ქვეყნების ლოგისტიკის ექსპერტთა მუდმივი

ჯგუფის აღჭურვილობის გადმოცემის საკონტროლო სიის წარმოება

თავი 3. საზოგადოების ინფორმირების, მეცნიერების, გარემოს დაცვისა და

საგანგებო სიტუაციების მართვის საკითხები

3.1 საზოგადოების ინფორმირება უსაფრთხოებისა და თავდაცვის საკითხებზე

საქართველოს გამიზნული აქვს საზოგადოების ინფორმირების სტრატეგიის აქტიურად და კოორდინირებულად შემუშავება, რომლის მიზანს წარმოადგენს უსაფრთხოების სფეროს, თავდაცვის სექტორის მოდერნიზაციასა და ტრანსფორმაციაზე, მათ შორის შეიარაღებულ ძალებზე დემოკრატიული და სამოქალაქო კონტროლის განხორციელებაზე საქართველოს მოსახლეობის ინფორმირება და მათი მხარდაჭერის მოპოვება.

3.2. თანამშრომლობა მეცნიერების სფეროში / თანამედროვე საზოგადოების გამოწვევები

საქართველოს სურს მჭიდრო თანამშრომლობა ნატო-სთან მეცნიერების სფეროში, რაც ხელს შეუწყობს ქვეყანაში მიმდინარე რეფორმების განხორციელებას და ამ რეფორმების სოციალურ, ეკონომიკურ, ეკოლოგიურ შედეგებზე სათანადოდ რეაგირებას. საქართველო, ხელს შეუწყობს ქვეყნის სამეცნიერო, აკადემიური და სამთავრობო ინსტიტუტების შესაძლებლობათა გაძლიერებისათვის, რათა მათ სათანადო წვლილი შეიტანონ საფრთხეების, მათ შორის ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლაში.

3.3. სამოქალაქო საგანგებო სიტუაციების მართვა და მზადყოფნა საქართველო მოწოდებულია, მნიშვნელოვნად გააუმჯობესოს სამოქალაქო

საგანგებო სიტუაციების მართვის სისტემა და ფოკუსირება მოახდინოს უფრო ეფექტიან მექანიზმებზე, ქვეყნის მოთხოვნების შესაბამისი სტრუქტურებისა და პერსონალის მომზადებაზე.

3.1 საზოგადოების ინფორმირება უსაფრთხოებისა და თავდაცვის საკითხებზე

3.1.1. სახელმწიფო რეფორმების მხარდასაჭერად ეროვნული საინფორმაციო სტრატეგიის შემუშავება

მოქმედება 1. საგანგებო სამუშაო ჯგუფის შექმნა უწყებების, არასამთავრობო ორგანიზაციების და მასმედიის წარმომადგენელთა მონაწილეობით ეროვნული სტრატეგიის შესამუშავებლად და განსახორციელებლად

3.1.2. ნატოს შესახებ საზოგადოების ინფორმირებულობის გაუმჯობესება
მოქმედება 1. ნატო-ს შესახებ ეროვნული საინფორმაციო ცენტრის ჩამოყალიბება

მოქმედება 2. საინფორმაციო კამპანიის შემუშავება

3.2. თანამშრომლობა მეცნიერების სფეროში და თანამედროვე

საზოგადოების გამოწვევები

3.2.1. ნატოსთან სამეცნიერო თანამშრომლობის განვითარება ეროვნული პრიორიტეტების, პოლიტიკისა და რეფორმის მიზნების მხარდასაჭერად მოქმედება 1. ვირტუალური აბრეშუმის გზის ინტერნეტ სისტემასთან კავშირების გაფართოება
მოქმედება 2. მეცნიერების ეროვნული სტრუქტურებისა და სამეცნიერო პოლიტიკის მოდერნიზაცია, იხ. ასევე მიზნები 1.2.4. და 1.3.2.

3.2.2. სამხედრო ღონისძიებების გარემოზე ზემოქმედების შემცირება მოქმედება 1. გარემოს დაცვის მენეჯმენტის დანერგვა სამხედრო სექტორში თავდაცვის სისტემის სტრატეგიული მიმოხილვის გათვალისწინებით, იხ. ასევე მიზნები 1.2.2. და 1.3.3.

3.3. თანამშრომლობა სამოქალაქო საგანგებო სიტუაციების მართვისა და მზადყოფნის საკითხებში

3.3.1. სამოქალაქო საგანგებო სიტუაციების ეროვნული სისტემის სრულყოფა

მოქმედება 1. საგანგებო სიტუაციებისა და სამოქალაქო თავდაცვის დეპარტამენტის (შსს) რეაგირების შესამდლებლობების გაუმჯობესება სამოქალაქო საგანგებო სიტუაციების მართვისა და სტიქიური უბედურებებისთვის მზადყოფნის საქმეში

მოქმედება 2. ეროვნული სამოქალაქო საგანგებო სიტუაციების მართვის და სტიქიურ უბედურებებზე რეაგირების და კრიზისების მართვის სტრუქტურების სრულყოფა

მოქმედება 3. სპეციალისტთა და ექსპერტთა ტრენინგის გაუმჯობესება

4 ადმინისტრაციული, საინფორმაციო უსაფრთხოებასთან და რესურსებთან დაკავშირებული საკითხები

4.1. ადმინისტრაციული საკითხები

საქართველომ უკვე ჩამოაყალიბა სახელმწიფო დონეზე ის ორგანოები და მექანიზმები, რომლებიც წარმართავენ და კოორდინაციას გაუწევენ ნატოსთან და პარტნიორობა მშვიდობისათვის პროგრამის ფარგლებში ურთიერთობის პოლიტიკას და შესაბამის ღონისძიებებს. ჩამოყალიბებულმა სტრუქტურამ უნდა შეიძინოს სათანადო უფლებამოსილება, რათა სახელმწიფო უწყებებს გაუწიოს ეფექტური კოორდინაცია და მისცეს სათანადო რეკომენდაციები. 1.2.3. ურთიერთობები რუსეთთან

მოქმედება 1. ევროპაში ჩვეულებრივი შეიარაღებული ძალების შესახებ შეთანხმებასთან (ეჩშმ) დაკავშირებული სტამბოლის ხელშეკრულების განხორციელება

4.2. რესურსები

ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმასთან დაკავშირებული ღონისძიებები და პროგრამები სათანადოდ უნდა დაფინანსდეს, რათა შესაბამისი სახელმწიფო სტრუქტურები და მათი წარმომადგენლები სრულად ჩაერთონ ნატოს-თან თანამშრომლობის პრიორიტეტულ ღონისძიებებში.

4.3. საინფორმაციო უსაფრთხოება
საქართველოს გამიზნული აქვს უზრუნველყოს ნატო-სთან საიდუმლო ინფორმაციის გაცვლის შესაძლებლობების ჩამოყალიბება შეძლებისდაგვარად მოკლე დროში.

4.1. ადმინისტრაციული საკითხები

4.1.1. ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმის ეფექტურობის უზრუნველყოფა დამხმარე პროგრამების კოორდინაციისა და თანმიმდევრული მენეჯმენტის გზით მოქმედება 1 სათანადო კავშირების დამყარება ნატო-სთან სხვადასხვა დონეზე, მათ შორის ნატო-ს საკონტაქტო საელჩოსთან და ნატო-ს მეკავშირე ოფიცრისთვის სათანადო სამუშაო პირობების შექმნა.

4.1.2. სამეკავშირეო სტრუქტურების გაუმჯობესება მოქმედება 1 საქართველოდან პარტნიორობის შტაბის ოფიცრის გაგზავნა

ნატო-ს შტაბბინაში, საერთაშორისო სამხედრო სამსახურში

4.2. რესურსები

4.2.1. ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმის მხარდამჭერი პროგრამების და ღონისძიებების სათანადო დაფინანსების უზრუნველყოფა მოქმედება 1 თანამშრომლობის აღნიშნული პროგრამის განხორციელებისთვის სარესურსო მოთხოვნების განსაზღვრა და გამოყოფა

4.3. საინფორმაციო უსაფრთხოება

4.3.1. ნატოსა და საქართველოს შორის საიდუმლო ინფორმაციის გაცვლის ნატო-ს მოთხოვნების შესაბამისი შიდა უსაფრთხოების სისტემის ჩამოყალიბება

მოქმედება 1 ნატო-ს საიდუმლო ინფორმაციის ცენტრალური რეგისტრის გადატანა საპარლამენტო კომიტეტის ოფისიდან ეროვნული უშიშროების საბჭო-ს აპარატში

4.3.2. ნატო-სთან უსაფრთხო ელექტრონული კავშირის საშუალებების აღდგენა

მოქმედება 1 თავდაცვის სამინისტროს პერსონალის გადამზადება შ 71-ის გამოყენებაში, რომელიც საქართველოს მიეწოდა, თუმცა დღეისათვის არ ფუნქციონირებს.

8888888

საქართველოს დაუცხრომელმა სწრაფვამ, ნატოში გაწევრიანებულიყო, მეტნაკლებად თავისი შედეგი გამოიღო, 2006 წლის 21 სექტემბერს საქართველო ოფიციალურად გადავიდა ნტოსთან ინტეგრირების ახალ, ინტენსიური დიალოგის საფეხურზე. ბუნებრივია, ამან ქვეყნის საერთაშორისო თუ სხვა სახის ვალდებულებები საგრძნობლად გაზარდა. ვალდებულებები ყველა სფეროს ეხება. ავიღოთ თუნდაც მასობრივი განადგურების იარაღის გაუვრცელებლობის სფერო... როგორია საქართველოს როლი ამ საკითხთან მიმართებაში? რომელ შესაბამისი ორგანიზაციები არსებობენ ამ სფეროში? გაწევრინებულია თუ არა საქართველო მათში? რა სახის ვალდებულებები გააჩნია ჩვენ ქვეყანას ამ ორგანიზაციების წინაშე? ვინაიდან საქართველოს ინტენსიური დიალოგის წლიური სამოქმედო გეგმა ჯერ არ არსებობს, წინამდებარე სტატიაში ზემოთ დასმულ კითხვებზე პასუხის გაცემას ნატო-უკრაინის 2006 წლის სამოქმედო გეგმის გამოყენებით შევეცდებით და მოკლედ მიმოვიხილავთ შესაბამის ორგანიზაციებს(უკრაინა ინტენსიური დიალოგის საფეხურზე შედარებით ადრე, 2005 წელს გადავიდა). წინასწარვე უნდა აღინიშნოს, რომ არსებობს უამრავი არასამთავრობო სამხედრო არაფორმალური ასოციაცია, რომელიც სწორედ მასობრივი განადგურების იარაღის გაუვრცელებლობის უზრუნველსაყოფად შეიქმნა, რათა ერთობლივი ძალისხმევით აღიკვეთოს არასახელმწიფო სუბიექტების ხელში ამ იარაღის მოხვედრა, ერთიანად შემუშავდეს საზღვრების დაცვა და ექსპორტის მკაცრი კონტროლი. ერთ-ერთი ასეთი არაფორმალური სამხედრო ასოციაციაა "სარაკეტო ტექნოლოგიებზე კონტროლის რეჟიმი". რეჟიმის წევრი ქვეყნები იზიარებენ მიზნებს მასობრივი განადგურების

იარაღის გაუვრცელებლობასთან დაკავშირებით. ეს ასოციაცია 1987 წელს კანადის, საფრანგეთის, გერმანიის, იტალიის, იაპონიის, დიდი ბრიტანეთისა და აშშ-ს თაოსნობით შეიქმნა და, იმთავითვე, მისი მთავარი მიზანი სარაკეტო ტექნოლოგიებისა და მასობრივი განადგურების იარაღის გავრცელების წინააღმდეგ ბრძოლით განისაზღვრა. მასშემდეგ წევრთა რაოდენობა 34-მდე გაიზარდა. მათ ამ რეჟიმში თანაბარი უფლებები აქვთ. სამწუხაროდ, საქართველო ამ ასოციაციაში არაა გაწევრიანებული. ახალი წევრის მიღება კონსენსუსის საფუძველზე ხდება, პარტნიორი ქვეყნები უნდა დარწმუნდნენ, რომ გაწევრიანების მსურველ სახელმწიფოს ექსპორტის კონტროლის ეფექტური სისტემა გააჩნია, ზედმიწევნით შეასრულებს ამ ასოციაციის დადგენილ პროცედურებსა და მოთხოვნებს, რელურად გააძლიერებს ასოციაციას. ილი მნიშვნელობა ენიჭება არაწევრ ქვეყნებთან ურთიერთობას, შესაძლო პარტნიორებთან ასოციაციის დიალოგი მისი თავმჯდომარის მეშვეობით ხორციელდება. ნებისმიერ სახელმწიფოს (მათ შორის საქართველოსაც) შეუძლია ასოციაციაში გაწევრიანების გარეშეც გაიზიაროს ორგანიზაციის მიზნები და მჭიდროდ ითანამშრომლოს მასთან. ცალკე აღსანიშნია "ბირთვული მომარაგების ჯგუფი", რომელიც 1974 წელს ჩამოყალიბდა.

მისი წესდება, რომელიც 1978 წელს გამოქვეყნდა, სახელმწიფოებს ატომური ენერჯის მხოლოდ მშვიდობიანი მიზნებისათვის გამოყენებისაკენ მოუწოდებს. 1992 წელს ჯგუფმა გადაწყვიტა, წესდებაში ჩაემატებინა მუხლი ორმაგი დანიშნულების იარაღის, ტექნოლოგიების გადატანასთან დაკავშირებით. აქაც მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია ექსპორტზე კონტროლს, კონტროლს ბირთვულ მასალებზე, ბირთვულ რეაქტორებზე, დანადგარებზე ბირთვული მასალების გამდიდრებისათვის. ჯგუფის მიზანია,

დარწმუნდეს და ყველაფერი მოიმოქმედოს იმისათვის, რათა ატომური ენერჯით ვაჭრობა მხოლოდ მშვიდობიანი მიზნებისათვის და მხოლოდ საერთაშორისოატომური გაუვრცელებლობის ნორმების დაცვით მოხდეს.

დღეისათვის ეს ჯგუფი 46 წევრ სახელმწიფოს ითვლის. საქართველო მისი წევრი არაა. გაწევრიანებისათვის საჭიროა გარკვეული ვალდებულებების შესრულება, კანდიდატმა ქვეყანამ მკაცრად უნდა განახორციელოს საშინაო ექსპორტის კონტროლი, უნდა მიიღოს მონაწილეობა ატომის გაუვრცელებლობასთან დაკავშირებით დადებულ საერთაშორისო ხელშეკრულებებში და მაღალ დონეზე შეასრულოს ამ ხელშეკრულებით აღებული ვალდებულებები, ხელი უნდა შეუწყოს საერთაშორისო ძალისხმევას მასობრივი განადგურების იარაღის გავრცელების წინააღმდეგ მიმართულს. 2004 წლის 28 აპრილს გაეროს უშიშროების საბჭომ თავისი რიგით 1540-ე რეზოლუცია მიიღო, რომელიც მთლიანად მასობრივი განადგურების იარაღის გავრცელების წინააღმდეგაა მიმართული. მასში დასახულია ყველა ისგზები და საშუალებები, რომელთა მეშვეობითაც ქვეყანათა ჯგუფი შეძლებს ქიმიური, ატომური და ბიოლოგიური იარაღის გავრცელების წინააღმდეგ ბრძოლას, ორმაგი დანიშნულების საქონლის ექსპორტის მსოფლიო სტანდარტებს დაქვემდებარებას და ა.შ. გაერო ყველა მის წევრ სახელმწიფოს (მათ შორის საქართველოსაც) მოუწოდებს ნახსენები რეზოლუციის ცხოვრებაში გატარებისათვის აქტიური ზომების მიღებისაკენ...ერთ-ერთი არაფორმალური საერთაშორისო ორგანიზაცია—"ავსტრალიის ჯგუფი"— რომელიც, დღესდღეობით, 40 წევრ სახელმწიფოს მოიცავს, შეიქმნა ქიმიური და ბიოლოგიური იარაღის გავრცელების წინააღმდეგ საბრძოლველად. ორგანიზაციის საქმიანობას საფუძვლად უდევს ჩვენთვის ცნობილი გაეროს 1540-ე

რეზოლუციის პრინციპები, ასევე ქენევის 1925 წლის პროტოკოლი, 1972 წლის კონვენცია ბიოლოგიური და ტოქსიკური იარაღის აკრძალვის შესახებ და ქიმიური იარაღის აკრძალვის პროტოკოლი. ავსტრალიის ჯგუფის წევრი სახელმწიფოების მთავარი მიზანია საექსპორტო ლიცენზირების სისტემის გაუმჯობესება, რათა განსაზღვრული ქიმიური მასალების, ბიოლოგიური აგენტების, ქიმიური თუ ბიოლოგიური ტექნოლოგიების, ასევე ორმაგი დანიშნულების მოწყობილობების საექსპორტო კონტროლი საერთაშორისო სტანდარტებს პასუხობდეს. ბუნებრივია, ამ ორგანიზაციის წევრ სახელმწიფოებს, ერთად თუ ინდივიდუალურად, ამ მიმართულებით საკმაოდ შრომატევადი სამუშაოები აქვთ ჩასატარებელი, თუმცა ამ ჯგუფის ერთ-ერთ ნაკლად შეიძლება მივიჩნიოთ ის, რომ წევრი სახელმწიფოს მხრიდან საერთო პრინციპებისადმი დაღატიც შემთხვევაში, მის წინააღმდეგ არავითარი სანქცია არ ამოქმედდება, ანუ ორგანიზაციას ძალიან სუსტი ბერკეტები გააჩნია ურჩი სახელმწიფოს საპასუხოდ, იგი მხოლოდ რეკომენდაციებით იფარგლება (საქართველო ამ ჯგუფის წევრი არაა). 1995 წელს ჩაყვარა საფუძველი "ვასენარის შეთანხმებას", რომელიც კონვენციული იარაღს, ორმაგი დანიშნულების პროდუქციასა და ტექნოლოგიების საექსპორტო კონტროლს ეხება. შეთანხმება მის 40 წევრ სახელმწიფოს შორის დაიდო რეგიონალური და საერთაშორისო უსაფრთხოებისა და სტაბილურობის განმტკიცებისათვის. წევრი სახელმწიფოები, თავიანთი ეროვნული კანონმდებლობის საფუძველზე წარმართავენ სამუშაოებს, რათა ზემოხსენებულ პროდუქციაზე საექსპორტო კონტროლი მაქსიმალურად გამკაცრდეს. ძალზე მნიშვნელოვანია, რომ ამ პროდუქციის სამხედრო გზით გამოყენების საფრთხე მინიმუმამდე იქნას დაყვანილი. ამ შეთანხმების წევრი

სახელმწიფოები მზად არიან, ითანამშრომლონ სხვა სახელმწიფოებთანაც ზემოხსენებულ სფეროში, უფრო მეტიც, ნებისმიერ სახელმწიფოს(ბუნებრივია, საქართველოსაც) ამ შეთანხმების მონაწილე გახდეს, თუ გარკვეული ვალდებულებების შესრულებას იკისრებს(იგულისხმება ორმაგი დანიშნულების საქონელზე საექსპორტო კონტროლის საერთაშორისო სტანდარტებს დაქვემდებარება და ამ პროდუქციის არასამხედრო გზით გამოყენებაზე კონტროლი). 1971-1974 წლებში 15 ბირთვული იარაღის მწარმოებელ სახელმწიფოსწარმომადგენლებმა ჩაატარეს რამდენიმე არაფორმალური შეხვედრა შვეიცარიელი პროფესორის, კლოდ ზანგერის ხელმძღვანელობით, რომლის შედეგადაც ჩამოყალიბდა მისივე სახელობის ორგანიზაცია—"ზანგერის კომიტეტი"— რომელშიც დღეს უკვე 36 სახელმწიფოა გაწევრიანებული. მათი საქმიანობა ძირითადად "ბირთვული იარაღის გაუვრცელებლობის შეთანხმების" პრინციპებს ემყარება. კომიტეტი ასევე მჭიდროდ თანამშრომლობს "საერთაშორისო ატომური ენერჯის სააგენტოსთან" და მისი მოთხოვნების რეალიზებას უზრუნველყოფს, მაგრამ, ისევე როგორც ავსტრალიის ჯგუფის, ზანგერის კომიტეტის უარყოფითი მხარეა ის, რომ ორგანიზაცია არაფორმალურია და მის მიერ მიღებული გადაწყვეტილებები ლეგალური ძალის მატარებელი ვერ იქნება. კომიტეტი მხოლოდ რეკომენდაციებით იფარგლება და, უკეთეს შემთხვევაში, მის წევრ თუ არაწევრ სახელმწიფოს მასობრივი განადგურების იარაღის გაუვრცელებლობის სფეროში ნაკისრი ვალდებულებების შესრულებისაკენ მოუწოდებს. როგორც დავინახეთ, მასობრივი განადგურების იარაღის გაუვრცელებლობის უზრუნველსაყოფად მრავალი ორგანიზაციაა შექმნილი, ზოგი ფორმალური, ზოგი—არაფორმალური. ისინიმეტნაკლებად მათზე

დაკისრებულ მოვალეობას თავს ართმევენ, მაგრამ ეს უკვესულ სხვა თემაა. მთავარი მაინც ის არის, რომ თუ სახელმწიფოს პრიორიტეტს ნატოში ინტეგრირება წარმოადგენს, მაშინ ზემოსხენებული ორგანიზაციების წინაშე აღებულ ყველა ვალდებულებას ზედმიწევნით უნდა ასრულებდეს, რადგანაც ამას ნატო მკაცრად მოითხოვს.

ნატო-ს ჰყავს ბევრი პარტნიორი ერი, რომლებიც თამაშობენ ძალზე მნიშვნელოვან როლს თავის ჯარისკაცებთან ერთად, რომლებიც მონაწილეობენ ნატო-ს ოპერაციებსა და მისიებში. ნატოში მომავალში მოიაზრება ავსტრალია, გეოგრაფიულად დაშორებული მაგრამ მნიშვნელოვანი ქვეყანა, რომელიც მონაწილეობას იღებს ავღანეთში, იაპონია, სამხრეთ კორეა, მნიშვნელოვანი საკიტხია ნატო-ს გაფართოება ნატო-ს საბჭომ მიიღო გადაწყვეტილება, რომ აფრიკის კავშირის თხოვნის შემთხვევაში, გაიზრდება მათი ძალების ტრანსპორტირების პერიოდსა და სამხედრო უფროსობის წრთვნას წლის ბოლომდე, თუ ეს გამოიწვევს დარფურში აფრიკის კავშირის ძალების ჩანაცვლებას ძალებითდაქვემდებარებული გაეროსადმი. რის ნატო-ს ღია კარის პოლიტიკა, სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, ნატო-ს გაფართოება. არსებობს ქვეყნები რომელთაც სურთ გახდნენ ნატო-ს წევრები, ანუ რომლებიც უკაკუნებენ ნატო-ს კარს. ჩვენ, რა თქმა უნდა, განვიხილავთ ბალკანეთის სახელმწიფოებს, უკრაინას და საქართველოს და ბალკანეთის იმ დანარჩენ ქვეყნებს, რომელთაც სურთ ნატო-ს წევრობა. შემდეგ, საგარეო საქმეთა მინისტრები დიპლომატიურ საუბრებში განიხილავენ განიხილავენ ნატო-ს მიერ სხვადასხვა ტერიტორიებზე წარმოებულ ოპერაციებთან დაკავშირებულ საკითხებს აღნიშნავდა ნატოს გენერალური მდივანი.

მინისტრები ასევე განიხილავენ ნატო-ს სხვა მისიებსა და ოპერაციებს. დარფური სუდანში, აფრიკაში, სადაც ვითარება შემზარავია, სადაც

ყოველდღიურად და ყოველკვირეულად იღუპება უამრავი ადამიანი. ნატო ეხმარება აფრიკის კავშირს მათსავე თხოვნაზე, რომ საჰაერო საშუალებებით გადასხან მათი ძალები დარფურში. ნატო წრთენის აფრიკის სამხედრო ელიტას. ფრიკის კავშირი და გაერო შეთანხმდნენ, რომ ნატომ იქ მნიშვნელოვანი როლი უნდა ითამაშოს.

აწყვეტი ნატოს გენერალური მდივნის მოხსენებიდან: ”მე დარწმუნებული ვარ, რომ როგორც ბრიუსელში ხშირად განგვიხილავს ნატო-ს ჩრდილო-ატლანტიკურ საბჭოს მეტის გაკეთება სურს, მაგრამ, ხაზს აი ეს არის, რასაც განვიხილავთ სადღეისოდ.

ნება მომეცით კვლავ დაგუბრუნდე მაისის თვეს, როცა მოხდება ძალზედ მნიშვნელოვანი მოვლენა – ჩრდილოატლანტიკური საბჭოს ელჩების ვიზიტი კოსოვოში, სადაც ნატოს ჰყავს **KFOR-I**, ნატო-ს ძალა: 17 000 ადამიანი. კოსოვოში ვიზიტს ორი მიზანი აქვს: პირველ რიგში უნდა მივცეთ სიგნალი, რომ **KFOR**-ი იქ რჩება, რომ იმ უმნიშვნელოვანეს პერიოდში, როცა კოსოვო წინ მიდის, ნატო-ს ძალები შექმნიან უშიშროებისა და სტაბილურობის გარემოს და მაშინ როცა საუბრები კოსოვოს მომავალ სტატუსზე იღებს სათავეს. ჩვენ ვუჭერთ მხარს სტატუსის შესახებ იმ საუბრებს, რომელიც როგორც გაეროს სპეციალურმა ელჩმა, ფინეთის ყოფილმა პრეზიდენტმა მარტტი ახტისაარიმ წამოიწყო. ჩვენ მათ მხარს ვუჭერთ და კიდევ ერთხელ ვაჩვენებთ ამას. ჩვენ ასევე ვაპირებთ პოლიტიკური სიგნალის მიცემას პოლიტიკური პარტიებისთვის, იქნება ის ალბანური უმრავლესობისა თუ სერბული უმცირესობის წარმომადგენელი, რომ იყვნენ აქტიური სტატუსთან დაკავშირებული მოლაპარაკებების დროს, რადგან სწორედ მათ შეუძლიათ წარმატების მიღწევა. ჩვენ ასევე ვაპირებთ სავსებით ნათელი შეტყობინების გაგზავნას კოსოვოს ლიდერებისათვის სტატუსთან დაკავშირებული მოლაპარაკებების განვითარებასთან დაკავშირებით.

და ბოლოს, ნება მომეცით აღვნიშნო კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი მოვლენა, რასაც ადგილი ექნება მაისში ნატო-რუსეთის ურთიერთობებთან დაკავშირებით. მაისში, ჩვენ გვექნება ნატო-რუსეთის ერთობლივი “გასვლა

ვლადივასტოკიდან კალინინგრადამდე, ე.ი. აღმოსავლეთიდან დასავლეთით რუსეთის ფედერაციაში, სადაც თქვენ ნახავთ ნატო-სა და რუსეთის წარმომადგენლებს, რომლებიც იაქტიურებენ და ხაზს გაუსვამენ ნატო რუსეთის ურთიერთობის მნიშვნელობას და ეს ყველაფერი აიხსნება რუსი ხალხის წინაშე, ასევე წარმოჩინდება, რომ ჩვენ გვაქვს მრავალფეროვანი თანამშრომლობა ურთიერთშორის და რომ ჩვენ ვაგრძელებთ პოლიტიკური დიალოგის პროცესს. აი, რას გააკეთებს ეს ხალხი: კიდევ ერთხელ ვიმეორებ ვლადივასტოკიდან კალინინგრადამდე.

შუა საუკუნეებიდან მოყოლებული სპეციალისტები 1000-მდე სახელმწიფო-საერთაშორისო სამხედრო-პოლიტიკურ ხელშეკრულებასა და აღიანსს ითვლიან. ძოგი მათგანი ხანმოკლე იყო, ზოგიც – ხანგრძლივი. დიდი უმრავლესობა აგრესიული ბუნებითა და მიზნებით გამოირჩეოდა. ასეთი კავშირების ლოგიკური და გარდაუვალი შედეგი ომის დაწყებაა. ამ მდიდარ ქრონიკებსა და ნუსხებში აბსოლუტურად უნიკალურია ჩრდილო-ატლანტიკური ხელშეკრულების ორგანიზაცია, ანუ ნატო, როგორც მას ჩვეულებრივ ვუწოდებთ. იგი უპრეცედენტოა სიცოცხლისუნარიანობით, სამხედრო-პოლიტიკური ანატომიით, ფუძემდებელი პრინციპებითა და ფასეულობებით. ნატო დაფუძნდა მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ, ევროპის ქვეყნების საბჭოთა კავშირის ექსპანსიისაგან დასაცავად. მან თვალნათლივ დაამტკიცა საკუთარი ეფექტურობა „ცივი ომის“ 1 წლებში, მშვიდობიანი მეთოდებით შეძლო დაეჩქარებინა როგორც ბერლინის კედლისა და ვარშავის ხელშეკრულების ორგანიზაციის 2. გაქრობა, ასევე საბჭოთა იმპერიის კრახი და მის ნანგრევებზე დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა შექმნა. XXI საუკუნეში კი უკვე გაფართოებული და კიდევ უფრო გაძლიერებული ნატო წარმატებით უმკლავდება ახალ, სრულიად სპეციფიკურ, გლობალურ თუ რეგიონულ

გამოწვევებს.

როგორც უკვე აღინიშნა, ნატოს შექმნაში საბჭოთა კავშირს „მიუძღოდა წვლილი“. რომ არა ომის შემდგომ პერიოდში მოსკოვის ევროპული პოლიტიკა, რომელიც დაუფარავად იყო გამიზნული კომუნისტური დიქტატურის ექსპორტსა და „სოციალისტური ბანაკის“ გაფართოებაზე ძალისმიერი მეთოდებით, ძნელისავარაუდოა, რომ ატლანტიკის ორივე სანაპიროზე პრაქტიკულად ერთდროულად დაბადებულიყო ზემოქმადი სამხედრო-პოლიტიკური ალიანსის შექმნის იდეა. მიუხედავად იმისა, რომ დღეს მკვლევართა განკარგულებაში „ცივი ომის“ წინაპირობათა ობიექტურად ამსახველი მდიდარი დოკუმენტური მასალაა, უკანასკნელ პერიოდში, ნატოს გაფართოების კონტექსტში, კვლავ განახლდა ხელოვნური დისკუსია როგორც ალიანსის დაარსების რეალურ მიზანზე, ასევე მის სადღეისო როლსა და გეგმებზე. ნატოს „მამა-დამაარსებელი“ ქვეყნების საზოგადოებათათვის, ალბათ, ნაკლები მნიშვნელობა აქვს იმას, თუ როგორ და რა მეთოდებით ცდილობენ დღეს ისტორიის გაყალბებას ალიანსის ისტორიული და „უბერებელი“ მოწინააღმდეგეები. მათთვის ყველაზე დამაჯერებელი არგუმენტი 60-წლიანი გარანტირებული უსაფრთხოება და დემოკრატიული განვითარებაა. მათთვის კი, რომლებიც დღეს სწორედ ნატოში გაწევრიანებას უკავშირებენ (ზოგი გააზრებულად, ზოგიც ემოციურად) საიმედოდ დაცული სამოქალაქო საზოგადოების დამკვიდრებასა და დასავლურ ფასეულობა-ღირებულებებს, საჭიროც არის და აუცილებელიც მისი სრული „ბიოგრაფიული მონაცემების“ საფუძვლიანი ცოდნა. ... მუდამ ასე იყო ისტორიაში – რაც უფრო დამანგრეველი და სისხლისმღვრელი ომი მთავრდებოდა, მით უფრო გრანდიოზულად ოპტიმისტური (ამავე დროს არარეალისტური) იყო ომგამოვლილი საზოგადოების სამომავლო გეგმები. ასე იყო პირველი მსოფლიო ომის შემდეგაც, როდესაც თვით ბრიტანულად თავშეკავებულმა

და სადად მოაზროვნე პრემიერმა ლოიდ-ჯორჯმა³ „კაცობრიობის უკანასკნელი ომის დასასრული“ მიულოცა თანამემამულეებს. ასევე იყო მეორე მსოფლიო ომის უკანასკნელ ეტაპზე, როდესაც პრეზიდენტი რუზველტი⁴ „ოთხი პოლიციელით“⁵ იძლეოდა სამუდამო მშვიდობისა და სტაბილურობის გარანტიას. არ ახდა – ლოიდ-ჯორჯის პროგნოზმა ოცი წელი რის ვაივაგლახით იარსება, ხოლო „ოთხი პოლიციელის“ კეთილშობილური იდეა „ცივმა ომმა“ დაასამარა. კაცობრიობის ისტორიაში ყველაზე საშინელი ომის დამთავრებისას არც „ცივ ომსა“ და არც ნატოზე არავინ ფიქრობდა. ამერიკაში „მარშალის გეგმის“⁶ დეტალებსა და მონაწილეებს აკონკრეტებდნენ და მიწასთან გასწორებული ევროპის აღდგენაზე ფიქრობდნენ, მოსკოვში კი მეფისდროინდელი იმპერიის საზღვრებს აზუსტებდნენ და კომუნისტური დიქტატურის საზღვრების გაფართოების (ყველა მიმართულებით) გეგმებს აღგენდნენ. მაშინ, როდესაც დასავლეთში ფაშიზმზე გამარჯვებას ორგანულად უკავშირებდნენ დემოკრატიასა და თავისუფლებას, საბჭოთა ხელმძღვანელობამ კურსი აიღო საზღვრების მთელ პერიმეტრზე ერთი დიქტატურის (ფაშისტურის) მეორეთი (კომუნისტურით) შეცვლაზე. ამერიკისშეერთებული შტატები და მისი დასავლეთ-ევროპელი მოკავშირეები შეშფოთებით აღიქვამდნენ იმ ფაქტს, რომ, მათგან განსხვავებით, საბჭოთა კავშირი არ ჩქარობდა (სინამდვილეში არც ფიქრობდა) შეესრულებინა სამოკავშირეო ვალდებულებები, კერძოდ, განეხორციელებინა ფართო დემობილიზაცია და შეემცირებინა საკუთარი შეიარაღებული ძალები. წითელი არმია კვლავ რჩებოდა მსოფლიოში ყველაზე მრავალრიცხოვან და საბრძოლო მზადყოფნაში მყოფ სამხედრო ძადად. ევროპის დემოკრატიული ქვეყნები სულ უფრო და უფრო მეტად რწმუნდებოდნენ, რომ არც გაერო და არც სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციები არანაირ ბარიერს არ წარმოადგენდა საბჭოთა აგრესიასთან პირისპირ დგომაში. ასეთი დასკვნის საფუძველს იძლეოდა საბჭოების მიერ არადემოკრატიული მმართველობის იძულებითი დანერგვა,

პოლიტიკურ ოპოზიციასთან ანგარიშსწორება, ადამიანთა უფლებების ცინიკური იგნორირება.

ვითარება განსაკუთრებით 1947-1949 წლებში დაიძაბა, თუმცა პირველად განგაშის ხარი 1946 წლის 5 მარტს ჩამოჰკრეს შეერთებულ შტატებში, მისურის შტატის პატარა ქალაქ ფულტონში, როდესაც პრეზიდენტმა ტრუმენმა პირადად წარუდგინა აუდიტორიას მსოფლიო პოლიტიკის პატრიარქი, დიდი ბრიტანეთის საპარლამენტო

ოპოზიციის ლიდერი – უინსტონ ჩერჩილი⁷. მას შემდეგ „ფულტონის სიტყვა“⁸ და „ცივი ომი“ სინონიმებად იქცა. მიუხედავად იმისა, რომ ჩერჩილმა მხოლოდ არსებულ რეალობასა და იმ „რკინის ფარდაზე“ ილაპარაკა, რომელიც უკვე ჩამოშვებული იყო „ბალტიიდან ადრიატიკამდე“.

ნაწყვეტი ჩერჩილის სიტყვიდან ფულტონში – “სივრცეზე, რომელზეც ჯერ კიდევ ახლახან ანათებდა მოკავშირეთა გამარჯვების შუქი, ჩამოწვა ჩრდილი. არავინ იცის საბჭოთა რუსეთისა და მისი საერთაშორისო ორგანიზაციების უახლოესი მიზნები ახლო მომავალში, არც მათი ექსპანსიის საზღვრები . . . მე ძალიან დიდ პატივს ვცემ რუსი ხალხის სიმტკიცესა და ომის პერიოდის ჩემს მეგობარს, მარშალ სტალინს. ეჭვი არ მეპარება, რომ დიდ ბრიტანეთში, ასევე, აქ, შშ-ში, განმსჭვალულნი არიან ღრმა პატივისცემით რუსი ხალხის მიმართ. . . ჩვენ გვესმის რუსეთის მისწრაფება, განამტკიცოს თავისი დასავლეთ საზღვარი, გერმანიის მხრიდან გამორიცხოს აგრესიის ყოველგვარი მცდელობა. ჩვენ მივესალმებით რუსეთის ჩართვას წამყვანი ქვეყნების რიგებში . . . და მაინც, ჩვენი ვალია, მივაქციოთ ყურადღება ახლანდელ ევროპაში შექმნილ ზოგიერთ ფაქტს. ბალტიის ზღვიდან, კერძოდ, შეცინიდან ტრიესტამდე – ანუ ადრეატიკის სანაპირომდე–ჩამოეშვა „რკინის ფარდა“. ამ ფარდის მიღმა აღმოჩნდა ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპის უძველესი ქვეყნების დედაქალაქები – ვარშავა, ბერლინი, პრაღა, ვენა, ბუდაპეშტი,

ბელგრადი, ბუქარესტი, სოფია . . . მათი მოქალაქეები იმყოფებიან, იძულებული ვარ ასე ვუწოდო, საბჭოთა კავშირის გავლენის სფეროში და ყველანი განიცდიან არა მარტო საბჭოურ გავლენას, არამედ ექვემდებარებიან ძალიან ძლიერი და ყოვლისმომცველი მოსკოვის კონტროლს . . . თითქმის ყველგან შექმნილია მთავრობები, მაგრამ ამ ქვეყნებში ჭეშმარიტი დემოკრატია არ არსებობს, გარდა ჩეხოსლოვაკიისა.”

ისევე, როგორც 10-15 წლის წინ, ჩერჩილი ამჯერადაც სხვაზე უკეთ დასხვაზე ადრე გრძნობდა საფრთხეს, რომელიც, უკვე კომუნისტური დიქტატურის სახით, აღმოსავლეთიდან ემუქრებოდა დემოკრატიულ დასავლეთს. „ასპროცენტიანი ინგლისელი“, ჩერჩილი, მაშინ არ ფიქრობდა ჩრდილო-ატლანტიკურ ალიანსზე, როგორც ევროპული დემოკრატიის მაშველ რგოლზე. ფულტონში იგი ამერიკის შეერთებული შტატებისა და ბრიტანეთის ერთა თანამეგობრობის სამხედრო კავშირის იდეაზე საუბრობდა, თუმცა ეს დიდად არ ცვლიდა საერთო სურათს. უფრო ხანგრძლივ მოქმედ გადაწყვეტილებად კი ჩერჩილს მაინც ევროპის ერთობა მიაჩნდა, რომლის კარიც „არავისთვის არ უნდა ყოფილიყო სამუდამოდ ჩარახული“. ძნელი სავარაუდოა, რომ 61 წლის წინ ფულტონის ორატორი, საქართველოსაც გულისხმობდა ერთიანი ევროპის პოტენციურ წევრად, მაგრამ დიდი პოლიტიკოსი ხომ იმითაც განსხვავდება „შინ ნაჩეკი“ პოლიტიკოსებისაგან, რომ მომავლის უშეცდომოდ განჭვრეტაც ხელეწიფება.

1948 წლის დასაწყისში კომუნისტური ექსპანსიის პირდაპირი საფრთხის წინაშე აღმოჩნდა საბერძნეთი და ნორვეგია, აპრილში კი მოსკოვმა ყველა თავის მიერ ხელმოწერილი საერთაშორისო ხელშეკრულების დარღვევით დაიწყო ბერლინის ბლოკადა⁹, ხოლო ივნისში მთელი მსოფლიოს თვალწინ განახორციელა სახელმწიფო გადატრიალება ჩეხოსლოვაკიაში. უკანასკნელ ფაქტს განსაკუთრებული მნიშვნელობა ჰქონდა

დასავლეთისათვის; საქმე ის იყო, რომ ჩეხოსლოვაკიას ისედაც კომუნისტები მართავდნენ, რომლებმაც თავისუფალ არჩევნებში გაიმარჯვეს, თუმცა ეს უკვე საკმარისი აღარ იყო კრემლისათვის. მას აღარ აკმაყოფილებდა ის ფაქტი, რომ თავისუფალ არჩევნებში გამარჯვებული კომუნისტური პარტია მმართველი ძალა იყო. ბუნებრივია, მოსკოვისათვის კომუნისტური მთავრობა კი არ ყოფილა მიუღებელი, არამედ—თვითონ თავისუფალი არჩევნების ფაქტი. თუკი ეს პრეცედენტი პრაქტიკად იქცეოდა, გარანტირებული აღარ იყო ერთპარტიული კომუნისტური დიქტატურა. მიტომაცნ იქცა ჩეხოსლოვაკიის ფაქტი უკანასკნელ წვეთად. არც ამერიკის შეერთებულ შტატებსა და არც ევროპის დემოკრატიულ ქვეყნებს მეტის მოთმენა აღარ სურდათ. მათ აღარ სურდათ გულხელდაკრეფილები დალოდებოდნენ კომუნისტური ტოტალიტარიზმის მორიგი მსხვერპლის გამოჩენას. ცხრა წლის წინ ჰიტლერის მიერ ჩეხოსლოვაკიის ოკუპაციამ დაუსვა წერტილი დასავლეთის დემოკრატიულ ლიდერთა მოთმინებას. 1948 წლის ზაფხულში ჩეხოსლოვაკიაში განხორციელებულმა სახელმწიფო გადატრიალებამ რეალობად აქცია ამერიკის შეერთებული შტატებისა და დასავლეთ ევროპის სამხედრო-პოლიტიკური კავშირი. ამ დროისათვის უკვე არსებობდა დასავლეთ ევროპის ხუთი სახელმწიფოს (ბელგია, დიდი ბრიტანეთი, ლუქსემბურგი, ნიდერლანდები, საფრანგეთი) თავდაცვითი კავშირი, ე.წ. „ბრიუსელის პაქტი“. ეს უკანასკნელი იქცა ომის შემდგომი დასავლეთ ევროპის უსაფრთხოების სისტემის პირველ კონსტრუქციად. ამავე დროს, მალე გაირკვა, რომ გაერთიანებული დასავლეთი ევროპაც კი ვერ შესძლებდა საჭიროების შემთხვევაში თავი დაეცვა საბჭოთა აგრესიისაგან, რომლის სცენარიც ასე გამოიყურებოდა: დასავლეთ ევროპის რომელიმე ქვეყანაში, მოსკოვში შედგენილი გეგმით, ადგილობრივი კომუნისტები ხელში ჩაიგდებდნენ ხელისუფლებას და სამხედრო დახმარების თხოვნით მიმართავდნენ საბჭოთა კავშირს. ეს უკანასკნელი, პარტიულ-პროლეტარული სოლიდარობის ნიშნით, სრულ დახმარებას აღმოუჩენდა „სახალხო ხელისუფლებას“. იმ ფაქტის

გათვალისწინებით, რომ ომის შემდეგ პირველ წლებში, მთელ ევროპაში ძლიერი იყო კომუნისტთა გავლენა, არცთუ ფანტაზიად გამოიყურებოდა მოვლენათა ასეთი განვითარება. იმ პერიოდში ჩატარებული ყველა გამოკვლევა და ანალიზი ცალსახად ამტკიცებდა, რომ დემოკრატიულ სახელმწიფოთა გლობალური სამხედროპოლიტიკური კავშირის გარეშე შეუძლებელი იყო კომუნისტური დიქტატურის საფრთხისაგან თავის დაცვა.

უკვე XXI საუკუნეში, როდესაც რეტროსპექტივში ვიხილავთ ნატოს შექმნის ობიექტურ მიზეზებსა და აუცილებლობას, შეგვიძლია წარმოვიდგინოთ, თუ, ერთი მხრივ, რამდენად რეალური საფრთხის წინაშე აღმოჩნდა სისხლისაგან დაცვლილი, ომგამოვლილი ევროპის დასუსტებული დემოკრატია, ხოლო, მეორე მხრივ, კი—რამდენად ყოვლისმომცველი იყო ამერიკის საზოგადოებისათვის დემოკრატიული ღირებულებები (მიუხედავად გეოგრაფიული ფაქტორისა) თუკი ქვეყანა, პირველად თავის ისტორიაში, სხვა კონტინენტზე „სტატუს-კოს“ შესანარჩუნებლად (თანაც მშვიდობიან პერიოდში), ფართომასშტაბიან და გრძელვადიან სამხედრო-პოლიტიკურ კავშირზე წავიდა. მით უმეტეს მაშინ, როდესაც ამერიკაში ჯერ კიდევ ძლიერი იყო “ვილსონიანიზმი”¹⁰ ძალთა თანაფარდობის თვით იდეის კატეგორიული უარყოფით.

ამიტომაც იქცა უპრეცედენტო ისტორიულ მოვლენად 1949 წლის 4 აპრილის ხელშეკრულება. ნატოს სახით შეიქმნა სამთავრობათაშორისო ორგანიზაცია, რომლის წევრებიც სრულად ინარჩუნებენ სუვერენიტეტსა და დამოუკიდებლობას. საყურადღებოა, რომ დოკუმენტს არ გააჩნია საიდუმლო მუხლები პოტენციური თუ რეალური მოწინააღმდეგეების დაკონკრეტებით. იგი ითვალისწინებდა ნებისმიერი მხარიდან მოსალოდნელი აგრესიისაგან დაცვას.

როგორც სენატში ხელშეკრულების განხილვის დროს საგარეო ურთიერთობათა კომიტეტის თავმჯდომარემ, სენატორმა კონელიმ,

განაცხადა, პაქტი არ იყო ტიპური სამხედრო კავშირი, ეს იყო „კავშირი ომის წინააღმდეგ“. სხვაგვარად რომ ვთქვათ, ისევე როგორც ნებისმიერი მოქალაქე არ უნდა თვლიდეს, რომ პიროვნულად მის დასჯას ითვალისწინებს სისხლის სამართლის კოდექსი, ასევე ნებისმიერ მშვიდობისმოყვარე ქვეყანას არანაირი საფუძველი არა აქვს საფრთხედ მიიჩნევდეს ნატოს. ეს ფუძემდებელი პრინციპი სრული დატვირთვით ფუნქციონირებს დღესაც, რისი აღიარებაც ჯიუტად არ სურთ ზოგიერთ დედაქალაქში.

აი, ასეთი კავშირი გაფორმდა ვაშინგტონში 1949 წლის 4 აპრილს დასავლეთ ევროპისა და ჩრდილოეთ ამერიკის 12 დემოკრატიულ სახელმწიფოს შორის. ს სახელმწიფოებია: **ბელგია, დიდი ბრიტანეთი, დანია, ისლანდია, კანადა, იტალია, ლუქსემბურგი, ნიდერლანდები, ნორვეგია, პორტუგალია, ამერიკის შეერთებული შტატები, საფრანგეთი.**

თვითონ ის ფაქტი, რომ ნატო შეიქმნა ოფიციალურად ჰიპოტეტური, პრაქტიკულად კი კონკრეტული და რეალური საფრთხისგან თავის დასაცავად, განაპირობებდა მის წევრთა რაოდენობის ზრდასა და შემცირებას. ველაფერი დამოკიდებული იქნებოდა იმაზე, თუ კიდევ რამდენ ქვეყანას დაემუქრებოდა საფრთხე. ცხადია, თეორიულად არც ის იყო გამორიცხული, რომ ამა თუ იმ წევრ სახელმწიფოს რომელიღაც მომენტში დამოუკიდებლად ეგრძნო თავი დაცულად და აღიანსიდან გამოსულიყო. ასეთი რამ იმ უბრალო მიზეზის გამო არ მოხდა, რომ მძლავრი სამხედრო-პოლიტიკური ალიანსის შექმნამ “თავშეკავებული” კი გახადა საბჭოთა კავშირი უშუალოდ წევრ-სახელმწიფოებთან მიმართებაში, მაგრამ სხვა

მიმართულებით ექსპანსიაზე მას ხელი არ აუღია. ამიტომაც ნატოს გაფართოების ქრონიკები უნიკალური პოლიტიკური ბარომეტრი და კომპასია ერთდროულად, რომელიც უტყუარად მიგვანიშნებს საბჭოური ექსპანსიის გეოგრაფიულ, პოლიტიკურ, სამხედრო ვექტორებზე. ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით ადვილი ასახსნელია, თუ რატომ გახდნენ პირველი შევსების “დოქტორანტები” 1952 წელს თურქეთი და

საბერძნეთი. თურქეთს ჯერ კიდევ მაშინ დაადგა თვალი მეფის რუსეთმა, როდესაც ეს ქვეყანა ოტომანთა იმპერიას წარმოადგენდა. ბევრი რამ არც საბჭოთა საგარეო-პოლიტიკურ დოქტრინაში შეცვლილა, მით უმეტეს, რომ, მოსკოვის აზრით, არსებობდა ფორმალური საბაბი – ომის წლებში თურქეთი აშკარად თანაუგრძნობდა ბერლინს (თუმცა ომში არ ჩაბმულა). რაც შეეხება საბერძნეთს, აქ მზად იყო მოსკოვში შედგენილი სამოქალაქო ომის სცენარი. როდესაც დღეს ვსვამთ კითხვას ამ ქვეყნების გაწევრიანების პერიოდში იქ არსებული დემოკრატიის ხარისხზე (სიტყვის თავისუფლება, თავისუფალი არჩევნები, ადამიანის უფლებები და ა.შ.), ნურც იმას დავივიწყებთ, რომ მას შემდეგ ნახევარ საუკუნეზე მეტი გავიდა და იმ პერიოდში პრიორიტეტული ამოცანა საბჭოთა კავშირის ექსპანსიის შეკავება იყო. დღეს კი, როდესაც განსხვავებული გამოწვევის წინაშე დგას ნატო, გარკვეული ტრანსფორმაცია (თუმცა არა პრინციპული) განიცადა გაწევრიანების კრიტერიუმებმაც. პოლიტიკური, სტრატეგიული თუ გეოპოლიტიკური თვალსაზრისით, განსაკუთრებული მნიშვნელობა ჰქონდა ალიანსში გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის მიღებას (1955წ.). ეს იყო უპრეცედენტო შემთხვევა კაცობრიობის ისტორიაში, როდესაც დაუნდობელი და უსიტყვო კაპიტულაციით დამთავრებული ომიდან, სულ რაღაც ათი წლის შემდეგ, გამარჯვებულებმა თავიანთ რიგებში სრულუფლებიან წევრად მიიწვიეს დამარცხებული. სწორედ ამ გადაწყვეტილებით მოელო ბოლო ერთხელ და სამუდამოდ “შიდა ევროპული” ომების საშიშროებას. სულ სხვა პოლიტიკური ლანდშაფტის პირობებში შედგა ესპანეთის გაწევრიანება (1982წ.). აქ უკვე სახეზე იყო ქვეყნის ფართომასშტაბიანი დემოკრატიზაციის პირველი, პრინციპული ხასიათის შედეგები. უკან იყო მოტოვებული “ცივი ომი”, ხოლო მისი მთავარი ინიციატორი და ფიგურანტი – საბჭოთა კავშირი – არსებობის ბოლო წლებს ითვლიდა. ნატოს პირველი გაფართოება “ცივი ომის” შემდგომ პერიოდში პრინციპული ხასიათის იყო – მან ცხადყო თვისობრივად ახალი საერთაშორისო გარემოებები. ნატო კვლავ სჭირდება დემოკრატია.

ანალოგიური მოტივაციით შედგა 1999 წელს მორიგი გაფართოება, როდესაც ალიანსმა სიმბოლურად გადაკვეთა “წითელი ხაზი” და მოსკოვის სამი სატელიტი ქვეყანა – უნგრეთი, პოლონეთი, ჩეხეთი – მიიღო თავის რიგებში. შემდეგ უკვე იყო ისტორიული 2004 წელი ყველაზე ფართოდ გაღებული კარით, როდესაც მას 7 წევრი შეემატა ერთდროულად: ბულგარეთი, ესტონეთი, ლატვია, ლიტვა, სლოვენია, სლოვაკეთი და რუმინეთი. ვაშინგტონის ხელშეკრულებამ არა მხოლოდ ზღვარი დაუდო კომუნისტურ ექსპანსიას ევროპაში, არამედ კონტინენტის წამყვან სახელმწიფოთა დაახლოებაც დააჩქარა. ქვეყნები, რომელნიც განუწყვეტლივ ეომებოდნენ ერთმანეთს წარსულში, უკვე გაერთიანებული ძალით იცავდნენ საერთო უსაფრთხოებას. გარდა ამისა, შეიქმნა საერთო თავდაცვითი სივრცე ევროპასა და ამერიკას შორის მყარი ტრანსატლანტიკური კავშირით. ბუნებრივია, რომ ნებისმიერი პატარა ქვეყნისათვის მხოლოდ იმ შემთხვევაშია მიმზიდველი დიდ და ძლიერ ქვეყნებთან კავშირი, როდესაც მას უმცროსი პარტნიორის ხვედრი არ ელის. იმავე ნატოში ერთ ჭერქვეშ თანამშრომლობენ თანამედროვე მსოფლიოს უძლიერესი სახელმწიფო – ამერიკის შეერთებული შტატები და ევროპის რუკაზე ძნელად საპოვნინ ერთი ციციქნა ლუქსემბურგი, რომელსაც ზუსტად ისეთივე უფლებები აქვს ნებისმიერი გადაწყვეტილების მიღებისას, როგორც ძღვევამოსილ ვაშინგტონს. სწორედ გადაწყვეტილების მიღებისას თანასწორუფლებიანობამ განისაზღვრა ნატოს ერთ-ერთ უმთავრეს პრინციპად. როდესაც გადაწყვეტილება უკვე მიღებულია კონსენსუსის რეჟიმში, ყველასათვის ერთნაირადაა აუცილებელი დასავალდებულო შეთანხმებული და მოწონებული საკითხების ცხოვრებაში გატარება.

ნატოს დამაარსებლები იმთავითვე აცნობიერებდნენ იმ ბუნებრივ მომენტს, რომ ნებისმიერი საკითხის განხილვისას შესაძლებელი და მოსალოდნელიც იყო აზრთა სხვაობა და უთანხმოება, თვით კრიზისამდე

მისული სიტუაცია ორგანიზაციის შიგნით. აქედან გამომდინარე, შეიძლება გარკვეული რისკიც კი იყო კონსენსუსის პრინციპის დამკვიდრება, მაგრამ, როგორც შემდგომმა პრაქტიკამ ცხადყო, ეს იყო სწორი დემოკრატიული გადაწყვეტილება – კონსულტაციების, დისკუსიების, პოზიციების შეჯერების საფუძველზე ყველასათვის მისაღები გადაწყვეტილების ძებნა და პოვნა. იმავე „ცივი ომის“ წლებში ევროპის (და ზოგადად მთელი მსოფლიოს) მასშტაბით ორი სამხედრო-პოლიტიკური ბლოკი – ნატო და ვარშავის ხელშეკრულების ორგანიზაცია – იდგა ბარიკადის ორ მხარეს. ერთი დღემოკლე აღმოჩნდა და ბევრს აღარც ახსოვს მისი არსებობა, მეორე სულ უფრო ძლიერდება და მიმზიდველი ხდება. რატომ გადაჰყვა საბჭოთა კავშირს ვარშავის ორგანიზაცია? ფორმალურად ხომ მისი წევრებიც სუვერენული სახელმწიფოები იყვნენ და თეორიულად საბჭოთა კავშირის გარეშეც შეეძლო ორგანიზაციას არსებობა? კრახის ერთ-ერთი მთავარი მიზეზი ვარშავის ორგანიზაციის პოლიტიკურ-სამხედრო ანატომია იყო; ხისტ დისციპლინაზე კონსტრუირებული ორგანიზაცია საფუძველშივე გამორიცხავდა თავისუფალ აზრს, დისკუსიას, კონსენსუსის ძიებას. გადაწყვეტილებას უმრავლესობა იღებდა ცხადია, მოსკოვის კარნახით. მთავარსარდალიც მუდამ რუსი გენერალი იყო. ერთი შეხედვით, ვარშავის ორგანიზაცია ნატოზე მძლავრ სამხედრო ძალადაც კი გამოიყურებოდა, მაგრამ სიმტკიცეზე პირველივე სერიოზული გამოცდა მისთვის საბედისწერო აღმოჩნდა – ყველამ დიდი სიამოვნებით მიატოვა, როგორც კი ამის რეალური შანსი გაჩნდა. რაც შეეხება ნატოს, მან არა ერთ შინაგან უთანხმოებასა და კრიზისსაც კი გაუძლო. მაგალითად, როდესაც დე გოლმა¹¹ 1966 წელს ალიანსის სამხედრო ორგანიზაციიდან (თავდაცვის დაგეგმარების კომიტეტი, იხ. შემდეგ თავში) გამოიყვანა საფრანგეთი და შტაბ-ბინაც პარიზიდან ბრიუსელში გადაატანინა. საფრანგეთის პრეზიდენტის ხსენებული გადაწყვეტილების რეალური მოტივაცია ცალკე მსჯელობის თემაა. საყურადღებო ისაა, რომ ამერიკისადმი სპეციფიკური

(შეიძლება საფუძვლიანი) სკეპტიციზმით გამსჭვალული დე გოლიც კი არ აყენებდა ეჭვის ქვეშ არც ნატოს საბაზო პრინციპთა დემოკრატიულ არსს და არც მისი არსებობის საჭიროებას. უბრალოდ, მას საკუთარი ხედვა ჰქონდა ერთიან ევროპასა და მის შეიარაღებულ ძალებზე. მიუხედავად ნატოს ფუნქციონირების ისეთი პრინციპებისა როგორცაა კონსენსუსი, წევრთა სრული სუვერენიტეტი, დამოუკიდებლობა და თანასწორუფლებიანობა, საიდუმლოს არ წარმოადგენს ამერიკის შეერთებული შტატების როლი და გავლენა ორგანიზაციაში. გადაჭარბებული არც იმის თქმა იქნება, რომ ის ზნეობრივი, მორალური პოსტულატები, რომლებსაც ტრადიციულად ეყრდნობა და რომლებიც ტრადიციულად განსაზღვრავენ ქვეყნის ეროვნულ ინტერესთა არსსა და თეზას, საფუძვლად დაედო ჩრდილო-ატლანტიკური ალიანსის არსებობის აუცილებლობასა და წარმატებას. ორი სიტყვით, ესაა მორალურიპრინციპები. ამერიკული დიპლომატიის აღიარებულ პატრიარქს, ჰენრი კისინჯერს, თავის ერთ-ერთ ნაშრომში ასეთი ციტატა მოჰყავს ეროვნული უსაფრთხოების საბჭოს 1950 წლის ზესაიდუმლო დოკუმენტიდან: „თავისუფალი საზოგადოების დამარცხება, სადაც არ უნდა მოხდეს ეს, არის საყოველთაო ხასიათის დამარცხება. შოკი, რომელიც ჩვენ განვიცადეთ ჩეხოსლოვაკიის განადგურებით, გამოწვეული იყო არა იმით, რომ ჩეხოსლოვაკია მატერიალურად იყო მნიშვნელოვანი ამერიკის შეერთებული შტატებისათვის. მატერიალური თვალსაზრისით მისი პოტენციური შესაძლებლობები უკვე საბჭოთა კავშირის განკარგულებაში იყო, მაგრამ, როდესაც განადგურდა ჩეხოსლოვაკიის მთელი საზოგადოებრივი სისტემა, ამერიკის შეერთებული შტატებისათვის მატერიალურზე უფრო მტკივნეული აღმოჩნდა მორალურ ფასეულობათა სფეროში მიყენებული ზიანი“. ჩეხოსლოვაკიაში ზემოაღნიშნული კომუნისტური გადატრიალების ამგვარი ინტერპრეტაცია ოფიციალურ დოკუმენტში, რომელიც შედგენილი იყო ძალზე ვიწრო წრისათვის, არ შეიძლება პროპაგანდისტური დანიშნულების ყოფილიყო.

რაც არ უნდა უჩვეულოდ გამოიყურებოდეს დღევანდელი გადასახედიდან, ჯეფერსონისა¹³ და მისი თანამებრძოლების ღრმა რწმენით, სწორედ ამერიკელ ხალხსა და საზოგადოებას ევალებოდა თავისუფლების გზამკვლევ შუქურად ქცეულიყვნენ დანარჩენი კაცობრიობისათვის. სწორედ ეს ყოვლისმომცველი და ურყევი რწმენა განსაზღვრავდა ამერიკის შეერთებული შტატების პოლიტიკურ კურსს „ცივი ომის“ წლებში. „კრემლის გეგმებზე ჭეშმარიტად გამანადგურებელი პასუხი იქნება ჩვენი ფუძემდებელი ღირებულებების დამკვიდრება პრაქტიკაში როგორც ქვეყნის შიგნით, ასევე – საზღვარგარეთ“, – ვკითხულობთ ზემოხსენებულ საიდუმლო დოკუმენტში. როდესაც, XX საუკუნის 50-იანი წლების დასაწყისში, საგრძნობლად დაიძაბა საერთაშორისო ვითარება და მეორე მსოფლიო ომის დამთავრების შემდეგ პირველი ფართომასშტაბიანი სამხედრო ოპერაციები დაიწყო ჩრდილოეთ კორეის (საბჭოთა კავშირის სატელიტის) აგრესიით. უკვე ეჭვგარეშე იყო კომუნისტური ბანაკის სტრატეგიული ჩანაფიქრი – შეიარაღებული აგრესიით გლობალური შეტევა დაეწყო დემოკრატიულ სახელმწიფოთა წინააღმდეგ. თავის მხრივ, ნატოს წევრმა

სახელმწიფოებმა გაააქტიურეს ძალისხმევა ერთობლივი სამხედრო სტრუქტურების გაძლიერების კუთხით. განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს ამერიკის სამხედრო კონტინგენტის როლი ევროპაში. დასავლელ ექსპერტთა ყველა მიუკერძოებელი ანალიზი ცალსახად ამტკიცებს, რომ სწორედ ამერიკის სამხედრო კონტინგენტი იქცა „ცივი ომის“ წლებში საბჭოთა აგრესიისაგან ევროპის მთავარ დამცველ ძალად.

აქვე ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ ეს პირველი შემთხვევაა, როდესაც მშვიდობიან პერიოდში უცხო ქვეყნების ტერიტორიაზე რჩებიან ამერიკელი ჯარისკაცები თვით მეორე მსოფლიო ომის უკანასკნელ თვეებშიც კი. პრეზიდენტი რუზველტი დაბეჯითებით სთხოვდა ბრიტანეთის იმდროინდელ პრემიერს – ჩერჩილს: „ღვთის გულისათვის, გემუდარებით,

ნუ მოითხოვთ ამერიკელი ჯარისკაცების ევროპაში დატოვებას ომის შემდეგ. მე არ შემიძლია ამის გაკეთება. მე ვერ გავაკეთებ ამას. ჩვენი ბიჭები უკლებლივ უნდა დაბრუნდნენ სახლებში“. კიდევ ერთხელ გავიმეორებთ ზემოთ ნათქვამს – რა შთამბეჭდავი და უალტერნატივო უნდა ყოფილიყო ომის შემდგომი პერიოდის ამერიკელ ლიდერთა მოტივაცია, რომ პრაქტიკულად უვადო რეჟიმში დაეტოვებინათ ევროპაში (და არა მარტო ევროპაში) ძლიერი და თანამედროვე შეიარაღებით (ყველა სახეობის!) აღჭურვილი სამხედრო კონტინგენტი. ხსენებული მოტივაციის სათავე კი კომუნისტური აგრესიის შეუნიღბავი და ყოველისმომცველი საფრთხე იყო.

„ცივი ომის“ პერიოდში ნატოს დანიშნულებასა და მიზანს განაპირობებდა საბჭოთა კავშირის მხრიდან მოსალოდნელი საფრთხე. ვარშავის ხელშეკრულების ორგანიზაციის გაუქმებასა და საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ, ე.ი. ტრადიციული მოწინააღმდეგის არარსებობის პირობებში, ზოგიერთი ექსპერტი (თვით დასავლეთშიც კი) უკვე ზედმეტად მიიჩნევდა ნატოს არსებობას. ამ პერიოდში ალიანსის ბევრმა წევრმა სახელმწიფომ მკვეთრად შეამცირა საკუთარი სამხედრო ხარჯები უპრობლემო, უკონფლიქტო და უსაფრთხო მომავლის მოლოდინში. სამწუხაროდ, დიდი დრო არ დასჭირდა ილუზიის გაქრობას. თუმცა სამხედრო ინტერვენციის საფრთხე უკვე გაქრა, მაგრამ საგრძნობლად იმატა არასტაბილურობამ ევროპის მთელ რიგ რეგიონებში. იუგოსლავიის მოვლენებს დაერთო გარეშე ძალების მიერ პროვოცირებული და ხელოვნურად გაღვივებული სისხლიანი კონფლიქტები ზოგიერთ ყოფილ საბჭოთა რესპუბლიკაში. მასობრივი ხასიათი მიიღო ეთნიკურმა წმენდამაც. ალიანსის წევრის სახელმწიფოებიმალე მივიდნენ იმ დასკვნამდე, რომ ნატო კვლავ რჩებოდა მათი კოლექტიური უსაფრთხოებისა და თანამშრომლობის მთავარ გარანტად. საჭირო გახდა ორგანიზაციის ფართომასშტაბიანი რეფორმირება, რათა მოკლე ვადაში მომხდარიყო მისი ადაპტაცია ისეთ ახალ გამოწვევებთან გასამკლავებლად, როგორებიცაა კრიზისების დარეგულირება, მშვიდობის შესანარჩუნებელი ოპერაციები და

სხვა. ამავე დროს ისიც გასათვალისწინებელია, რომ ნატოს არ გააჩნია საკუთარი არმია (გარკვეულ გამოწვევების წარმოადგენს NATO Response Force¹⁴). მის განკარგულებაში მყოფი შეიარაღებული ძალების უდიდესი ნაწილი წევრ-სახელმწიფოთა არმიების ქვეგანაყოფებია, რომლებიც გადაიცემა გაერთიანებული მთავარსარდლობის დაქვემდებარებაში. ალიანსის სამხედრო-პოლიტიკური სტრუქტურების მთავარი დანიშნულებაა ეროვნული ძალების ფუნქციონირების დაგეგმვა, გაერთიანებული სარდლობისათვის საორგანიზაციო მექანიზმის დახვეწა, წვრთნებისა და მანევრების ორგანიზება.

„ცივი ომის“ დამთავრების შემდეგ სამხედრო-პოლიტიკური სიტუაციის მკვეთრმა ცვლილებამ ნატოს სამხედრო სტრატეგიის მოდერნიზაციის საკითხი დააყენა. ახალ სტრატეგიულ კონცეფციაზე მუშაობა ბერლინის კედლის დაცემისთანავე დაიწყო და ორი წელი გრძელდებოდა. თავისი წინამორბედებისაგან ახალი კონცეფცია, უპირველეს ყოვლისა, იმით განსხვავდება, რომ, თუ ადრე მთავარი აქცენტი პირისპირ დგომასა და კონფრონტაციაზე იყო გადატანილი, ახალ კონცეფციას წითელ ხაზად გასდევს ყოფილ მოწინააღმდეგეებთან დიალოგისა და თანამშრომლობის აუცილებლობა. რასაკვირველია, ნატოს მთავარ ამოცანად კვლავინდებურადაა აღიარებული ჩრდილო-ატლანტიკური კავშირის წევრ-სახელმწიფოთა უსაფრთხოების დაცვა, მაგრამ, ამასთანავე, უსაფრთხოებისა და თანამშრომლობის ზონად უკვე მთელი ევროპაა აღიარებული. ახალი კონცეფცია გაცილებით უფრო მეტად იყო გასხნილი ჟურნალისტებისა და მთელი საზოგადოებისათვის.

1997 წელს კვლავ გადაისინჯა და განახლდა 1991 წლის კონცეფცია ევროპაში მომხდარ ცვლილებათა და სიახლეთა შესატყვისად. ამ დროისათვის უკვე სახეზე იყო პირველი დადებითი შედეგები 1994 წლის

ფართომასშტაბიანი ინიციატივისა საერთო სახელწოდებით – „პარტნიორობა მშვიდობისათვის“. ხსენებული ინიციატივის ბაზაზე შედგენილი პროგრამის მიზანია (ცხადია, სხვა მომენტებთან ერთად) ეროვნული არმიების რეფორმირებაში დაეხმაროს ორგანიზაციის არაწევრ ქვეყნებს, რათა მათ შესძლონ სამომავლოდ მონაწილეობა მიიღონ სამშვიდობო ოპერაციებში ნატოს ეგიდით. ბუნებრივია, რომ პროგრამა განსაკუთრებულ ადგილს დემოკრატიული საზოგადოების მშენებლობას უთმობს. იგი ითვალისწინებს თითოეული ქვეყნის ინდივიდუალურ მოთხოვნილებებსა და თანამშრომლობის შესაძლებლობებს.

პროგრამაში მონაწილეობის აუცილებელი პირობაა სამხედრო საქმიანობის სფეროში სრული გამჭვირვალობა და დემოკრატიული სამოქალაქო კონტროლი შეიარაღებულ ძალებზე.

ისეთი ქვეყნისთვის, როგორცაა საქართველო, განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება ალიანსის ფუნქციათა გაფართოებას, კრიზისების დარეგულირებას, იძულებითი მშვიდობისა და, საერთოდ, სამშვიდობო ოპერაციებს. აღიარებს რა მშვიდობიან მოლაპარაკებათა და პოლიტიკური დიალოგის პრიმატს, ნატო არ გამორიცხავს (და საჭიროების შემთხვევაში მიმართავს კიდევ) მშვიდობიანი ძალისხმევის შევსებას სამხედრო ოპერაციებით. როგორც წესი, ეს ხდება მაშინ, როდესაც საკითხი ეხება ჰუმანიტარულ კატასტროფებს, ლტოლვილთა და იძულებით გადაადგილებულ პირთა დაბრუნებას მუდმივ საცხოვრებელ ადგილებში. სამწუხაროდ, ეთნიკური წმენდის შედეგთა ლიკვიდაცია მხოლოდ მშვიდობიანი მეთოდებით უიშვიათესი მოვლენაა კაცობრიობის ისტორიაში. სწორედ უკანასკნელი ფაქტი გაითვალისწინა ნატოს ხელმძღვანელობამ, როდესაც ძალის გამოყენებით აღკვეთა ეთნიკური წმენდის შედეგთა დაკანონების ცდა კოსოვოში. ხსენებული პრობლემის აქტუალობითაა განპირობებული ნატოს როლის ზრდა კრიზისებისა და ეთნიკური კონფლიქტების დარეგულირების სფეროში. სპეციალისტები ერთხმად აღნიშნავენ, რომ ორგანიზაციის წინაშე ადრე მდგომი არც ერთი ამოცანა არ საჭიროებდა ისეთ ერთსულოვნებასა და პოლიტიკურ ნებას,

როგორსაც საჭიროებს კონფლიქტურ რეგიონებში შეიარაღებული ძალების გაგზავნა და შეიარაღებული ჩარევა ჰუმანიტარულ კატასტროფათა თავიდან ასაცილებლად. ნატომ შეძლო ამის გაკეთება. პირველი სერიოზული საბრძოლო ოპერაცია, რომელიც ნატოს ეგიდითა და ძალებით ჩატარდა მშვიდობის აღსადგენად, 1995 წელს იუგოსლავიის მოვლენების კრიზისულ პერიოდში განხორციელდა. ოპერაციამ სახელწოდებით „საგანგებო ძალები“ (ელიბერატე ორცე), შესაძლებელი გახადა ბოსნიის პრობლემის დარეგულირება პოლიტიკური შეთანხმებით. იმავე წლის ბოლოს, გაეროს მანდატით, ნატოს დაევალა სათავეში ჩასდგომოდა მრავალეროვან შეიარაღებულ ძალებს, რათა უზრუნველყო შეთანხმების სამხედრო ასპექტთა რეალიზება. მალე კვლავ გაიზარდა ნატოს ფუნქცია: თუ პირველ ეტაპზე მას მხოლოდ გაეროს სამშვიდობო ძალისხმევათა მხარდაჭერა ევალებოდა, 90-იანი წლების დასასრულისათვის უკვე მის ფუნქციაში შედიოდა პარტნიორი ქვეყნების, ასევე არაწევრი ქვეყნების, სამხედრო ძალებთან ერთად მშვიდობის შენარჩუნების მრავალვექტორიანი ოპერაციების ხელმძღვანელობა; ბალკანეთში მთლიანად, და კონკრეტულად კოსოვოში, ჰუმანიტარული კატასტროფის შეჩერება. 840 ათასი ლტოლვილის საკუთარ სახლ-კარში დაბრუნება ცალკე თემაა, ამჯერად კი მხოლოდ იმას აღვნიშნავთ, რომ სწორედ ბალკანეთის მოვლენებმა დაამტკიცა ნატოს, როგორც მძლავრი სამხედრო-პოლიტიკური ორგანიზაციის, შენარჩუნებისა და მისი თავდაპირველი ფუნქციის ტრანსფორმაციისა და გაფართოების ეფექტურობა. ყოველივე ზემოხსენებულის გათვალისწინებით, სავსებით ბუნებრივად გამოიყურება ნატოს პოპულარობის ზრდა როგორც ტოტალიტარული რეჟიმებისაგან განთავისუფლებულ ქვეყნებში, ასევე „ცივი ომის“ წლებში ბლოკური პირისპირდგომის პერიოდებში. 1995 წელს ურთიერთთანხმობის საფუძველზე ნატო იწყებს ე.წ. „ხმელთაშუა ზღვის დიალოგს“ რეგიონის ექვს ქვეყანასთან: ეგვიპტესთან, ისრაელთან, იორდანიასთან, მავრიტანიასთან, მაროკოსა და ტუნისთან. 2000 წელს ინიციატივას შეუერთდა ალჟირი. თუმცა ჯერ ნაადრევია შორეულ

მიღწევებზე საუბარი, მაგრამ, პროგრამა რომ ხელს უწყობს ფეთქებად რეგიონში მშვიდობასა და სტაბილურობას, ეს ფაქტია.

888

რუსეთი, ნატო, კავკასია და საქართველოს პერსპექტივები

საბჭოთა კავშირის რღვევის შემდეგ რუსეთი ისეთსავე რთულ მდგომარეობაში აღმოჩნდა, როგორშიც სხვა საბჭოთა რესპუბლიკების უმეტესობა. ხალხი გრძნობდა, რომ უსაფრთხოება დაცული არ იყო. მიუხედავად იმისა, რომ მსოფლიოს ლიდერები რუსეთის დემოკრატიზაციისა და მშვიდობიანი განვითარების ღოზუნგს აუღერებდნენ, ხალხი უცხო სადმი უნდობლობით განიმსჭვალა, რადგან ქვეყნის შიგნით უნათო მმართველს ხედავდნენ, უცხოს კი სიტყვაზე ვერ ენდობოდნენ. ამ უნდობლობის რესურსზე დაყრდნობით შესაძლებელი გახდა ისეთი ძალის მოსვლა ხელისუფლებაში, რომელიც ხალხს ძლიერ ხელს აჩვენებდა და უკეთეს უსაფრთხოებას მისცემდა. ელცინის ხელში რუსეთმა მხოლოდ იმიტომ გაძლო, რომ რამდენიმე წელი ასეთი მოცულობის ძვრებისათვის დრო არაა, რუსეთი კი ძალიან დიდი ქვეყანაა და მისი ზღვარგადასული დასუსტებისა ყველას ეშინოდა. მსოფლიოს სახელმწიფო ლიდერები ამას ხმამაღლა აცხადებდნენ კიდევ და ბევრ ფულსაც ხარჯავდნენ იმისათვის, რომ რუსეთის რესურსები უმართავი არ გამხდარიყო. პუტინმა მოახერხა, რომ ქვეყანა ფეხზე დაეყენებინა, მაგრამ რუსეთის განვითარებას რამდენიმე ძირითადი მიზეზი მაინც აფერხებს. ესენია: 1. დემოგრაფიული დინამიკა; 2. საერთაშორისო რეჟიმებში არასაკმარისი ინტეგრაცია; 3. ეთნიკური კონფლიქტები. რუსეთი ასე თუ ისე მაინც უძკლავდება ამ პრობლემებს, მაგრამ იმ სიტუაციაში, როდესაც ნატოსა და რუსეთს შორის სრულ ურთიერთნდობაზე ლაპარაკი არ გვიწევს, საქართველოს ნატოში ინტეგრაციას მოსკოვი ძალიან

მტკივნეულად აღიქვამს. რუსეთს ეშინია, რომ ნატომ მომავალში აშშ აქტივისტური საგარეო პოლიტიკის სტილში არ იმოქმედოს. ესეც არ იყოს, ნატო დიდი მანქანაა, რომელიც დასავლეთს ხმამაღლა ლაპარაკის საშუალებას აძლევს მსოფლიოს ნებისმიერ წერტილში და ამიტომ რუსეთი ფიქრობს, რამდენად მისაღებია მისთვის ასეთი მანქანის კიდევ უფრო გაძლიერება. მართალია, დემოკრატიული რუსეთის ნატოში ინტეგრაცია ჩვენთვის საუკეთესო ვარიანტი იქნებოდა, მაგრამ დღევანდელ რუსეთს ნატო თავად არ მიიღებს, გარდაქმნა კი რუსეთისთვის ძალიან დიდ ცვლილებებს უკავშირდება, თანაც ისეთს, დღევანდელი რუსეთისთვის თავადვე რომ შეიცავენ უსაფრთხოების რისკებს. ამიტომ რუსეთიც და ევროპაც იძულებულნი არიან, რომ შორიანხლოს დაიჭირონ თავი ერთმანეთისგან. კავკასია ძალიან მნიშვნელოვანია რუსეთისთვის. კავკასია ნატოსთვისაც ძალიან მნიშვნელოვანია, მაგრამ რუსეთისთვის ეს რეგიონი სასიცოცხლო მნიშვნელობას ატარებს. საქართველოს ნატოში შესვლის შემთხვევაში რუსეთს შეეშინდება არამარტო იმისა, რომ კონტროლს დაკარგავს შავ ზღვაზე, არამედ იმისაც, რომ ნატოს მოსაზღვრეობა უარყოფითად აისახება მის შიდა უსაფრთხოებაზე და ეთნო-კონფლიქტებზე. რუსეთს შეეშინდება, რომ თუ ნატო ძალიან ახლოს მოუშვა, მაშინ არათუ შავ ზღვას და კავკასიას, არამედ – კასპიის ზღვასაც დაკარგავს თავისი ენერგორესურსებიანად. შესაბამისად დაკარგავს კონტროლს კასპიის გადაღმა სახელმწიფოებზე და პოლიტიკის ცენტრი აღმოსავლეთით გადაუნაცვლდება, სადაც ასევე ძალიან არასახარბიელო სიტუაცია დახვდება მზარდი ჩინეთისა და ინდოეთის სახით. ეს შეხედულება რუსეთში განსაკუთრებით მძაფრი გახდა მას შემდეგ, რაც აშშ ხელისუფლებაში რესპუბლიკელები მოვიდნენ. ასეა თუ ისე, კავკასიისა და კასპიის ზღვის გარეშე რუსეთი აზიური სახელმწიფოა. შეიძლება ძალიან რადიკალურად ჟღერს, მაგრამ ეს სცენარი ასე გამოიყურება და თანაც, რუსეთში მისი რეალურობისა ძალიან ბევრს სჯერა. ესეც არ იყოს, რამდენიც უნდა ამტკიცონ მსოფლიო ლიდერებმა, რომ ისინი რუსეთის დაშლას არ დაუშვებენ, რუსეთისათვის სხვების მიერ

ბოძებული უსაფრთხოება, სულ მცირე, შეურაცხყოფელი იქნება. მაგრამ შეურაცხყოფის გარდა ეს იქნება აბსურდი, რადგან ხალხი საკუთარი უსაფრთხოების უზრუნველყოფას უცხოს ვერ მიანდობს. ასეა თუ ისე, ზემოთქმული ნიშნავს, რომ რუსეთს, ისევე როგორც სხვა ნებისმიერ სახელმწიფოს დედამიწის ზურგზე, სჭირდება უსაფრთხოების გარანტიები და მათ მოსაპოვებლად იბრძვის. რამდენადაც რაციონალური იქნება გარემოს პასუხი რუსეთის ლეგიტიმურ ინტერესებზე, იმდენად პროგნოზირებადი და მშვიდობიანი იქნება პროცესები ზოგადად. კიდევ ერთხელ ვამბობთ, რომ კავკასია რუსეთისათვის აბსოლუტურად გადამწყვეტია. კავკასიის დაკარგვა რუსეთისთვის ნიშნავს, რომ ისეთი საყრდენი დაკარგა, რაც მის უეჭველ დასუსტებას და საბოლოო დაშლას გამოიწვევს. ფიგურალურად რომ ვთქვათ, სანამ რუსეთი თავად არ შეუერთდება ნატოს, ხსენებული შიში მუდმივად იარსებებს. რაც შეეხება ნატოს, ის მხოლოდ იმ შემთხვევაში დათანხმდება საქართველოს წევრად მიღებას, თუ ეცოდინება, რომ ასეთი ნაბიჯი ევროპას დამატებით პრობლემებს არ შეუქმნის. ცხადია, ნატო-სა და რუსეთს შორის პირდაპირი რუსეთს სჭირდება უსაფრთხოების გარანტიები და მათ მოსაპოვებლად იბრძვის

ნდრო არნოვი.09.10.2007

age | 8

ნატოს საპარლამენტო ასამბლეის დეკლარაცია 337. საქართველოსა და რუსეთის კონფლიქტი

2008 წლის 18 ნოემბერი, ვალენსია, ესპანეთი

ასამბლეა,

1. გმობს რუსული ჯარების მიერ ძალის არაპროპორციულ გამოყენებას საქართველოს წინააღმდეგ, ქართული ტერიტორიის ოკუპაციას რუსული ძალების მიერ, ეთნიკურ წმენდას ქართველების

წინააღმდეგ სამხრეთ ოსეთში, ცეცხლის შეწყვეტის შესახებ შეთანხმების არასრულ შესრულებას რუსეთის მიერ და მის მიერ სამხრეთ ოსეთისა და აფხაზეთის აღიარებას.

2. აღნიშნავს, რომ ეს მოქმედებები ეწინააღმდეგება გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის უშიშროების საბჭოს რეზოლუციებს, აგრეთვე ვალდებულებებს, რომლებიც რუსეთმა იკისრა ევროპის უშიშროებისა და თანამშრომლობის ორგანიზაციის (ეუთო) და ევროპის საბჭოს წინაშე;

3. შეახსენებს, რომ რუსეთის ფედერაციას, რომელსაც ჰყავს თავისი კონტინგენტი სამხრეთ ოსეთის მშვიდობისყოფის ძალების შემადგენლობაში და დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა თანამეგობრობის (დსთ) მშვიდობისყოფის ძალთა შემადგენლობაში აფხაზეთში, პასუხისმგებელია ამ რეგიონების მთელი სამოქალაქო მოსახლეობის დაცვისათვის;

4. აღნიშნავს შემდეგ, რომ რუსეთის შეიარაღებული ძალები რამდენიმე თვის განმავლობაში ზრდიდნენ ჯარების, სპეციალიზებული ძალებისა და სამხედრო ტექნიკის კონტინგენტს სამხრეთ ოსეთსა და აფხაზეთში საკმაოდ დაშორებით მშვიდობისყოფის ძალების (მანდატის) შესაბამისობის საზღვრებიდან, რითაც ხელს უწყობდნენ დაძაბულობის ესკალაციას ორივე ამ რეგიონში;

5. აღიარებს, რომ საქართველოსა და რუსეთის ფედერაციას შორის საომარი მოქმედებების დაწყებასთან დაკავშირებული ფაქტები ავტორიტეტული წყაროების მიერ ობიექტურად დადგენილი არ არის. ამის გამო მიესაღმება ევროკავშირის ინიციატივას, ამ გარემოებების დადგენა დაევალოს დამოუკიდებელ საგამოძიებო კომისიას და აღნიშნავს, რომ აუცილებელია (საჭიროა) რუსეთის ფედერაციისა და საქართველოს მთავრობების თანაბარზომიერი ხელშეწყობა, როგორც წინაპირობა გამოძიების დამაკმაყოფილებელი დამთავრებისათვის;

6. აღიარებს აგრეთვე, რომ 2008 წლის აგვისტოში ქართულ სოფლებზე შეტევის გაძლიერება სამხრეთ ოსეთის შიგნით (შიდა ძალებიდან) სერიოზული პროვოკაცია იყო;

7. გამოთქვამს, მიუხედავად ამისა, უკმაყოფილებას იმ ფაქტით, რომ ქართულმა ხელისუფლებამ შეიარაღებული ძალის გამოყენებით გასცა პასუხი, რამაც ხელი შეუწყო ძალადობის ესკალაციას;

8. ხაზს უსვამს, რომ სამხრეთ ოსეთი და აფხაზეთი საქართველოს სუვერენული ტერიტორიაა და რომ რუსეთის ფედერაციამ ხმა მისცა გაეროს მრავალ რეზოლუციას (გაეროს უშიშროების საბჭოს 2008 წლის 15 აპრილის რეზოლუციის ჩათვლით), რომლებიც ადასტურებენ საქართველოს ტერიტორიულ მთლიანობას;

9. კვლავ ადასტურებს, რომ სამხრეთ ოსეთსა და აფხაზეთში სიტუაციის ნებისმიერი მყარი გადაწყვეტა პოლიტიკური მონაწილეობისა და მოლაპარაკებების შედეგად უნდა მოხდეს და არამცდარამც საომარი ძალის გამოყენებით;

10. გამოთქვამს იმედს იმისა, რომ მომავალი მრავალმხრივი და ორმხრივი დიპლომატიური ძალისხმევა ახალ საფუძველს ჩაუყრის ურთიერთობებს რუსეთის ფედერაციასთან;

11. მიესალმება ევროპის კავშირის როლის გააქტიურებას საფრანგეთის მეთაურობით, განსაკუთრებით ევროკავშირის სადამკვირვებლო მისიის განლაგების საქმეში;

12. ხაზს უსვამს საყოველთოდ აღიარებულ საერთაშორისო პრინციპს, რომ მშვიდობისყოფის ძალები ნამდვილად საერთაშორისო უნდა იყოს;

14. იხსენებს, რომ 2008 წლის აპრილში გამართული ბუქარესტის სამიტის დეკლარაციაში გამოთქმულია მხარდაჭერა საქართველოს განაცხადზე, მონაწილეობა მიიღოს ნატოში გაერთიანების (შესვლის) სამოქმედო გეგმაში და აღნიშნავს, რომ საქართველო გახდება ნატოს წევრი;

15. შეახსენებს აგრეთვე თავის წინა რეზოლუციებს, რომლებიც მოუწოდებდა საქართველოსთან დიალოგის გაძლიერებისა და უფრო მჭიდრო თანამშრომლობისაკენ;

16. მიესალმება ნატო-საქართველოს კომისიას, რომელიც ცოტა ხნის წინ შეიქმნა ჩრდილოატლანტიკურ კავშირსა და საქართველოს შორის

პოლიტიკური დიალოგისა და თანამშრომლობის შემდგომი წინსვლისათვის;

17. მოუწოდებს ჩრდილოატლანტიკური კავშირის წევრი-ქვეყნების მთავრობებსა და პარლამენტებს:

ა) ხელი შეუწეონ საერთაშორისო დამოუკიდებელი გამოძიების ჩატარებას, რათა განისაზღვროს მოვლენათა ჯაჭვი, რამაც კონფლიქტამდე მიგვიყვანა;

ბ) ხელი შეუწეონ ჟენევის მოლაპარაკებებს, რათა მოიძებნოს მტკიცე გადაწყვეტილება სამხრეთ ოსეთისა და აფხაზეთის კონფლიქტების თაობაზე;

გ) ისწრაფონ, რომ სამხრეთ ოსეთსა და აფხაზეთში ფართო დანიშნულების მშვიდობისყოფის ძალები იქნენ შეყვანილნი;

დ) ხელი შეუწეონ საქართველოს მთავრობას, განახორციელოს პოლიტიკური და ეკონომიკური რეფორმები, რომლებიც მიმართულია ძირითადი დემოკრატიული და ინსტიტუციონალური მიზნებისაკენ, რაც შესაძლებელს გახდის, საქართველო რაც შეიძლება მალე გაწევრიანდეს ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში;

ე) შესთავაზონ საქართველოს სამოქმედო გეგმა ნატოს წევრობისათვის;

ვ) მხარი დაუჭირონ ძალისხმევას, გაიზარდოს საქართველოს გავლით ენერგორესურსების გატარება, რათა შემცირდეს ევროპის დამოკიდებულება რუსულ ნავთობსა და გაზზე;

ზ) დაეხმარონ საქართველოს კონფლიქტის დროს დანგრეული ინფრასტრუქტურის აღდგენაში;

თ) შეინარჩუნონ კონსტრუქციული დიალოგი რუსეთის ფედერაციასთან, რითაც ხელი შეეწყობა სტაბილურობას სამხრეთ კავკასიის რეგიონში;

ი) მოახდინონ ზეწოლა რუსეთის ფედერაციაზე იმ მიზნით, რომ მიღწეულ იქნეს ცეცხლის შეწყვეტის შესახებ შეთანხმების პირობების სრულად შესრულება.

(www.nato-pa.int)

7.9 საერთაშორისო თანამშრომლობა თავდაცვის სფეროში

ინტენსიური თანამშრომლობა მიმდინარეობს თავდაცვის სფეროში ამერიკის შეერთებულ შტატებთან, დიდ ბრიტანეთთან, საფრანგეთთან, თურქეთთან, საბერძნეთთან, ნიდერლანდების სამეფოსთან, გერმანიასთან, იტალიასთან, უკრაინასთან, რუმინეთთან, ბულგარეთთან, პოლონეთთან და ბალტიისპირეთის ქვეყნებთან. ატოს ბევრ წევრ სახელმწიფოსთან ორმხრივი თანამშრომლობა უფრო გააქტიურდა. აღსანიშნავია, რომ ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა მნიშვნელოვანი როლი შეასრულა საქართველოს თავდაცვის სექტორის გაძლიერებაში. 2002 წელს ამერიკამ საქართველოსთან „წვრთნისა და აღჭურვის პროგრამის განხორციელება“ (GTEP) დაიწყო. მ პროგრამით პირველი სერიოზული, წარმატებული ნაბიჯები გადაიდგა ჯარის განვი-თარების საკითხში. „სამხედრო საერთაშორისო წვრთნისა და განათლების“ (IMET) და „სტაბილურობისა და შენარჩუნების“ (SSOP) ამერიკულმა პროგრამებმა დადებითი როლი შეასრულა ქართული ჯარის გაწვრთნის პროცესში. საქართველოსა და სხვა ქვეყნებს შორის არსებული ორმხრივი სამხედრო თანამშრომლობის ფარგლებში ძირითადი აქცენტი სამხედრო განათლების პროექტებზე კეთდება. საქართველო იზიარებს ნატოს წევრი სახელმწიფოების გამოცდილებას და ღირსეულ თანამშრომლობას უწევს თავის საერთაშორისო პარტნიორებს.

7.10 გამჭვირვალობის პრინციპი

საზოგადოება და მედია საკმაოდ დიდ როლს ასრულებენ თავდაცვის სფეროს განვითარებაში, ჯარისა და საზოგადოების დაახლოების პროცესში. აქედან გამომდინარე, თავდაცვის სამინისტრო აქტიურად თანამშრომლობს საზოგადოებასთან, არასამთავრობო სექტორსა და

მედიასთან. თავდაცვის სამინისტროში მიმდინარე რეფორმებისერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ნაწილი სამხედრო-სამოქალაქო ურთიერთობის განვითარებაა. ამ მიზნით საქართველოს თავდაცვის სამინისტროსა და თავდაცვისა და უსაფრთხოების საკითხებში სამოქალაქო საბჭოს შორის თანამშრომლობის მემორანდუმი გაფორმდა. აღნიშნული თანამშრომლობის ფარგლებში ერთობლივი სამუშაო ჯგუფები იქმნება, რომლებიც თავდაცვის სამინისტროს მნიშვნელოვანი დოკუმენტების შემუშავებაში დაეხმარებიან და უკვე შემუშავებულ დოკუმენტებზე საექსპერტო დასკვნებს მოამზადებენ. თავდაცვის სამინისტროს საინფორმაციო სტრატეგიაში დიდი ყურადღება ეთმობა საზოგადოებასა და მასმედიასთან ურთიერთობას. თავდაცვის სფეროს რეფორმირების საკითხში საზოგადოების სამართლიანი ინტერესიდან გამომდინარე თავდაცვის სამინისტრო რეფორმების გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის მიზნით ღია დიალოგს აწარმოებს საზოგადოებისა და დიპლომატიური კორპუსის წარმომადგენლებთან. თავდაცვის სამინისტროს მიერ გამოცემული ინტელექტუალური რესურსების (ჟურნალი, გაზეთი) მეშვეობით საზოგადოება მუდმივად ინფორმირებულია ამ სფეროში მიმდინარე მოვლენებზე. გამჭვირვალობა და თანამშრომლობა– დემოკრატიული სახელმწიფოს თავდაცვის სფეროსთვის დამახასიათებელი კომპონენტებია. საქართველოს თავდაცვისა და უსაფრთხოების სფეროშიც ამ ორმა მნიშვნელოვანმა ასპექტმა დიდი როლი უნდა შეასრულოს. თავდაცვის უწყება აღარ არის ჩაკეტილი, საბჭოური მენტალიტეტის ორგანიზაცია. ერთმნიშვნელოვნად უნდა ითქვას, რომ თავდაცვის სფერო დემოკრატიული პრინციპებისა და ფასეულობების მიხედვით ვითარდება.

ნატოსა და რუსეთის პოლიტიკური ურთიერთობების ისტორიიდან

ჩრდილოეთ ატლანტიკის ხელშეკრულების ორგანიზაცია(ნატო)–აშშ-ს ინიციატივით შეიქმნა ვაშინგტონში 1949 წლის ხელშეკრულების საფუძველზე, რომლის დამფუძნებლები იყვნენ აშშ, დიდი ბრიტანეთი, საფრანგეთი, ბელგია, ნიდერლანდები, ლუქსემბურგი, კანადა, იტალია, პორტუგალია, ნორვეგია, დანია, ისლანდია. მისი შექმნის მთავარი მიზეზი იყო მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ საბჭოთა კავშირის მხრიდან მომდინარე საფრთხე, რომელიც ლამობდა თითქმის მსოფლიოს “გაწითლებას”.

სამართლიანობა მოითხოვს აღვნიშნოთ, რომ კაცობრიობის ისტორიის მანძილზე არსებულ ამ უდიდეს ომში ყველაზე დიდი სამხედრო-პოლიტიკური გამარჯვება მოიპოვა საბჭოთა კავშირმა, რომელმაც ფაქტობრივად აღმოსავლეთ ევროპის უმეტესი ნაწილი დაიკავა და იქ არსებულ ქვეყნებში თავისი მარიონეტული რეჟიმები დასვა. გადაჭრით უნდა აღვნიშნოს ის, რომ გარკვეული დროით ი. სტალინმა დასავლეთზე უდიდესი გეოპოლიტიკური გამარჯვება მოიპოვა. მაგრამ აქვე უნდა მივუთითოთ იმ სიმართლის შესახებაც, რომელსაც დღევანდელ დასავლეთში ნახევრად ხუმრობით აღვნიშნავენ–”სტალინმა უდიდესი შეცდომა ჩაიდინა, როდესაც დასავლეთს დაანახა რუსები და რუსებს დასავლეთი”.

მსოფლიოში ვითარება განსაკუთრებით მას შემდეგ დაიძაბა, რაც 1946 წლის 5 მარტს აშშ-ს ქალაქ ფულტონში საპროგრამო სიტყვით გამოვიდა XX საუკუნის ერთ-ერთი უდიდესი პოლიტიკოსი და დიპლომატი დიდი ბრიტანეთის ლეგენდარული პრემიერ-მინისტრი უინსტონ ჩერჩილი. რომელმაც გაითავისა ის ფაქტი, რომ მან და აშშ-ს პრეზიდენტმა ფ. რუზველტმა დიპლომატიური და გეოპოლიტიკური ბრძოლა წააგო სტალინთან. რის შედეგადაც დასავლეთის დემოკრატებს კომუნისტური საფრთხე დაემუქრა.

უ. ჩერჩილმა ფულტონში წარმოთქვა ისტორიული სიტყვა რის შემდეგაც საფუძველი ჩაეყარა “ცივ ომს”. იგი ამბობდა: “სივრცეზე, რომელზეც

ჯერ კიდევ ახლახან ანათებდა მოკავშირეთა გამარჯვების შუქი, ჩამოწვა ჩრდილი. არავინ იცის საბჭოთა რუსეთისა და მისი საერთაშორისო ორგანიზაციების უახლოესი მიზნები ახლო მომავალში, არც მათი ექსპანსიის საზღვრები . . . მე ძალიან დიდ პატივს ვცემ რუსი ხალხის სიმტკიცესა და ომის პერიოდის ჩემს მეგობარს, მარშალ სტალინს. ეჭვი არ მეპარება, რომ დიდ ბრიტანეთში, ასევე, აქ, აშშ-ში, განმსჭვალულნი არიან ღრმა პატივისცემით რუსი ხალხის მიმართ. . ჩვენ გვესმის რუსეთის მისწრაფება, განამტკიცოს თავისი დასავლეთ საზღვარი, გერმანიის მხრიდან გამორიცხოს აგრესიის ყოველგვარი მცდელობა. ჩვენ მივესალმებით რუსეთის ჩართვას წამყვანი ქვეყნების რიგებში . . . და მაინც, ჩვენი ვაღია, მივაქციოთ ყურადღება ახლანდელ ევროპაში შექმნილ ზოგიერთ ფაქტს. ბალტიის ზღვიდან, კერძოდ, შეცინიდან ტრიესტამდე—ანუ ადრეატიკის სანაპირომდე—ჩამოეშვა „რკინის ფარდა“. ამ ფარდის მიღმა აღმოჩნდა ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპის უძველესი ქვეყნების დედაქალაქები – ვარშავა, ბერლინი, პრაღა, ვენა, ბუდაპეშტი, ბელგრადი, ბუქარესტი, სოფია . . . მათი მოქალაქეები იმყოფებიან, იძულებული ვარ ასე ვუწოდო, საბჭოთა კავშირის გავლენის სფეროში და ყველანი განიცდიან არა მარტო საბჭოურ გავლენას, არამედ ექვემდებარებიან ძალიან ძლიერი და ყოველისმომცველი მოსკოვის კონტროლს . . . თითქმის ყველგან შექმნილია მთავრობები, მაგრამ ამ ქვეყნებში ჭეშმარიტი დემოკრატია არ არსებობს, გარდა ჩეხოსლოვაკიისა.”

ამ პერიოდიდან დაიწყო ფაქტობრივად იდეოლოგიური ომი დასავლეთის დემოკრატიასა და საბჭოთა კავშირს (რუსეთის მოდერნიზებული იმპერია) შორის.

ნატოს სახით დასავლეთმა შექმნა ისეთი სამთავრობათაშორისო ორგანიზაცია, რომლის წევრებიც სრულად ინარჩუნებდნენ და ინარჩუნებენ სუვერენიტეტსა და დამოუკიდებლობას. საყურადღებოა, რომ დოკუმენტს არ გააჩნია საიდუმლო მუხლები პოტენციური თუ რეალური მოწინააღმდეგეების დაკონკრეტებით. იგი ითვალისწინებდა ნებისმიერი მხარიდან მოსალოდნელი აგრესიისაგან დაცვას.

სტალინის გარდაცვალების შემდეგ საბჭოთა კავშირში თვისებრივად შეიცვალა მდგომარეობა, რაც გამოწვეული იყო იმით რომ მან შექმნა ისეთი ტიპის სახელმწიფო, რომლის მართვა მხოლოდ მას შეეძლო და მხოლოდ დესპოტური მეთოდებით. მოსკოვში დაიწყო სტალინური პოლიტიკის გადახედვა დადგა ე. წ. “ოტკეპლენიეს” პერიოდი, რითაც ფაქტობრივად სტალინური იმპერიის მემკვიდრეებმა დაიწყეს ხის იმ ტოტის მოჭრა რომელზედაც ისხდნენ. მათ სურდათ ქვეყანა ემართათ სტალინურად, მაგრამ უსტალინოდ. ამას იმიტომ აღვნიშნავთ რომ თუ ცალკეულ მოვლენებსა და ფაქტებს შევაფასებთ ნათლად იკვეთება შემდეგი-ხრუშჩოვსა და მის თანამოაზრეებს იგივე იმპერიული ზრახვები ამოძრავებდათ რაც სტალინისდონდელ მოდერნიზებულ რუსეთის იმპერიას, მაგრამ ისინი ვერ აღმოჩნდნენ და მოვლენათა ობიექტური განვითარებიდან გამომდინარე ვერ აღმოჩნდებოდნენ მოწოდების სიმალლეზე და ვერ შეძლეს სტალინის მიერ რუსეთის იმპერიისადმი მიღწეული გეოპოლიტიკური მონაპოვრის შენარჩუნება.

საბჭოთა კავშირის იმდროინდელი პოლიტიკური ხელმძღვანელობა, როგორც ჩანს ცდილობდა მსოფლიოში არსებული პოლიტიკური რეალიების გათვალისწინებას და დასავლეთთან გაცივებული ურთიერთობების გაღობას. ამ მიზნით მოსკოვმა მიმართა პოლიტიკურ და დიპლომატიურ მანევრს. შეიძლება პარადოქსულიც იყოს მაგრამ ფაქტია, რომ 1954 წელს ჯერ კიდევ ვარშავის ხელშეკრულების შექმნამდე საბჭოთა კავშირმა დასავლეთს გაუგზავნა ნოტა თხოვნით, რომ მიეღოთ იგი ნატოში. პასუხი იყო უარყოფითი, რომელიც ემყარებოდა შემდეგს: საბჭოთა კავშირი ნატოში შესვლით მიიღებს ვეტოს უფლებას და მისი წევრების ყველა გადაწყვეტილებას დაბლოკავს. ნოტას ხელს აწერდნენ: აშშ, საფრანგეთი და დიდი ბრიტანეთი. მას შემდეგ თითქმის ნახევარი საუკუნის განმავლობაში მიმდინარეობდა “ცივი ომი” ნატოსა და 1955 წელს შექმნილ ვარშავის ხელშეკრულებაში მონაწილე “სოციალისტურ” სახელმწიფოებს შორის, რომელსაც მეთაურობდა სსრკ.

XX საუკუნის 90-იანი წლების დასაწყისში მსოფლიოში მოხდა უმნიშვნელოვანესი გეოპოლიტიკური ცვლილება, დაიშალა საბჭოთა კავშირი. რუსეთის ფედერაცია გახდა ყოფილი საბჭოთა კავშირის სამართალმემკვიდრე. ჯერ კიდევ 1990 წელს როდესაც აშკარა გახდა რომ საბჭოთა კავშირი დაიშლებოდა. დასავლეთი შეშფოთებით ადევნებდა თავს საბჭოთა კავშირსა და აღმოსავლეთ ევროპაში მიმდინარე პოლიტიკურ პროცესებს. ამიტომ არსებული მძიმე სიტუაციიდან გამომდინარე დასავლეთმა აღუთქვა მოსკოვს, რომ არცერთი ქვეყანა ვარშავის ხელშეკრულებიდან მიღებული არ იქნებოდა ნატოში. 1990 წელს გერმანიის საგარეო საქმეთა მინისტრი გენშერი აცხადებდა: “რაც არ უნდა მოხდეს ვარშავის პაქტის შიგნით, ნატოს ტერიტორია არ გაფართოვდება აღმოსავლეთით, ე. ი. სსრკ-ს საზღვრის მიმართულებით”.(7-57-58)

1991 წლის შემდეგ მოხდა ნატოს ფუნქციების ხელახალი გააზრება. განხორციელდა ჩრდილოატლანტიკური თანამშრომლობის საბჭოს ჩამოყალიბება (NACC), იმავე წელს “ჩრდილოატლანტიკური ხელშეკრულების ორგანიზაციის სტრატეგიული კონცეფცია”, რომელმაც შეცვალა 1967 წლის ე. წ. “პარმელის კონცეფცია”. ფაქტობრივად 1992 წელს კემპ-დევიდის დეკლარაციით დასრულდა “ცივი ომი” სადაც გაცხადდა, რომ რუსეთი და აშშ არ განიხილავენ ერთმანეთს, როგორც პოტენციურ მოწინააღმდეგე.

პრობლემა გახდა ის რომ რუსეთმა ვერ შეძლო პოსტსაბჭოთა ქვეყნებში ისეთ ლიდერად გახდომა, რომლის გარშემოც ქვეყნები გაერთიანდებოდნენ. მართალია იყო ამის მცდელობა დსთ-ს შექმნით მაგრამ ეს ახლად შექმნილი ორგანიზაცია ვერ აღმოჩნდა ქმედითუნარიანი. პარალელურად მოსკოვი კვლავ შეეცადა ნატოში გაწევრიანებას, მაგრამ რუსეთის “ვეტო” კვლავ მიუღებელი აღმოჩნდა ევროატლანტიკური პოლიტიკური ელიტისათვის(ამ წინადადების კატეგორიული წინააღმდეგნი ყოფილან, როგორც უახლოეს პერიოდში ისე მომავალში რუსეთის გაწევრიანებისა ნატო-ში ცნობილი ამერიკელი

პოლიტიკოსი ჰ. კისინჯერი, ნატოს გენერალური მდივანი მ. ვერნერი და გერმანიის თავდაცვის მინისტრი ფ. როუზი). შემდეგ კვლავ იყო რუსეთის პრეზიდენტის ბ. ელცინის მცდელობა, რომ რუსეთი გაწევრიანებულიყო ჩრდილოეთ ატლანტიკურ ალიანსში, მაგრამ ამოდ(“საიდუმლო” ტექსტი ელცინისა აშშ-ს დიდი ბრიტანეთის, გერმანიის და საფრანგეთის ლიდერებისადმი გამოქვეყნდა 1993 წლის 2 დეკემბერს ჩეხეთის გაზეთ “დნეს“-ში).

1993 წლიდან, მას შემდეგ რაც გამოჩნდა კონტურები ამ სამხედრო-პოლიტიკური ალიანსის გაფართოებისა აღმოსავლეთისაკენ ახალი გეოპოლიტიკური რეალობიდან გამომდინარე შეიცვალა რუსეთის დამოკიდებულება ნატოსადმი. რუსეთის საგარეო საქმეთა მინისტრი ა. კოზირევი ამბობდა: “ნატოს გაფართოება გამოიწვევს ევროპის კვლავ ბანაკებად დაყოფას”.(4) პროცესები შეუქცევად ვითარდებოდა. 1994 წლის დასაწყისში ბრიუსელის სამიტზე მიიღეს პროგრამა “პარტნიორობა მშვიდობისათვის”. 1994 წლის იანვარში რუსეთს მიეცა დამატებითი დრო რათა გამოემუშაებინა სტრატეგია ალიანსის მიმართ. რისთვისაც პროგრამა და მისი შემქმნელები კრიტიკის ქარცეცხლში იქნენ გატარებულნი ამერიკელი მემარჯვენე და აღმოსავლეთევროპელი პოლიტიკოსების მიერ. იმუამინდელი ეკონომიკურად და პოლიტიკურად დასუსტებული რუსეთი იძულებული გახდა მისი ნების საწინააღმდეგო პოლიტიკური პროცესების განვითარებასა დამორჩილებოდა.

დასავლეთის მთავარი იდეა გახდა ახალი სტრატეგია—შექმნა ნატო სახით ისეთი გლობალური სამხედრო-პოლიტიკური ორგანიზაცია, რომელიც გააფართოებდა თავის პასუხისმგებლობას მშვიდობისათვის და უსაფრთხოებისათვის მთელი მსოფლიოს მასშტაბით. 1997 წელს ცნობილი ამერიკელი პოლიტოლოგი ზ. ბზეუინსკი წერდა: “მთავარი ამოცანა აშშ-ს გლობალური პოლიტიკის როგორც ნატოს-ს წევრისა, არის მისი სტრატეგიული პლაცდარმის გაფართოება ევროპაში, წინსვლა აღმოსავლეთით, ბალტიისპირეთსა და უკრაინაში”. იმავე 1997 წელს

შეიქმნა ევროატლანტიკური თანამშრომლობის საბჭო, რომლის წევრიც ერთ-ერთი პირველთაგანი რუსეთი გახდა.

2002 წლისათვის ნატო გაფართოვდა და მისი წევრი გახდა აღმოსავლეთ ევროპის შვიდი ქვეყანა, რის შედეგადაც მისი ტერიტორია ბალტიის სანაპიროდან შავ ზღვამდე გადაიჭიმა.. დასავლეთის ასეთმა წინსვლამ გააღიზიანა რუსეთი, რომელიც 90-იანი წლების დასასრულამდე მაინც დასუსტებული ქვეყნად რჩებოდა. საჭირო გახდა ალიანსის მხრიდან რევერანსები მოსკოვისათვის. სწორედ ამ მიზნით 2002 წელს დაარსდა ნატო-რუსეთის საბჭო. რომელმაც აქტიურად დაიწყო მუშაობა.

რუსეთი განსაკუთრებით მტკივნეულად განიცდის საქართველოსა და უკრაინის მცდელობას გახდეს ნატოს სრულუფლებიანი წევრი ვინაიდან მიაჩნია, რომ ეს შეამცირებს რუსეთის შესაძლებლობებს პოლიტიკური მანევრებისათვის პოსტსაბჭოურ სივრცეში და საერთოდ მთელ მსოფლიოში. კერძოდ მოსკოვის აზრით შავი ზღვა გახდება შინა ზღვად ჩრდილოატლანტიკური ალიანსისათვის. მას დარჩება მხოლოდ სანაპიროს რამდენიმე ასეული კილომეტრიც, რომ იგი შავ ზღვაზე შეიძლება წარმოდგენილი იქნეს მხოლოდ სწრაფმავალი საპატრულო კატარღებით და საშიშროება დაემუქრება აზოვის ზღვასაც. სწორედ ამ შესაძლო მოვლენებისადმი რეაგირება იყო ერთ-ერთი მიზეზი 2008 წლის აგვისტოში რუსეთის აგრესიისა საქართველოს მიმართ.

დასავლეთი არსებული რეაქციების გათვალისწინებით იძულებული გახდა რუსეთის როგორც ერთ-ერთი მთავარი პოლიტიკური მოთამაშის მიმართ ანგარიში გაეწია. მართალია იგი საკმაოდ მწვავე იყო მოსკოვის მიმართ აგვისტოს დღეებში, მაგრამ საქმე დიპლომატიურ ურთიერთობებს არ გაცდენია. უფრო მეტიც 2009 წლიდან დაიწყო ურთიერთობათა დათბობა ნატოსა და რუსეთს შორის. ამის დასტურია 2009 წლის 22 მარტს გაკეთებული ნატოს გენერალური მდივნის სხეფერის განცხადება “ნატოს სჭირდება რუსეთი, რუსეთს სჭირდება ნატო”.(10) ვფიქრობთ ქართული პოლიტიკური ელიტისათვის აღნიშნული განცხადება დამაფიქრებელი უნდა იყოს.

ამრიგად რუსეთის(როგორც საბჭოთა კავშირის სამართალმემკვიდრე) და ნატოს ურთიერთობა 1949 წლიდან იღებს სათავეს. იგი დროის სხვადასხვა მონაკვეთებში სხვადასხვა ინტენსივობითა და დაძაბულობით მიმდინარეობდა. ვფიქრობთ არსებული ვითარებიდან გამომდინარე სამხედრო შეტაკება რუსეთსა და ნატოს შორის ჯერჯერობით გამორიცხებულია, ვინაიდან მათ მთელ მსოფლიოში ბევრი საერთო ინტერესი აქვთ.

საქართველო - ნატო საწყისები, რეალობა, პერსპექტივები

თბილისი 2008

<http://www.ngni.net/photos/att/116.pdf>

ევროპარლამენტის რეზოლუცია საქართველოში არსებული სიტუაციის შესახებ

3 სექტემბერი, 2008 წელი

ევროპარლამენტი,

- ითვალისწინებს რა საკუთარ რეზოლუციებს საქართველოსთან მიმართებით, კონკრეტულად კი 2006 წლის 26 ოქტომბერს მიღებულ რეზოლუციას სამხრეთ ოსეთის შესახებ და 2007 წლის 29 ნოემბერს და 2008 წლის 5 ივნისს მიღებულ რეზოლუციებს საქართველოს შესახებ,

- შესაბამისად მიღებული რეზოლუციებისა 2007 წლის 15 ნოემბერს, ევროპისა სამეზობლო პოლიტიკის გამყარების შესახებ და 2008 წლის 17 იანვარს მიღებულ რეზოლუციებს სამხრეთ კავკასიასთან მიმართებით უფრო ეფექტური პოლიტიკისა და შავი ზღვის რეგიონალური პოლიტიკის პლატფორმის შესახებ,

- მხედველობაში იღებს რა ევროპის სამეზობლო პოლიტიკის საქართველოსთან მიღებულ სამოქმედო გეგმას, რომელიც შეიცავს

თანამშრომლობის მზაობას საქართველოს შიდა კონფლიქტების მოსაგვარებლად,

- ითვალისწინებს რა 2008 წლის 16 ივნისის საბჭოს ერთობლივ ქმედება 2008/450/ჩ შ -ს, ევროკავშირის შემდგომი წვლილის თაობაზე საქართველოში/სამხრეთ ოსეთში კონფლიქტის მოგვარების პროცესში და საბჭოს მიერ მიღებულ სხვა ზომებს იმავე საკითხთან მიმართებით,

- იღებს რა მხედველობაში ევროკავშირ-რუსეთის ურთიერთობებზე მიღებულ რეზოლუციებს, სახელდობრ 2008 წლის 19 ივნისის რეზოლუციას ევროკავშირ-რუსეთის 26-27 ივნისს ხანტი-მანსიის სამიტის შესახებ,

- თანახმად 2008 წლის 13 აგვისტოს მიღებულ საზოგადო საქმეთა და საერთაშორისო ურთიერთობათა საბჭოს მიერ მიღებული დასკვნებისა საქართველოში არსებული სიტუაციის შესახებ,

- შესაბამისად 2008 წლის 1 სექტემბერს ბრიუსელში ჩატარებული ევროპული საბჭოს რიგგარეშე სხდომაზე მიღებული დასკვნების,

- გათვალისწინებით გაეროს უშიშროების საბჭოს S/RES/1781 (2007) და S/RES/1808 რეზოლუციებისა, რომლებშიც გამოთქმულია მხარდაჭერა საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობისადმი და ამ რეზოლუციებიდან ბოლოს მიხედვით გრძელდება საქართველოში გაეროს სამხედრო დამკვირვებელთა მანდატე 2008 წლის 15 ოქტომბრამდე,

- ითვალისწინებს რა 2008 წლის 19 აგვისტოს ეუთოს მუდმივმოქმედი საბჭოს მიერ მიღებულ № 861 გადაწყვეტილებას, რომლის მიხედვითაც იზრდება ეუთოს მისიის სამხედრო მონიტორინგის ოფიცრების რაოდენობა საქართველოში,

- შესაბამისად 2008 წლის 13 აპრილის ნატო-ს ბუქარესტის სამიტის დეკლარაციისა და 2008 წლის 19 აგვისტოს ნატო-ს საბჭოს შედეგებისა,

- თანახმად საკუთარი 103 (4) რეგლამენტის წესისა,

ა. ითვალისწინებს რა, რომ ევროკავშირი რჩება საერთაშორისოდ აღიარებულ საზღვრებში საქართველოს დამოუკიდებლობის, სუვერენიტეტისა და ტერიტორიული მთლიანობის მხარდამჭერად,

ბ. იღებს რა მხედველობაში, რომ რუსეთის პასპორტების დარიგებამ სამხრეთ ოსეთის მოქალაქეებისათვის და სეპარატისტული მოძრაობის მხარდამჭერამ, ქართული მოსახლეობით დასახლებული სოფლების მიმართ სეპარატისტების გააქტიურებულ სამხედრო ქმედებებთან ერთად გაზარდა დაძაბულობა სამხრეთ ოსეთში, აგრეთვე ამავე დროულად 2008 წლის ივლისში საქართველოს საზღვრებთან სიახლოვეს ტარდებოდა ფართო მასშტაბიანი რუსული სამხედრო მანევრები,

გ. ითვალისწინებს რა, რომ რამდენიმე კვირის განმავლობაში მხარეებს შორის დაძაბულობის ესკალაციისა და სამხრეთ ოსეთის სეპარატისტული ძალების პროვოკაციების, დაბომბვების, შეტაკებებისა და სროლების ჩათვლით, რის შედეგადაც დაიღუპა ბევრი და დაშავდა კიდევ უფრო მეტი მშვიდობიანი მოქალაქე, 2008 წლის 7/8 აგვისტოს ღამეს საქართველოს შეიარაღებულმა ძალებმა განახორციელეს მოულოდნელი საარტილერიო თავდასხმა ცხინვალზე, რომელსაც მოყვა სახმელეთო

ოპერაცია ტანკებისა და ცოცხალი ძალის გამოყენებით სამხრეთ ოსეთზე კონტროლის ხელახლა მოპოვების მიზნით,

დ. იღებს რა მხედველობაში, რომ რუსეთის მხრიდან განხორციელდა მყისიერი რეაგირება, ხანგრძლივი სამხედრო მზადების მერე, მასობრივი კონტრშეტევის სახით, ტანკებისა და სახმელეთო ჯარების გაგზავნით, საქართველოში რამდენიმე ადგილის დაბომბვით, ქალაქ გორის ჩათვლით და საქართველოს შავი ზღვის პორტების ბლოკირებით,

ე. ითვალისწინებს რა, რომ დაახლოებით 158 000 ადამიანი იყო აყრილი თავისი საცხოვრებელი ადგილებიდან და იძულებული შეიქნა დაეტოვებინათ თავისი სახლები და ისინი ახლა საჭიროებენ დახმარებას დაბრუნების მხრივ; იღებს რა მხედველობაში, რომ კასეტური შეიარაღებისა და აუფეთქებელი ნაღმების არსებობისა და რუსეთის გაფრთხილებებისა და თანამშრომლობის არასებობის პირობებში, ამგვარი დაბრუნება ვერ იქნება უსაფრთხო,

ვ. იღებს რა მხედველობაში, რომ საქართველოს ინფრასტრუქტურა სერიოზულად დაზიანდა რუსეთის სამხედრო ქმედებები შედეგად და აუცილებლობას წარმოადგენს ჰუმანიტარული დახმარება,

ზ. ითვალისწინებს რა, რომ ადამიანის უფლებების დაცვის საერთაშორისო ექსპერტები და სამხედრო ანალიტიკოსები აფიქსირებენ რუსეთის ჯარების მიერ კასეტური შეიარაღების გამოყენებას საქართველოში, რის შედეგადაც დარჩა ათასობით აუფეთქებელი შეიარაღების ნაწილები კონფლიქტის ზონაში; იღებს რა მხედველობაში, რომ საქართველომ აგრეთვე აღიარა კასეტური ბომბების გამოყენება სამხრეთ ოსეთში როკის გვირაბის ახლოს,

თ. იღებს რა მხედველობაში, რომ 2008 წლის 12 აგვისტოს საქართველოსა და რუსეთის პრეზიდენტები შეთანხმდნენ, ევროკავშირის მედიატორული მცდელობის შედეგად, რომ დაუყოვნებლივ შეწყდეს ცეცხლი, საქართველოსა და რუსეთის ძალები გაყვანილ იქნენ 2008 წლის 7 აგვისტომდე არსებულ პოზიციებზე და დაიწყო საერთაშორისო მოლაპარაკებები, რათა სწრაფად შეიქმნას კონფლიქტის მშვიდობიანი და გრძელვადიანი მოგვარების საერთაშორისო მექანიზმი,

ი. ითვალისწინებს რა, რომ 2008 წლის 19 აგვისტოს ნატო-მ შეაჩერა რეგულარული უმაღლესი დონის ურთიერთობები რუსეთთან, განაცხადა რა, რომ რუსეთის სამხედრო ქმედება იყო “არაპროპორციული” და “შეუსაბამო საქართველოს ტერიტორიის ნაწილებში მის მშვიდობისმყოფელის როლთან” და “საქმეები ჩვეულებრივად” ვერ წარიმართება, სანამ რუსეთის ჯარები იმყოფებიან საქართველოში,

კ. იღებს რა მხედველობაში, რომ 2008 წლის 22 აგვისტოს რუსეთმა გამოიყვანა თავისი ტანკები, არტილერია და ასობით ჯარისკაცი თავისი მოწინავე პოზიციებიდან საქართველოში მაგრამ კვლავაც აკონტოლებს ფოთის პორტის მისადგომებს, აფხაზეთის სამხრეთს და რუსეთის მთავრობამ განაცხადა, რომ ის შეინარჩუნებს ჯარებს სამხრეთ ოსეთის გარშემო უსაფრთხოების ზონაში და რვა საკონტროლო პუნქტზე განთავსებული იქნება რუსული ჯარები,

დ. ითვალისწინებს რა, რომ 2008 წლის 25 აგვისტოს რუსეთის პარლამენტის ზედა პალატამ მიიღო რეზოლუცია და სთხოვა პრეზიდენტს აღიაროს საქართველოს სეპარატისტული რეგიონების -აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის დამოუკიდებლობა, რასაც მოყვა 2008 წლის 26 აგვისტოს პრეზიდენტ მედვედევის გადაწყვეტილება, რომ რუსეთი ოფიციალურად აღიარებს ამ ორ რეგიონს, როგორც დამოუკიდებელ სახელმწიფოებს,

მ. იღებს რა მხედველობაში, რომ კონფლიქტს აქვს დიდი გავლენა რეგიონის სტაბილურობასა და უსაფრთხოებაზე, რაც ცდება კონფლიქტის მონაწილე მხარეებს შორის უშუალო ურთიერთობებს და შესაძლოა იმოქმედოს ევროკავშირ-რუსეთის, ევროპის სამეზობლო პოლიტიკის, შავი ზღვის რეგიონისა და სხვა საკითხებზე,

ნ. ითვალისწინებს რა, რომ ევროკავშირმა უნდა შეინარჩუნოს სრული პოლიტიკური ერთიანობა საქართველოში მიმდინარე კრიზისზე და უნდა გამოთქვას ერთიანი პოზიცია, სახელდობრ რუსეთთან ურთიერთობების მიმართ, იღებს რა მხედველობაში, რომ საქართველოსა და კავკასიაში კონფლიქტების მშვიდობიანი და სტაბილური გადაწყვეტა მოითხოვს ევროპის სამეზობლო პოლიტიკის ყოველსმომცველ გადახედვას და ახალი ტიპის ურთიერთობებს მთელ რეგიონთან, ყველა ევროპულ და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, განსაკუთრებით ეუთოსთან თანამშრომლობით,

ო. იღებს რა მხედველობაში, რომ გასულ კვირას საქართველოს მთავრობამ გაწვეტა დიპლომატიური ურთიერთობები რუსეთთან, რაზეც რუსეთის მხრიდან საპასუხოდ მოყვა ასეთივე რეაგირება,

1. მიიჩნევს, რომ არ არსებობს კავკასიის კონფლიქტების სამხედრო გადაწყვეტა და მკაცრად გმობს ყველას, ვინც გამოიყენა ძალა და ძალადობა საქართველოს სეპარატისტულ ტერიტორიებში, სამხრეთ ოსეთსა და აფხაზეთში სიტუაციის შესაცვლელად;

2. მოუწოდებს რუსეთს, დაიცვას საქართველოს რესპუბლიკის სუვერენიტეტი და ტერიტორიული მთლიანობა და მისი საერთაშორისოდ აღიარებული საზღვრების ურღვევობა და ამ მიმართებით მკაცრად გმობს რუსეთის ფედერაციის მიერ საქართველოს სეპარატისტული რეგიონების სამხრეთ ოსეთისა და აფხაზეთის დამოუკიდებლობის აღიარებას, როგორც საერთაშორისო სამართლის საწინააღმდეგო ქმედებას;

3. აღნიშნავს, რომ ნებისმიერი გადაწყვეტილება სამხრეთ ოსეთისა და აფხაზეთის საბოლოო სტატუსთან დაკავშირებით უნდა იყოს განპირობებული საერთაშორისო სამართლის ძირითადი პრინციპების შესაბამისად, ევროპაში უშიშროებისა და თანამშრომლობის კონფერენციის ფუძემდებლური 1975 წლის აქტის (ჰელსინკის ფუძემდებლური აქტის), გათვალისწინებით და ამ მიმართებით, სახელდობრ, განსაკუთრებით ლტოლვილების დაბრუნებით, მათი ქონების დაცვით და უმცირესობების უფლებების გათვალისწინებით,

4. გმობს რუსეთის მიუღებელ და არაპროპორციულ სამხედრო ქმედებას და მის საქართველოს სიღრმეში შეჭრას, რაც არღვევს საერთაშორისო სამართალს, აღნიშნავს, რომ არ არსებობს ლეგალური მიზეზი რუსეთის მიერ საქართველოში შეჭრის, მისი ტერიტორიის

ნაწილების ოკუპაციის და დემოკრატიული ქვეყნის მთავრობის ჩამოსაგდებლად მიმართული მუქარის;

5. მწუხარებას გამოთქვამს ადამიანების დაღუპვასა და ტანჯვასთან დაკავშირებით, რაც გამოწვეულ იყო კონფლიქტის მონაწილე ყველა მხარის მიერ არადისკრიმინაციული ძალის გამოყენებით;

6. გამოხატავს ღრმა შეშფოთებას საქართველოს საქართველოს სოციალურ და ეკონომიკურ საქმიანობაზე რუსეთის ნაღმების გავლენის გამო, სახელდობრ, 2008 წლის 16 აგვისტოს თბილისი ფოთის სარკინიგზო მაგისტრალზე კასპის ახლოს მდებარე სარკინიგზო ხიდის აფეთქებას და 2008 წლის 24 აგვისტოს ყაზახეთიდან სოჭში საექსპორტოდ ნედლი ნავთობის გადამზიდი მატარებლის გორის ახლოს აფეთქებას და ხაზს უსვამს, რომ ამ ორივე ქმედებით დარღვეულ იქნა შეთანხმება ცეცხლის შეწყვეტის შესახებ;

7. კიდევ ერთხელ გამოთქვამს ღრმა რწმენას, რომ არცერთ მესამე ქვეყანას არა აქვს ვეტოს უფლება სხვა ქვეყნის გადაწყვეტილებასთან მიმართებით, შეუერთდეს რომელიმე საერთაშორისო ორგანიზაციას ან ალიანსს, ისევე როგორც არა აქვს უფლება მოახდინოს დემოკრატიულად არჩეული მთავრობის დესტაბილიზაცია;

8. ხაზგასმით აღნიშნავს, რომ პარტნიორობა ევროპასა და რუსეთს შორის უნდა ეფუძნებოდეს ევროპული თანამშრომლობის ფუძემდებლურ წესებს, განხორციელებულს, როგორც სიტყვით, ასევე საქმით;

9. მოწონებას გამოთქვამს ევროკავშირის თავმჯდომარის ეფექტური და სწრაფი რეგირების თაობაზე კონფლიქტზე რეაგირების თვალსაზრისით და იმ ერთიანობის გამო, რომელიც გამოამყვანებს წევრმა სახემწიფოებმა ორ მხარეს შორის მედიატორობის გაწევისას, რამაც საშუალება მისცა მათ მოეწერათ ხელი ცეცხლის შეწყვეტის სამშვიდობო გეგმაზე; მიესალმება ამ მიმართებით ევროპული საბჭოს ზემო აღნიშნული რიგგარეშე სხდომის დასკვნებს;

10. დაბეჯითებით მოუწოდებს რუსეთს შეასრულოს ყველა აღებული ვალდებულება, რომელიც გათვალისწინებულია ევროკავშირის დიპლომატიური ძალისხმევის შედეგად მიღებული ცეცხლის შეწყვეტის შესახებ ხელშეკრულებით, დაიწყოს საკუთრივ საქართველოს ტერიტორიიდან თავისი ჯარების სრული და დაუყოვნებლივი გაყვანით და შემოფარგლოს თავისი სამხედრო ძალების ყოფნა სამხრეთ ოსეთსა და აფხაზეთში რუსი მშვიდობისმყოფელების არსებობით, რომლებიც ამ ორ პროვინციაში იმყოფებოდნენ კონფლიქტის გაჩაღებამდე; გმობს რუსეთის დამპყრობელი ძალების და მათი დაქირავებული მებრძოლების მიერ განხორციელებულ მასშტაბურ მაროდიორობას;

11. მოითხოვს, რომ დამოუკიდებელი საერთაშორისო გამოძიება ჩატარდეს გადაუდებელი ზომის სახით, რათა დადგინდეს ფაქტები და ნათელი მოეფინოს მთელ რიგ ბრალდებებს;

12. მოუწოდებს საქართველოს, როგორც საერთაშორისო სისხლის სამართლის სასამართლოს (სსსს) რომის სტატუტის ხელმძღვრ ქვეყანას და აგრეთვე რუსეთის ხელისუფლებას, აღმოუჩინონ მხარდაჭერა და ითანამშრომლონ სსსს-ს პროკურატურის ბიუროს იმ ტრაგიკული

მოვლენებისა და სამოქალაქო პირებზე თავდასხმის ფაქტებთან მიმართებით, რასაც ადგილი ჰქონდა კონფლიქტის განმავლობაში, იმ მიზნით, რომ გაირკვას პასუხისმგებლობის საკითხი და პასუხისმგებელი პირები წარსდგნენ სასამართლოს წინაშე;

13. მოუწოდებს რუსეთისა და საქართველოს ხელისუფლებას უზრუნველყონ სრული ინფორმაციის მიწოდება იმ ტერიტორიების შესახებ, სადაც მათმა შეიარაღებულმა ძალებმა ჩამოაგდეს კვანძური ბომბები, რათა შესაძლებელი გახდეს დაუყოვნებლივ დაწყება განადგვითი სამუშაოების და ამგვარად თავიდან იყოს აცილებული შემდგომი მსხვერღი უდანაშაულო მშვიდობიან მოსახლეობას შორის და გაიოლდეს გადაადგილებულ პირთა უსაფრთხო დაბრუნება;

14. მოუწოდებს ევროკავშირსა და ნატო-ს და მის წევრებს გამოიყენონ, საერთო პოზიციის საფუძველზე, ყველა შესაძლო ზომამ რუსეთის მთავრობის დასარწმუნებლად იხელმძღვანელონ საერთაშორისო სამართლით, რაც წარმოადგენს აუცილებელ პირობას საერთაშორისო თანამეგობრობაში საპასუხისმგებლო როლის შესასრულებლად და შეახსენებს რუსეთს, როგორც გაერო-ში ვეტოს უფლების მქონე წევრს, მის პასუხისმგებლობას საერთაშორისო წესრიგისა და მშვიდობის დასამყარებლად;

15. მოუწოდებს საბჭოსა და კომისიას, იმ შემთხვევაში, თუ რუსეთი არ შეასრულებს ცეცხლის შეწყვეტის შესახებ ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ მოვალეობებს; მხარს უჭერს ევროპული საბჭოს გადაწყვეტილებას გადადოს მოლაპარაკებები პარტნიორობისა და თანამშრომლობის შესახებ შეთანხმების გაფორმების შესახებ სანამ რუსეთის ჯარები არ დაუბრუნდებიან პოზიციებს, რომლებიც მათ ეკავათ 2008 წლის 7 აგვისტომდე;

16. მოუწოდებს კომისიას განიხილოს სავიზო ხელშეწყობისა და მიღების ხელშეკრულების საკითხები საქართველოსთან მიმართებით, როგორც მინიმუმ რუსეთთან მიმართებაში არსებული ეკვივალენტურად;

17. მოუწოდებს წევრ სახელწიფოებს განიხილონ ვიზების გაცემის საკითხი, იმ ეკონომიკური საქმიანობისათვის, რომელიც წარმოებული იქნება სამხრეთ ოსეთსა და აფხაზეთში;

18. მკაცრად გმობს ქართველების იძულებით გამოსახლებას სამხრეთ ოსეთიდან და აფხაზეთიდან და მოუწოდებს სამხრეთ ოსეთისა და აფხაზეთის დე ფაქტო ხელისუფლებას უზრუნველყონ გადაადგილებული მშვიდობიანი მოსახლეობის უსაფრთხო დაბრუნება, საერთაშორისო ჰუმანიტარული სამართლის შესაბამისად;

19. მიესალმება ეუთოს ინიციატივებს, გაიზარდოს შეუიარაღებელი დამკვირვებლების რაოდენობა; მოუწოდებს ეუთო-ს მისიის გაძლიერებისაკენ, ქვეყნის ტერიტორიაზე გადაადგილების სრული თავისუფლებით და მოუწოდებს ევროკავშირის წევრ ქვეყნებს შეიტანონ წვლილი ამ ძალისხმევაში;

20. მოუწოდებს ევროკავშირის სოლიდური წვლილის განხორციელებისათვის კონფლიქტის მოგვარების დაეგმილი საერთაშორისო მექანიზმის ფარგლებში და მიესალმება ევროპული

საბჭოს გადაწყვეტილებას განათავსოს ეუთპ-ს (ევროპის უსაფრთხოებისა და თავდაცვის პოლიტიკის) მონიტორინგის მისია გაეროს და ეუთო-ს მისიების შესავსებად და ითხოვს გაეროსა ან ეუთოს მანდატს ეუთპ-ს სამშვიდობო მისიისათვის;

21. მოუწოდებს ევროკავშირის აქტიური და განგრძობითი მხარდაჭერისათვის კონფლიქტის მშვიდობიანი და გრძელვადიანი გადაწყვეტისაკენ მიმართული საერთაშორისო ძალისხმევის ფარგლებში, სახელდობრ საბჭოს მზადყოფნისაკენ მხარი დაუჭიროს გაეროს, ეუთოს და სხვათა მცდელობას კონფლიქტის მოგვარების კუთხით; განსაკუთრებით მიესალმება გადაწყვეტილებას დაინიშნოს ევროკავშირის წარმომადგენელი საქართველოს კრიზისის შესახებ;

22. მიესალმება კომისიის მიერ 6 მილიონი ევროს ოდენობით სასწრაფო ჰუმანიტარული დახმარების გამოყოფას სამოქალაქო პირების დასახმარებლად, რომელიც უნდა იყოს გამყარებული შემდეგი დაფინანსებით, ადგილზე სიტუაციის შესწავლის საფუძველზე და აღნისნავს კონფლიქტის შემდგომ რეკონსტრუქციის სასწრაფოდ განხორციელების აუცილებლობას;

23. მიესალმება საბჭოს გადაწყვეტილებას მოიწვიონ დონორთა საერთაშორისო კონფერენცია საქართველოში რეკონსტრუქციის საკითხებზე და მოუწოდებს საბჭოს და კომისიას განიხილონ ევროკავშირის მასშტაბური გეგმის შესაძლებლობა საქართველოს დაზარალებული რეგიონების აღსადგენად ფინანსური დახმარების გამოყოფისათვის და გაამტარონ ევროკავშირის ყოფნა ქვეყანასა და მთელ რეგიონში;

24. მოუწოდებს კონფლიქტის ყველა მხარეს უზრუნველყონ სრული და დაუბრკოლებელი შესაძლებლობა დაზარალებულებისათვის, მათ შორის ლტოლვილებისა და იძულებით გადაადგილებული პირებისათვის, დახმარების გასაწევად;

25. მიიჩნევს, რომ საქართველოში არსებული კონფლიქტის მოგვარების საძიებლად, ისევე, როგორც სამხრეთ კავკასიის სხვა მოუგვარებელი კონფლიქტების შემთხვევაში, ხელსაყრელი იქნება კონფლიქტის გადაწყვეტის მექანიზმების ინტერნაციონალიზაცია; ამ მიმართებით აკეთებს შემოთავაზებას, რომ ევროკავშირმა მოიწვიოს “სამხრეთ კავკასიის სამშვიდობო კონფერენცია”, როგორც ამ პროცესის უმთავრესი ელემენტი; ითვალისწინებს, რომ აღნიშნულ კონფერენციაზე უნდა იყოს განხილული საერთაშორისო გარანტიები სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებების დაცვის და დემოკრატიის განვითარების ხელშესაწყობად კანონის უზენაესობის განმტკიცების მეშვეობით; ხაზგასმით აღნიშნავს, რომ კონფერენციაზე უნდა მიეცეთ საშუალება კავკასიის რეგიონის ყველაზე ნაკლებად წარმოდგენილ ჯგუფებს, მიიღონ მონაწილეობა;

26. მოუწოდებს საბჭოს და კომისიას შემდგომ განავითარონ ევროპის სამეზობლო პოლიტიკა, მისი აღმოსავლელ პარტნიორების მოთხოვნებზე ორიენტირების და ადაპტირების საშუალებით და შავი ზღვის რეგიონში ევროკავშირის გააქტიურებით, გაითვალისწინოს ევროპარლამენტის იდეა

ევროპული ეკონომიკური სივრცე პლიუს-ის თაობაზე ან შვედურ-პოლონური წინადადება აღმოსავლეთთან პარტნიორობის შესახებ და დაახქარონ, საქართველოსთან, უკრაინასა და მოლდოვის რესპუბლიკასთან მიმართებით, თავისუფალი ეკონომიკური ზონის შექმნა; აღნიშნავს, რომ ევროკავშირის საეიზო პოლიტიკის ლიბერალიზაცია ამ ქვეყნებთან მიმართებით უნდა ითვალისწინებდეს იმ ფაქტს, რომ რუსეთს აქვს მინიჭებული ამ სფეროში უკეთესი პირობები, ვიდრე მათ;

27. ხაზს უსვამს სამხრეთ კავკასიის რეგიონში არსებული მთელი რიგი პრობლემების ურთიერთკავშირს და აუცილებლობას მოხდეს ყოვლისმომცველი გადაწყვეტა, სტაბილურობის პაქტის ფორმით, მთავარი გარე აქტორების ჩართვით, აღნიშნავს თანამშრომლობის აუცილებლობას შავი ზღვის რეგიონის მეზობელ ქვეყნებთან და ინსტიტუციონალური მრავალმხრივი მექანიზმის შექმნის ორგანიზებას, სამხრეთ კავკასიის რეგიონის უსაფრთხოებისა და თანამშრომლობის კონფერენციის ჩატარებას; მოუწოდებს კომისიას ამ მიმართებით შესთავაზოს პარლამენტს და საბჭოს შექმნას მრავალმხრივი ჩარჩო შავი ზღვის რეგიონისათვის, თურქეთისა და უკრაინის ჩათვლით; მიიჩნევს, რომ მეზობელი ქვეყნები, როგორცაა ყაზახეთი, უნდა იყვნენ ჩართულნი, მთელი რეგიონის სტაბილურობისა და ენერჯო ნაკადების ინტერესებიდან გამომდინარე;

28. იხსენებს, რომ 2008 წლის 3 აპრილის ბუქარესტის სამიტზე ნატო დათანხმდა, რომ საქართველო გახდება ალიანსის წევრი;

29. ხაზს უსვამს საქართველოს მნიშვნელობას ევროკავშირის ენერჯო უსაფრთხოების უზრუნველყოფის თვალსაზრისით, რუსეთის ალტერნატიული ენერჯო მარშრუტის შექმნის გზით; მიიჩნევს მნიშვნელოვნად რომ არსებული ინფრასტრუქტურა, როგორცაა ბაქო-თბილისი-ჯეიხანის ნავთობსადენი, იყოს ეფექტურად დაცული, და მოუწოდებს კომისიას შესთავაზოს საქართველოს ამ მიმართებით აუცილებელი დახმარება; მოელის ევროკავშირის მყარ პოლიტიკურ და საბიუჯეტო მზაობას ნაბუკო-ს მილსადენის პროექტთან მიმართებით, რომელიც მიჩნეულია ევროკავშირის პრიორიტეტულ პროექტად, რომელიც გაივლის საქართველოს ტერიტორიაზე და იქნება უმნიშველოვანესი ალტერნატივა რუსეთთან თანამშრომლობით განხორციელებული პროექტებისა, რომლებიც პოტენციურად გაზრდიან რუსეთისაგან წვერი ქვეყნების ეკონომიკურ და პოლიტიკურ დამოუკიდებულებას;

30. მოუწოდებს საბჭოსა და კომისიას განაგრძონ ძალისხმევა ევროკავშირის ერთიანი ენერჯო პოლიტიკის შესამუშავებლად, რაც, სხვა საკითხების გარდა, ხელს შეუწყობს მოწოდებული რესურსების დივერსიფიკაციის აუცილებლობას;

31. ითვალისწინებს, რომ თანამშრომლობა სამხრეთ კავკასიაში არ უნდა ახდენდეს ევროკავშირისა და რუსეთის ექსკლუზიური გავლენის სფეროების (ე.წ. "ინტერესთა სფეროების") შექმნას;

32. ითვალისწინებს, რომ ევროკავშირის როლი ამ კრიზისში ხაზს უსვამს ევროპის საგარეო, თავდაცვისა და უსაფრთხოების პოლიტიკის გამყარების აუცილებლობას და მიიჩნევს, რომ ლისაბონის

ხელშეკრულება, უმაღლესი წარმომადგენლის თანამდებობის შექმნის, სოლიდარობის შესახებ დებულებისა და ევროკავშირის ენერგო უსაფრთხოების პოლიტიკის ჩათვლით, წარმოადგენს სათანადო გზას ამ მიმართულებით;

33. ხაზს უსვამს აუცილებლობას, დაცული იყოს სტაბილურობა სამხრეთ კავკასიის რეგიონში და მოუწოდებს სომხეთისა და აზერბაიჯანის მთავრობებს შეიტანონ წვლილი ამ მიზნის მისაღწევად და ამავე დროულად დაიცვან ყველა თავისი სართაშორისო ვალდებულება;

34. იმეორებს პრინციპს, რომ პლურალისტური და დემოკრატიული მმართველობა, ოპოზიციური პარტიების ფუნქციონირება და ადამიანის და სამოქალაქო უფლებების დაცვა, წარმოადგენს სტაბილურობის საუკეთესო გარანტიას სამხრეთ კავკასიის მთელ რეგიონში;

35. მოუწოდებს თავის პრეზიდენტს, გადაუგზავნოს ეს რეზოლუცია საბჭოს, კომისიას, წევრ ქვეყნებს, საქართველოსა და რუსეთის ფედერაციის პრეზიდენტებსა და პარლამენტებს, ნატო-ს, ეუთო-სა და ევროპის საბჭოს.

(www.europa.eu)

იბეჭდება ავტორის მიერ წარმოდგენილი სახით

გადაეცა წარმობას 03.07.2009. ხელმოწერილია დასაბეჭდად
09.07.2009. ქალაქის ზომა 60X84 1/16. პირობითი ნაბეჭდი თაბახი 6,5.
ტირაჟი 100 ეგზ.

საგამომცემლო სახლი „ტექნიკური უნივერსიტეტი“, თბილისი,
კოსტავას 77

Verba volant,
scripta manent